

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | **Z życia Uczelni**

WAXO jako przykład synergii nauki i biznesu

20 | **Nasze sukcesy**

Lubelskie koszykarki z historycznym mistrzostwem Polski

48 | **Nauka i ludzie**

Biżuteria skarbnicą wiedzy. Rozmowa z dr Beatą Polít z Instytutu Archeologii UMCS

Fot. Bartosz Proll

Konferencja prasowa z udziałem koszykarek Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin, 17 kwietnia 2023 r.

Fot. Bartosz Proll

Otwarcie nowoczesnej strzelnicy na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, 25 kwietnia 2023 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 20** | Nasze sukcesy
- 23** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 34** | WAXO – przełom w pszczelarstwie. Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Gagosiem – kierownikiem Katedry Biologii Komórki UMCS
- 38** | Europejski Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych. Okiem eksperta
- 41** | Uczelnia dostępna dla wszystkich. Rozmowa z dr. Tomaszem Knopikiem z Katedry Psychologii Edukacyjnej i Diagnostyki Psychologicznej UMCS
- 44** | Ochrona obszarów cichych. Okiem eksperta
- 48** | Biżuteria skarbnicą wiedzy. Rozmowa z dr Beatą Polit z Instytutu Archeologii UMCS
- 51** | Język zawodowy dziennikarza jako wyzwanie badawcze. Rozmowa z dr Beatą Jarosz z Katedry Edukacji Polonistycznej UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 54** | Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wczesna edukacja dziecka w koleżu teorii i praktyki nowej rzeczywistości”
- 56** | Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesny wizerunek prawnika w mass mediach”
- 57** | Seminarium „Przyszłość współpracy arktycznej w kontekście nowej sytuacji geopolitycznej w regionie”
- 57** | Międzynarodowa konferencja archeologiczna na UMCS
- 58** | Forum Młodych Naukowców 2.0
- 59** | Seminarium dotyczące uzależnień
- 60** | Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Current issues of the concept of legal capacity” (Współczesne problemy podmiotowości prawnej/zdolności prawnej)
- 61** | Wizyta delegacji z KU Leuven
- 62** | Współpraca z Uniwersytetem im. Neofita Rińskiego w Błagojewgradzie
- 63** | III Forum Bezpieczeństwa
- 63** | Wizyta w Ambasadzie RP w Pradze
- 64** | Konferencja „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”

- 65** | XIV edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Współczesne Media”
- 66** | Szkolenie dla oficerów prasowych Państwowej Straży Pożarnej

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 67** | Ameryka Łacińska – wymiary i wyzwania bezpieczeństwa

SPRAWY STUDENCKIE

- 68** | Gala jubileuszowa Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity”
- 69** | Targi Pracy na Wydziale Ekonomicznym
- 69** | V edycja Konkursu „Zrozum, Zalicz, Zostań Matematykiem” zakończona sukcesem
- 70** | Finał XIV edycji Konkursu Biochemicznego
- 71** | Egzamin radcowski 2023
- 71** | Wykład z cyklu „Metaversum – perspektywy i wyzwania dla humanistyki”
- 72** | Archeolodzy wychodzą w teren
- 73** | Finał konkursu „Od licealisty do finansisty”
- 74** | Finał V Konkursu wiedzy o wykonywaniu zawodu radcy prawnego
- 75** | Promocja nowych kierunków studiów
- 75** | Wykład i warsztaty firmy Reckitt
- 76** | Warsztaty medialne i komunikacyjne dla uczniów szkół średnich
- 77** | Konferencja na temat wyłudzeń skarbowych
- 77** | Marcel Krueger na Wydziale Filologicznym
- 78** | Warsztaty na temat staży i kariery w instytucjach UE
- 79** | Debiut naukowy studentki UMCS na XXXVI Rzeszowskiej Konferencji Archeologicznej

KARTKA Z KALENDARZA

- 80** | Wczoraj i dziś przedszkola UMCS. Z historii Przedszkola nr 65
- 84** | Powstanie i pierwszy rok funkcjonowania Studium Zaocznego UMCS w Zamościu (1961–1962). Część I
- 88** | Jubileusz 70. urodzin prof. dr. hab. Grzegorza Janusza

ŻYCIE KULTURALNE

- 89** | Wieczór muzyki i poezji
- 90** | Studencki Przegląd Alternatywnej Muzyki – SPAM 2023
- 90** | IV Festiwal „Przez Świat. Spotkania z podróżą”

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka (p.o. redaktor naczelny), Magdalena Wołoszyn-Mróz, Klaudia Olender, Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skatecka

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Stawińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak,

Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <https://dtp.academicon.pl/>

Druk: Standruk

Nakład: 400 egzemplarzy

Okładka: Konferencja prasowa z drużyną Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin, fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

WAXO jako przykład synergii nauki i biznesu

Innowacyjny i przedsiębiorczy – to przymiotniki coraz częściej używane w kontekście szkolnictwa wyższego. Określają one także Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, który współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz dba o komercjalizację wyników badań naukowych. Jednym z przykładów wdrożonych rozwiązań jest innowacyjny analizator jakości wosków pszczelich WAXO, który zaprezentowaliśmy 13 kwietnia podczas konferencji prasowej w Centrum ECOTECH-COMPLEX.

W spotkaniu z dziennikarzami udział wzięli: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski; prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS; współtwórcy wynalazku WAXO: prof. dr hab. Mariusz Gagoś i dr hab. Marek Pietrow; dyrektorka Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Anna Grzegorzczak oraz prezes zarządu UMCS Synergia sp. z o.o. dr Bartłomiej Twarowski, prof. UMCS.

Na wstępie rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski zaznaczył: *Za każdym razem, kiedy spotykamy się w sali konferencyjnej Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS, mamy okazję porozmawiać o innowacyjnych wynalazkach i pomysłach, które oferuje Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Dziś rozpoczynamy konferencję popularyzatorsko-naukową pn. „Synergia innowacji”, której hasło przewodnie zawiera ideę pomysłu na nową rolę uniwersytetu w dobie XXI w. Myślę, że uczelnie mają misję i obowiązek przekazywania oraz wdrażania wiedzy pracowników do praktyki lub gospodarki (...), dlatego właśnie promujemy WAXO – analizator jakości wosków pszczelich i niezwykle innowacyjny produkt.*

Dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS podkreślił: *Na naszej Uczelni mamy wspaniałych naukowców i naukowczynie potrafiących swoje innowacyjne pomysły przełożyć najpierw na patenty, później na poszczególne etapy procesu rozwoju technologicznego produk-*

tów, by wreszcie doprowadzić do momentu, gdy efektem ich naukowej aktywności interesują się przedsiębiorcy. UMCS jest autorem wielu wynalazków, ale po raz pierwszy mamy do czynienia z urządzeniem, które nie tylko zostało opracowane przez naszych naukowców i przeszło przez wszystkie etapy rozwoju technologicznego, a następnie uzyskało patenty krajowe i międzynarodowe, ale też zostało w wersji rynkowej przygotowane do sprzedaży. W tym celu uruchomiliśmy spółkę celową – Uczelnia będzie to urządzenie produkować i serwisować. Myślę, że jest to wydarzenie godne odnotowania w blisko 80-letniej historii Uniwersytetu.

Prof. dr hab. Mariusz Gagoś w swoim wystąpieniu odniósł się do sytuacji rodzin pszczelich oraz zjawiska ich masowej umieralności, a także nakreślił genezę powstania urządzenia. Dzięki WAXO pszczelarze mogą w sposób kompaktowy, szybki i prosty mierzyć jakość wosku bezpośrednio w pasiece.

Następnie dr hab. Marek Pietrow zademonstrował działanie analizatora. Podkreślił, że pod obudową kryje się precyzyjne i w pełni zautomatyzowane urządzenie o prostej obsłudze: WAXO wymaga spreparowania próbki wosku, włożenia jej do środka, uruchomienia przycisku „test” i czekania na wynik. Prosty wyświetlacz pokazuje, na jakim etapie procesu jesteśmy. (...) W programie jest wiele zabezpieczeń, które powodują, że urządzenie nie uruchomi się, gdy nie ma próbki, zaś w przypadkach awaryjnych poradzi sobie samo. Cała procedura jest automatyczna, a sam pomiar trwa ok. 100 sekund (...). Wynik pojawia się w postaci liczby, zaś w drugiej linijce wyświetla się klasyfikacja wosku. Wosk dobry podświetlany jest na zielono, wątpliwy – oznaczony jest kolorem żółtym, zaś złej jakości – czerwonym. I ta klasyfikacja wydaje się być wystarczająca dla pszczelarzy, bo to właśnie złe woski sprawiają w gospodarce pasiecznej największe problemy.

Fot. Bartosz Pol

Głos zabrał także Antoni Ożóg, prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Opolu, którego organizacja jest pierwszym użytkownikiem urządzenia WAXO. Podkreślił, że UMCS jest jedyną uczelnią w kraju, której wyniki badań przekładają się na praktyczne urządzenia bądź środki wykorzystywane w pszczelarstwie: *Kilka lat temu trafiłem na opracowania dotyczące badań przeprowadzonych przez Amerykanów nad woskami pszczelimi, szczególnie nad zafałszowaniami niektórych wosków. Z tych analiz niestety nic nie wynika, w przeciwieństwie do wniosków wypływających z badań UMCS, bowiem zafałszowanie wosku powoduje totalną destrukcję rodziny pszczoły. Do naszego związku trafiły cztery analizatory WAXO, dzięki którym te same próbki możemy badać niezależnie na kilku urządzeniach. Wyniki otrzymujemy bardzo szybko i mamy gwarancję, że jakość próbek będzie zachowana. Problemów pszczelarskich jest jednak dużo więcej, dlatego myślę, że współpraca z Uczelnią to właściwy kierunek.*

Anna Grzegorzczak opowiedziała o programie „Inkubator Innowacyjności 4.0”, mającym wpływ na powstanie urządzenia: *Program ten wspiera komercjalizację badań i rozwiązania o potencjale wdrożeniowym.*

Mamy w nim przeznaczone środki na ochronę patentową i przygotowanie danego rozwiązania do wejścia na rynek. Analizator WAXO jest objęty finansowaniem od pierwszej edycji programu, kiedy to zespół prof. Gagosia zwrócił się do nas z tym pomysłem (...). Od samego początku wierzyliśmy w jego powodzenie i dzisiaj mamy efekty.

Z kolei dr Bartłomiej Twarowski, prof. UMCS przybliżył działalność uczelnianej spółki celowej: *Na UMCS powstała spółka, której zadaniem jest ułatwienie naukowcom komercjalizowania rozwiązań oraz wprowadzania na rynek produktów lub usług. Mogą to robić dwa sposoby – tak jak w przypadku WAXO, gdzie to spółka wprowadza innowacyjne rozwiązanie na rynek, albo też, jeżeli naukowcy chcą sami prowadzić podmiot gospodarczy, mogą założyć na Uczelni spin-off, w którym udział ma właśnie spółka celowa. WAXO jest pierwszym wynalazkiem, który komercjalizujemy i włożyliśmy wiele pracy w to, żeby poprzez przełożenie wymagań dotyczących urządzenia stworzyć prototyp, potem go przetestować, aby uzyskać certyfikat dopuszczający do obrotu, a następnie wprowadzić na rynek.*

WAXO jest przenośnym, elektromechanicznym urządzeniem, które umożliwia wykonywanie analizy wosków

Fot. Bartosz Profl

Fot. Bartosz Profl

Fot. Bartosz Profl

pszczelich pod kątem zafałszowań. Pozwala na szybki, a jednocześnie relatywnie tani sposób ustalenia jakości badanego wosku i ocenę jego przydatności w gospodarce pasiecznej. Poprzez pomiar własności mechanicznych i cieplnych badanego materiału dokonywana jest ocena jego podobieństwa do czystego wosku z odsklepin.

Ocena badanego materiału odbywa się w oparciu o unikalny algorytm WAXO. Został on opracowany na podstawie wyników analiz kilku tysięcy próbek wosku o różnej jakości i pochodzących z różnych stron świata. Zaobserwowane prawidłowości w zakresie ich cech mechanicznych i cieplnych były weryfikowane w trakcie badań wykonywanych z wykorzystaniem technologii alternatywnych, takich jak GC-MS czy spektroskopia FTIR. Prawidłowości te zostały ujęte w algorytmie WAXO.

Technologia WAXO jest chroniona patentami polskimi i międzynarodowymi. Urządzenie jest produkowane na naszej Uczelni, a jego komercjalizacją zajmuje się spółka celowa Uniwersytetu – UMCS Synergia sp. z o.o.

WAXO było wielokrotnie nagradzane, otrzymało m.in.

- złoty medal na Europejskich Targach Kreatywności i Wynalazczości Euroinvent 2020 w Iasi (Rumunia) oraz złoty medal na XIII Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG 2020,
- nagrodę Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzaty Jarosińskiej-Jedynak za wynalazek o najwyższym poziomie gotowości technologicznej TRL zdobytą na XIII Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG 2020,
- złoty medal przyznawany przez Francuską Federację Wynalazców (FFI), Francuskie Stowarzyszenie Wynalazców Europe France Inventeurs (EFI) oraz Fundację Haller Pro Invention (2022),
- nagrodę specjalną Międzynarodowego Stowarzyszenia Innowatorów i Nowych Technologii (TISIAs) z Toronto (2022).

Prezentacji innowacyjnego analizatora jakości wosków pszczelich towarzyszyła konferencja „Synergia innowacji. WAXO – ECO – TECH – SCIENCE. Inkubator Innowacyjności 4.0” – wydarzenie stanowiące doskonałą okazję do poznania najnowszych osiągnięć naukowych, które niebawem zostaną wprowadzone na rynek.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Konferencja naukowo-promocyjna „Synergia innowacji. WAXO – ECO – TECH – SCIENCE. Inkubator Innowacyjności 4.0”

13 kwietnia w Centrum ECOTECH-COMPLEX odbyła się konferencja naukowo-promocyjna pn. „Synergia innowacji. WAXO – ECO – TECH – SCIENCE. Inkubator Innowacyjności 4.0”. Została objęta patronatami: Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministra Klimatu i Środowiska, Ministra Edukacji i Nauki, Wojewody Lubelskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego, Prezydenta Miasta Lublin oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Podczas konferencji zaprezentowano innowacyjny analizator jakości wosków pszczelich WAXO, będący pierwszym w historii UMCS wynalazkiem, jaki został na nim od podstaw opracowany, jest tu wytwarzany i wprowadzany na rynek przez uniwersytecką spółkę celową – UMCS Synergia.

W ramach wydarzenia odbył się także panel dyskusyjny poświęcony WAXO, w którym udział wzięli: prof. dr hab. Mariusz Gagoś, dr hab. Marek Pietrow – współtwórcy WAXO, Janusz Kasztelewicz – prezes zarządu Gospodarstwa Pasiecznego Sądecki Bartnik sp. z o.o., dr inż. Zbigniew Kiernicki – prezes Lubelskiego Koła Pszczelarzy oraz Antoni Ożóg – prezes Wojewódzkiego Związku

Pszczelarzy w Opolu. Moderatorem panelu był dr Bartłomiej Twarowski, prof. UMCS – prezes zarządu UMCS Synergia sp. z o.o. oraz uniwersytecki promotor przedsiębiorczości. Uczestnicy panelu dyskutowali na temat znaczenia wosku pszczelego w gospodarce pasiecznej, sposobów weryfikacji jakości wosku, poziomu jakości wosku dostępnego na rynku, genezy WAXO oraz zasad jego działania, pierwszych doświadczeń wynikających z korzystania z WAXO, jak też potencjalnych rozwiązań, które poprawiłyby jakość wosku dostępnego na rynku.

W dalszej części konferencji odbyły się prelekcje poświęcone rodzinie pszczelej i jej dobrostanowi oraz panele dyskusyjne na temat ekoinnowacji i działań proekologicznych uczelni wyższych. Zaprezentowano także nowatorskie rozwiązania, jakie zostały opracowane w ramach projektu pn. „Inkubator Innowacyjności 4.0” przez naukowców z UMCS i Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Konferencja była doskonałą okazją do wymiany poglądów i opinii na temat dobrostanu pszczół oraz sposobów na jego zapewnienie. Umożliwiła także nawiązanie i umocnienie relacji pomiędzy przedstawicielami środowisk: pszczelarskiego, biznesowego i naukowego.

Bartłomiej Twarowski

7,5 mln zł na przebudowę Biblioteki Głównej

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej otrzymał skarbowe papiery wartościowe o łącznej wartości nominalnej 7,5 mln zł. 11 kwietnia w Bibliotece Głównej UMCS z tej okazji odbył się briefing prasowy z udziałem sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów – Artura Sobonia i Sebastiana Skuzy, a także władz Uczelni – rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezy, prof. UMCS oraz kanclerz Grażyny Elżbiety Fiok.

Na wstępie rektor prof. Radosław Dobrowolski podkreślił: *Bardzo się cieszę, że mogę powitać Państwa w szczególnym miejscu – Bibliotece Głównej UMCS i jednocześnie na wydarzeniu, które otwiera nową perspektywę finansową związaną z przebudową wnętrza tego obiektu. Warto przypomnieć, że w latach 2017–2018, dzięki dofinansowaniu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, została dokonana przebudowa elewacji budynku, natomiast wnętrza biblioteki czekało na nowy etap finansowania od 1968 r. W związku z tym chciałbym podziękować za to, że znalazły się środki na dokończenie pomysłu dotyczącego kompleksowej przebudowy funkcjonalnej gmachu Biblioteki Głównej.*

Minister Artur Soboń dodał: *To szczególny moment, jesteśmy w centrum akademickiego Lublina, w największej bibliotece w mieście, posiadającej charakter nie tylko naukowy, ale także publiczny. Decyzja o przekazaniu 7,5 mln zł w postaci skarbowych papierów wartościowych na współfinansowanie przedstawionego projektu oznacza, że będziemy mieli w tym miejscu obiekt nie tylko unikatowy, jeśli chodzi o zasoby, ale także supernowoczesny i funkcjonalny, z którego Uniwersytet będzie dumny i który będzie służył studentom, pracownikom naukowym oraz wszystkim osobom korzystającym z zasobów bibliotecznych. (...) Wspieranie potrzeb akademickiego Lublina, budowa tożsamości, infrastruktury, potencjału lubelskich uczelni, to coś, co jest także dla nas, lokalnych polityków, zobowiązaniem.*

Minister Sebastian Skuza wyraził radość z ponownej obecności w Lublinie oraz wspominał prace nad

wcześniejszą inwestycją Uczelni – Kampusem Zachodnim: *Cieszę się, że znowu możemy wspomóc Uniwersytet, który tak znakomicie się rozwija. Gratuluję również całej społeczności akademickiej wspaniałych wyników ewaluacji, za którymi idą środki finansowe.*

Kanclerz Grażyna Elżbieta Fiok podkreśliła, że niebawem zostanie uruchomiona procedura przetargowa mająca na celu wyłonienie wykonawcy robót budowlanych: *Mam nadzieję, że już latem rozpoczniemy prace związane z przebudową biblioteki. Potrważą one ok. dwóch lat. Przedsięwzięcie to stanowi duże wyzwanie, biorąc pod uwagę m.in. liczbę woluminów, które posiadamy w swoich zasobach, kwestię logistyki i relokacji naszego księgozbioru, a także dbałość o to, żeby biblioteka była nadal otwarta dla czytelników.* Żeby zobrazować skalę inwestycji, poinformowała, że powierzchnia budynku wynosi powyżej 10 tys. m², zaś jego kubatura to ponad 30 tys. m³.

Biblioteka Główna UMCS stanowi nieodłączny element krajobrazu miasteczka akademickiego. Ten ikoniczny gmach, zaprojektowany przez lubelskiego architekta Tadeusza Witkowskiego, prezentuje ogromną wartość architektoniczną i jest przykładem powojennego modernizmu w Lublinie. Ma także niebagatelne znaczenie dla miasta i regionu, udostępniając swoje zbiory zarówno studentom i naukowcom, jak i wszystkim mieszkańcom Lubelszczyzny. Jest to największa tego typu jednostka w województwie lubelskim, posiadająca księgozbiór liczący ponad 1,8 mln woluminów, z czego 280 tys. stanowią zbiory specjalne.

Na przełomie 2017 i 2018 r. zewnętrzna część obiektu przeszła gruntowną modernizację. W ramach przedsięwzięcia dofinansowanego m.in. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wykonano wówczas termomodernizację budynków tzw. nowej i starej części biblioteki wraz z dociepleniem ścian zewnętrznych i stropodachów, wymianą stolarki okiennej i drzwiowej oraz instalacją centralnego ogrzewania. Całkowity

Fot. Bartosz Profil

koszt przedsięwzięcia wyniósł ponad 4 mln zł. Efekty tych działań zostały docenione w konkursie Fasada Roku, w którym zmodernizowany gmach biblioteki wygrał w kategorii „Najlepsza termomodernizacja 2018 roku”.

Wewnątrz budynku nie było prowadzonych większych prac remontowych od momentu powstania obiektu, tj. od 1968 r. Dzięki środkom własnym oraz wsparciu ministerialnemu w niedalekiej przyszłości również wnętrza obiektu doczekają się gruntownej modernizacji zaplanowanej w dwóch obszarach.

W ramach pierwszego obszaru unowocześnimy i dostosujemy infrastrukturę biblioteczną do współczesnych standardów obiektów użyteczności publicznej, a także zapewnimy optymalne warunki lokalowo-techniczne, m.in. dzięki odpowiedniej aranżacji przestrzeni i wyposażeniu budynku. Tego rodzaju działania zwiększą poziom atrakcyjności świadczonych usług bibliecznych, a sam obiekt zostanie dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i standardów przepisów przeciwpożarowych. Powstanie też dodatkowa powierzchnia dająca możliwość pozyskiwania i udostępniania większej liczby woluminów. Przewidujemy ponadto nową aranżację wydzielonych przestrzeni na spotkania autorskie czy do pracy indywidualnej lub grupowej (tzw. strefy coworkingowe).

Uatrakcyjnienie form dostępności do zbiorów bibliecznych, takich jak czytelnia z wolnym dostępem czy też infrastruktura (tzw. książkomat) umożliwiająca wypożyczenie i zwrot książek czytelnikom o dowolnej porze, niezależnie od godzin pracy biblioteki, przyczyni się do wzrostu zainteresowania czytelnictwem.

W ramach drugiego obszaru poszerzymy i udoskonalimy proces cyfryzacji i digitalizacji zasobów bibliecznych. W zmodernizowanej części budynku zlokalizowana zostanie część infrastruktury technicznej służąca zarówno bibliotece, jak i całej Uczelni, tj. przeznaczona na usługi

biblieczne serwerownia, węzły sieci komputerowej oraz sieci LubMAN, a także inne usługi teletechniczne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obiektu. Poszerzymy również dostęp otwarty do zasobów bibliecznych, które znajdują się w procesie digitalizacji lub zostaną poddane cyfryzacji. Zwiększymy liczbę publikacji dostępnych w formie cyfrowej. W ramach planowanych prac wykonamy całkowicie nową infrastrukturę teleinformatyczną, która w pełni wykorzysta uruchomiony w 2022 r. nowoczesny zintegrowany system biblieczny oparty o rozwiązanie ALMA oraz repozytorium cyfrowe publikacji naukowych funkcjonujące na UMCS pod nazwą Baza Wiedzy.

Za projekt aranżacji przestrzeni gmachu Biblioteki Głównej UMCS odpowiada Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – Pracownia Projektowa MAXPOL Grażyna Bogusiewicz.

Koszty planowanych prac remontowych i modernizacyjnych szacowany jest na 39 mln zł. Uczelnia posiada środki własne na sfinansowanie powyższego zadania w wysokości 15 mln zł oraz środki pochodzące z subwencji inwestycyjnej Ministerstwa Edukacji i Nauki w kwocie 6,5 mln zł. W ramach dofinansowania inwestycji związanych z kształceniem złożyliśmy także wniosek o dofinansowanie na kwotę 10 mln zł na rok 2024. Wraz z informacją o uzyskaniu dodatkowych 7,5 mln zł w formie skarbowych papierów wartościowych łączna suma środków pozwoli na domknięcie budżetu tej inwestycji.

Planowany termin zakończenia modernizacji to rok 2025. Co istotne, mimo prowadzonych prac biblioteka będzie dalej funkcjonowała, choć w ograniczonym zakresie. Pewna część księgozbioru zostanie udostępniona w formie wolnego dostępu oraz w formie cyfrowej. Czytelnicy będą także informowani na bieżąco o pozostałych, dodatkowych możliwościach wypożyczenia księgozbioru.

Katarzyna Skatecka

Otwarcie nowoczesnej strzelnicy na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa

Wydział Politologii i Dziennikarstwa zyskał w tym roku kolejną nową przestrzeń. Mowa o strzelnicy elektronicznej, która poza nauką strzelania ma zaspokajać potrzeby dydaktyczne oraz badawczo-rozwojowe studentów.

25 kwietnia odbyło się jej uroczyste otwarcie. W wydarzeniu udział wzięli: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prorektor ds. ogólnych; Grażyna Elżbieta Fiok, kanclerz; dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, dziekan WPiD; prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji; prof. dr hab. Walenty Baluk, kierownik Centrum Europy Wschodniej; dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS, kierownik Katedry Bezpieczeństwa Narodowego; dr Justyna Kieczkowska, opiekun Koła Bezpieczeństwa Narodowego oraz dr Ewelina Panas, pełnomocnik rektora ds. umiędzynarodowienia i jednocześnie koordynator Legii Akademickiej na naszej Uczelni. Obecne były również władze sąsiadujących wydziałów: prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki, prodziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej i dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS, dziekan Wydziału Pedagogiki i Psycho-

logii. Wśród gości nie zabrakło także płk. Zbigniewa Krzyszczuka, dowódcy 2. Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej i mjr. Jarosława Kopcia z Wojskowego Centrum Rekrutacji w Lublinie.

Nowa przestrzeń została wyposażona w program symulacyjny Laser-ammo, dający podstawę do modułowego rozbudowania o dodatkowe komponenty. Na strzelnicy znajdziemy także repliki pistoletu Umarex Glock G17 oraz karabinu AR15 CYMA CM 002, zaopatrzone w czujniki elektroniczne (laserowe), umożliwiające ćwiczenia strzeleckie.

Strzelnica jest stworzona dla studentów kształcących się na kierunku bezpieczeństwo narodowe na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, a także na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na Wydziale Prawa i Administracji. Jest to obiekt otwarty również dla otoczenia – zapowiedział dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS.

Dziekan dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS dodał, że otwarcie strzelnicy wpisuje się w misję naszej Alma Mater: *Kształcenie na wysokim poziomie daje naszym absolwentom wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej.*

Dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa

Wirtualna strzelnica stwarza szansę na bezpieczne prowadzenie zajęć i treningów w zakresie podstaw, w tym kształtowania zdolności posługiwania się bronią oraz doskonalenia umiejętności strzeleckich. Prowadzący zajęcia i instruktorzy mogą tworzyć różnorodne scenariusze strzeleckie, zarówno dynamiczne, jak i sytuacyjne. Dodatkowo koszty eksploatacji strzelnicy lasero-

wej wiążą się jedynie z jej bieżącą obsługą, a więc są zdecydowanie niższe od eksploatacji strzelnicy pneumatycznej. Zainstalowany program stwarza możliwości do jego dalszej rozbudowy o nowe moduły i komponenty ułatwiające trening strzelecki. Strzelnica w pierwszej kolejności będzie otwarta i służyła, w określonym trybie, społeczności akademickiej wydziału i Uniwersytetu, ale docelowo także uczniom ze szkół średnich współpracujących z Uczelnią.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji

Strzelnica z jej elektronicznym, wirtualnym oprogramowaniem i wyposażeniem jest ważnym etapem bezpiecznego upracticzniania, obok np. zajęć z survivalu, technik łączności, poprzez zajęcia ze strzelectwa, treści kształcenia, realizacji procesu dydaktycznego i podnoszenia jego jakości na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Jej użyteczność wykracza jednak znacząco poza kształcenie na wymienionym kierunku.

Po pierwsze, należy podkreślić walory dydaktyczne strzelnicy istotnie wykraczające poza umiejętność trafiania w cel. Umożliwia ona ćwiczenie reagowania na wirtualnie tworzone sytuacje, mogące odzwierciedlać te w „realu”, ćwiczenie szybkości i trafności podejmowania decyzji, uczenie umiejętności współpracy w wykonywaniu zadań strzeleckich. Ważnym elementem wartości dy-

daktycznej strzelnicy jest kształcenie służące opanowaniu zasad i praktycznych umiejętności, wręcz nawyków, bezpiecznego posługiwania się bronią.

Po drugie, strzelnica będzie służyła studentom innych kierunków, sprzyjając realizacji celów wychowawczych i kształtowania postaw proobronnych, ale i edukacji obywatelskiej w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego posługiwania się bronią. Możliwa też jest realizacja szkolenia w programie wojskowego przygotowywania studentów.

Po trzecie, strzelnica umożliwi zwiększenie oddziaływania Uniwersytetu na otoczenie społeczne poprzez współpracę z podmiotami zainteresowanymi bezpieczną edukacją proobronną.

Po czwarte, wirtualność oprogramowania strzelnicy umożliwi – w miarę możliwości finansowych – rozwijanie, uzupełnianie o kolejne moduły, podnoszenie atrakcyjności i wartości edukacyjnej.

Kanclerz Grażyna Elżbieta Fiok stwierdziła, że nowo utworzona strzelnica jest swego rodzaju zwieńczeniem inwestycji w Kampusie Zachodnim. *Dla mnie to jest taka kropka nad „i”, jeżeli chodzi o finalizację zamierzeń tego obiektu. Myślę, że teraz Wydział Politologii i Dziennikarstwa to budynek kompletny, z pełnym wyposażeniem i ze spełnionymi oczekiwaniami.*

Z kolei prof. dr hab. Marek Pietraś przyznał, że powstanie tego miejsca wiąże się z ważnymi etapami działalności wydziału w okresie ostatnich 10 lat, dotyczącymi m.in. wprowadzania praktycznych komponentów do programów kształcenia.

Do tej pory umiejętności strzeleckie studenci nabywali na zajęciach terenowych i przy wykorzystywaniu innych strzelnic w Lublinie i okolicy. *W 2016 r. na kie-*

runku bezpieczeństwo narodowe zostały wprowadzone takie przedmioty jak podstawy strzelectwa sportowego, survival czy pierwsza pomoc przedlekarska. W następstwie zmian programowych pojawiła się potrzeba stworzenia tej przestrzeni – powiedziała dr Ewelina Panas.

Wirtualna strzelnica to świetne narzędzie treningowe, które może być dostosowane do różnych poziomów zaawansowania w zależności od potrzeb użytkownika – skorzystają z niej zarówno laicy, jak i doświadczeni strzelcy. Sam proces szkolenia jest nie tylko łatwiejszy, ale też bezpieczniejszy i mniej kosztowny. Jednocześnie zaawansowana technologia nie pozbawia użytkowników realistycznych doświadczeń związanych z użyciem broni.

Klaudia Olender

Pierwsze spotkanie Zespołu ds. dostępności

Dostępna uczelnia – otwarty umysł – dostępny świat” – to myśl przewodnia Strategii Uniwersalnego Projektowania na Uniwersytecie Marii-Curie Skłodowskiej, stanowiącej kluczowy etap wdrażania ogólnouczelnianego standardu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Działaniami w tym zakresie będzie zajmował się nowo powołany 23-osobowy Zespół ds. dostępności pod przewodnictwem dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS, prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką.

3 kwietnia odbyło się pierwsze spotkanie zespołu, w skład którego wchodzi przedstawiciele wydziałów, kierownicy centrów i jednostek Uczelni, a także specjaliści i eksperci służący swoją wiedzą i wieloletnim doświadczeniem. Zespół będzie odpowiadał za realizację Strategii Uniwersalnego Projektowania na UMCS, która zakłada prowadzenie kompleksowych działań w przystosowaniu środowiska uniwersyteckiego dla każdego – zarówno na poziomie obsługi administracji, polityki informacyjnej, jak i dydaktyki do 31 grudnia 2028 r.

W skład Zespołu ds. dostępności wchodzi:

- dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką – przewodniczący;
- prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia;

- mgr. inż. Renata Bylicka – zastępca kanclerza ds. techniczno-majątkowych;
 - mgr inż. Wojciech Widelski – dyrektor LubMAN;
 - mgr Elżbieta Maksym – sekcja ds. systemów centralnych;
 - mgr Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektor Centrum Promocji;
 - mgr Aneta Adamska – dyrektor Centrum Prasowego;
 - mgr Alicja Borzęcka-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów;
 - mgr Wojciech Góra – kierownik Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego;
 - mgr Monika Sobolewska-Jaksim – specjalista z Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego;
 - mgr Grzegorz Narolski – dyrektor Centrum Prawno-Organizacyjnego;
 - dr Tomasz Knopik – Wydział Pedagogiki i Psychologii;
 - mgr Piotr Kukier – kierownik obiektu Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki;
 - mgr Edyta Tyburek – kierownik obiektu Wydziału Filologicznego;
 - dr Dorota Chimicz – Wydział Pedagogiki i Psychologii;
 - dr hab. Anna Prokopiak – Wydział Pedagogiki i Psychologii;
 - dr Małgorzata Gulip – Wydział Pedagogiki i Psychologii;
 - dr Joanna Szczęsna – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej;
 - dr Dagmara Kociuba – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej;
 - dr Paweł Aleksandrowicz – Wydział Filologiczny;
 - dr hab. Paweł Nowak, prof. UMCS – Wydział Politologii i Dziennikarstwa;
 - dr hab. Małgorzata Wójcik, prof. UMCS – prodziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii;
 - Michał Pastwa – student, przewodniczący Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”.
- Tekst Strategii Uniwersalnego Projektowania na UMCS dostępny jest pod linkiem: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2022/0908/144938-strategia-projektowania-ost.pdf>. Dokument został opracowany w ramach projektu „Dostępny UMCS”, realizowanego w oparciu o umowę z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój w ramach osi priorytetowej III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.

Fot. Barisze Proff

Klaudia Olender

Rzecznik Praw Obywatelskich na UMCS

Prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS gościł 13 kwietnia rzecznika praw obywatelskich dr. hab. Marcina Wiącka, prof. UW. W spotkaniu uczestniczyli także: dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, prodiokani dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS, a także przewodniczący Wydziałowej Komisji Promocji WPiA dr Mateusz Chrzanowski.

Spotkanie dotyczyło wyzwań w zakresie ochrony praw człowieka zarówno w wymiarze ogólnopolskim, jak i uczelnianym. W szczególności zwrócono uwagę na zagadnienia odnoszące się do uchodźców z Ukrainy, bezpieczeństwa cyfrowego, ochrony praw w mediach społecznościowych, udzielania pomocy prawnej oby-

Fot. Patryk Gregorczyk

watonom. Poruszony został również temat dotychczasowej współpracy dr. hab. Marcina Wiącka, prof. UW z naszym Uniwersytetem, a w szczególności z Wydziałem Prawa i Administracji.

Następnym punktem wizyty było spotkanie ze studentami i uczniami szkół średnich w ramach wydarzenia pn. „Dzień z prawem”, które miało charakter drzwi otwartych na WPiA UMCS. Dla uczestników była to doskonała okazja do poszerzenia wiedzy na temat funkcjonowania urzędu polskiego ombudsmana.

Mateusz Chrzanowski

Wizyta koordynatora konsorcjum ATHENA

W kwietniu mieliśmy przyjemność gościć dr. Nuno Escudeiro – koordynatora z Polytechnic University of Porto (Portugalia), jednego z członków konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA.

Dr N. Escudeiro uczestniczył w panelu inauguracyjnym podczas Forum Młodych Naukowców 2.0, gdzie przedstawił założenia projektów w ramach konsorcjum, a także korzyści wynikające z uczestnictwa w nim. Spotkał się również z rektorem UMCS prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr. hab. Dorotą Kołodyńską oraz prorektorem ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesławem Gruszeckim, władzami Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki: prodiokan dr. hab. Beatą Byliną oraz dyrektorem Instytutu Informatyki dr. hab. Przemysławem Stpiczyńskim, prof. UMCS. Koordynator ATHENA odwiedził

ponadto Wydział Artystyczny, gdzie o współpracy rozmawiał z dziekaną prof. dr. hab. Alicją Snoch-Pawłowską.

Podczas spotkania z prorektorem prof. Dorotą Kołodyńską omawiany był zakres współpracy w zakresie nauczania. Na spotkaniu obecna była również dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów Alicja Borzęcka-Szajner.

Przebieg wizyty koordynowały: Diana Szczepańska z Centrum Współpracy Międzynarodowej oraz Karolina Sokolińska z Centrum Obsługi Studiów i Edukacji.

Diana Szczepańska

Fot. Bartosz Proń

Wyjątkowe obchody Dnia Ziemi na UMCS

21 kwietnia na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się 16. edycja Światowego Dnia Ziemi pod hasłem „Ziemia na krawędzi”. Tłumy młodych osób uczestniczyły w wykładach popularnonaukowych, warsztatach, wystawach i konkursach dotyczących Ziemi i środowiska.

Podczas oficjalnego rozpoczęcia wydarzenia zebrań przywitała dziekan WNoZiGP dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS: *Bardzo dziękuję, że tak ochoczo przyjęli Państwo nasze zaproszenie na 16. edycję Światowego Dnia Ziemi. Jest to największe święto ekologiczne. Ma ono charakter edukacyjny i skupia się wokół problematyki przyrodniczej. Dzień Ziemi został ustanowiony przez Organizację Narodów Zjednoczonych i jest obchodzony na całym świecie. To szczególny dzień w roku i wierzę, że ma olbrzymią moc oddziaływania. To dzień, w którym skupiamy się na tym, czym jest środowisko. Mam nadzieję, że takie inicjatywy zaowocują zmianą postaw, podniesieniem świadomości ekologicznej i pozwolą nam lepiej zadbać o naszą planetę.*

Kilka słów do uczestników skierował także rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski: *Hasło przewodnie tegorocznego wydarzenia brzmi „Ziemia na krawędzi”. Uświadamia nam ono, że warto zwrócić uwagę na naszą planetę (...), a dbałość o dobre i zrównoważone jej funkcjonowanie powinno stanowić dla nas priorytet. Życzę Wam, abyście wynieśli z licznych spotkań,*

warsztatów, prelekcji i debat jak najwięcej pozytywnych emocji, aby były one dla Was inspiracją i pobudziły myślenie w kontekście skutków, z jakimi możemy się nie długo borykać, jeśli nie zadamy o przyszłość planety, a w istocie o przyszłość nas wszystkich.

W tym roku tematyka wydarzenia dotyczyła katastrofizmów, które dotykają Ziemię, a także kryzysów społeczno-gospodarczych. Młode osoby mogły poznać sposoby rozwiązywania aktualnych problemów środowiskowych oraz zgłębić informacje na temat wpływu zmian klimatu na życie ludzi i gospodarkę. Ważnym punktem inicjatywy była debata ekspertów z udziałem młodzieży ze szkół ponadpodstawowych na temat wpływu trzęsień ziemi na społeczeństwo i środowisko obszarów dotkniętych kataklizmem (Turcja 2023).

Dzięki interesującym wykładom uczestnicy zdobyli także wiedzę na temat zmian klimatu (*Susza – wielkie zagrożenie w regionie wodnym Bugu, Współczesne zmiany klimatu i ich konsekwencje*), otaczającej nas przyrody (*Nadleśnictwo Baligród – bieszczadzka przyroda i nie tylko, Znaczenie lasów dla życia i gospodarki na Ziemi, Arktyka – piękna i niebezpieczna kraina czy Wędrowki lubelskich żurawi*), oddziaływania człowieka na środowisko (*Wielkie inwestycje hydrotechniczne i ich wpływ na środowisko geograficzne*) oraz tego, jak dbać o naszą planetę (*Segreguj – nie marnuj*).

Fot. Michał Zembrzycki

Fot. Michał Zembrzycki

W programie było też wiele innych ciekawych wykładów, takich jak m.in. *Miasta przyszłości*, *Geoarcheologia – co geografę łączy z archeologią?*, *Wodniczka – szary klejnot bagien* oraz angażujących warsztatów, np. „Meteosymulacja”, „Gdzie stawiać wiatraki – spór o odległość” czy „Bobrze sprawki”. Na gości czekały również dwie wystawy, pawilony wystawiennicze (np. Lasów Państwowych z możliwością odebrania sadzonki drzewa, Fundacji Dla Przyrody), stoisko z ofertą edukacyjną wydziału, poczęstunek, konkursy i loterie.

W wydarzeniu, które było transmitowane na żywo, wzięło udział łącznie ok. 950 osób.

Komitet Organizacyjny Dnia Ziemi na UMCS stanowili pracownicy naukowo-dydaktyczni, dydaktyczni

i pracownicy administracji WNoZiGP. Patronat honorowy sprawowali: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, Europejska Stolica Młodzieży Lublin 2023, Poleski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, zaś patronat medialny: Akademickie Radio Centrum, Polskie Radio Lublin, TV UMCS, TVP3 Lublin. Sponsoring: Annfil, KOM-EKO S.A., Fundacja Dla Przyrody, Piekarnia-Cukiernia Marcin Orlikowski, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie.

Katarzyna Skatecka

Prof. Claudine Kieda z wizytą na UMCS

26 kwietnia odbyło się spotkanie prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego z prof. Claudine Kiedą z Centrum Biofizyki Molekularnej (CBM CNRS), jednostki badawczej francuskiego Narodowego Centrum Badań Naukowych (CNRS), powiązanej z Uniwersytetem w Orleanie we Francji. W wydarzeniu wzięli również udział dr Karol Sowiński z Instytutu Fizyki oraz Diana Szczepańska i Małgorzata Południuk z Centrum Współpracy Międzynarodowej.

Celem spotkania było omówienie możliwości podjęcia aktywnej współpracy badawczej w dziedzinie immunologii i nowotworów, biologii biofizycznej i molekularnej oraz medycyny molekularnej. Poruszono kwestie udziału UMCS w przedsięwzięciach badawczych CBM, wirtualnego centrum badawczego, wymiany naukowej i akademickiej oraz innych potencjalnych pól współpracy. Jednym z punktów wizyty była również otwarta prelekcja prof. C. Kiedy w Katedrze Biofizyki.

Prof. C. Kieda jest autorką ponad 190 artykułów w czasopiśmie recenzowanych oraz 14 patentów międzyna-

Fot. Bartosz Proń

rodowych z zakresu biofizyki molekularnej oraz biochemii. Została wyróżniona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, Złotym Medalem CNRS za osiągnięcia naukowe oraz medalem im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk. Głównym obszarem jej zainteresowań badawczych są molekularne mechanizmy chorób cywilizacyjnych z użyciem metod *in vivo* i *in vitro* oraz poszukiwanie nowatorskich terapii.

Małgorzata Południuk

Fot. Bartosz Póli

Spotkanie z laureatami III edycji programu Minigranty UMCS

19 kwietnia w Sali Senatu odbyło się uroczyste spotkanie z tegorocznymi laureatami programu Minigranty UMCS. W wydarzeniu oprócz wyróżnionych osób udział wzięli: prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, Elwira Rycaj – dyrektorka Centrum Badań Naukowych i Anna Galant z Zespołu ds. środków na badania naukowe.

Zwycięzcami III edycji programu Minigranty UMCS zostali:

- dr Anna Budzyńska z Katedry Mikroekonomii i Ekonomii Stosowanej w Instytucie Ekonomii i Finansów – projekt pt. „Wpływ wojny na handel żywnością” (17 830 zł);
- dr Tymoteusz Chojecki z Katedry Matematyki Stosowanej w Instytucie Matematyki – projekt pt. „Algebraic constructions of Extremal Graph Theory as tools of Postquantum Data Protection” (20 000 zł);
- dr Andrzej Demczuk z Katedry Stosunków Międzynarodowych w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji – projekt pt. „Could Russia’s Invasion of Ukraine Have Been Prevented? Analysis of the US role in the context of ongoing war in Ukraine” (20 000 zł);
- dr Agnieszka Gabryś z Katedry Metodologii Nauk Pedagogicznych w Instytucie Pedagogiki – projekt pt. „Adaptacja narzędzia Pregnancy and Motherhood Evaluation Questionnaire (PMEQ)” (1928 zł);
- dr Anna Miączewska z Katedry Starożytnej i Średniowiecznej w Instytucie Historii – projekt pt. „Facades of Ancient Pompeian Buildings as a Medium for mass Communication. Fasady budynków w starożytnych Pompejach, jako przekaźnik komunikacji masowej” (13 160 zł).

Do programu Minigranty UMCS mogą aplikować pracownicy badawczo-dydaktyczni oraz badawczy zgłoszeni do liczby N w ramach dyscyplin naukowych ewaluowanych w UMCS. Program adresowany jest preferencyjnie do młodych naukowców (do 5 lat po uzyskaniu stopnia doktora) oraz pracowników prowadzących badania o charakterze interdyscyplinarnym, którzy nie byli dotychczas laureatami innych naukowych programów grantowych. W jego ramach przyznawane są środki finansowe w wysokości do 20 000 zł na projekty badawcze, których czas realizacji nie przekracza 12 miesięcy. W tym roku do programu wpłynęło 20 wniosków.

Klaudia Olender

Konferencja „Miasto przyszłości. Lublin 2050”

24 kwietnia w Auli III im. Leśława A. Pagi odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Miasto przyszłości. Lublin 2050”, zorganizowana przez Miasto Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Radę Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina. Podczas wydarzenia UMCS reprezentowali: prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej; dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką oraz dr hab. Mariusz Kicia, dziekan Wydziału Ekonomicznego. W konferencji wzięli także udział: dr Krzysztof Żuk, prezydent Lublina; dr Mariusz Sagan, dyrektor Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości UM Lublin oraz Michał Furmanek z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin, patroni honorowi – przedstawiciele władz rektorskich lubelskich uczelni, przedsiębiorcy, naukowcy oraz studenci zainteresowani przyszłością Lublina.

Wydarzenie było związane z niedawno uchwaloną Strategią Rozwoju Lublina na lata 2022–2030, która wprowadziła miasto na ścieżkę dynamicznych przemian. *Konferencja ma na celu zarówno rozmowę o tym, co już się wydarzyło, jak i o tym, co nas czeka w przyszłości, w perspektywie kilkunastu, kilkudziesięciu lat* – zaznaczył dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS.

Kiedy zadaję sobie pytanie, w jakim kierunku społeczność naszego Uniwersytetu i miasta miałyby się rozwijać, to analogicznie powinienem siebie zapytać: gdzie chciałbym, żeby moje wnuki i prawnuki czuły się dobrze i bezpiecznie. Temu właśnie poświęcona jest ta konferencja – wyjaśnił podczas oficjalnego otwarcia wydarzenia prof. dr hab. Wiesław Gruszecki.

Głos zabrał również dr hab. Mariusz Kicia: *Jest mi bardzo miło, że Wydział Ekonomiczny po raz kolejny włącza się w inicjatywę, w ramach której pracujemy nad rozwojem miasta i jego koncepcją. Przyświeca nam wspólny cel, aby Lublin był jak najlepszym miastem do życia, pracy i funkcjonowania. A skoro udało się nam być mistrzami Polski w żużlu, mistrzyniami Polski w koszykówce, to zostaniemy mistrzami Polski w projektowaniu miasta.*

Konferencja została podzielona na trzy panele tematyczne. Pierwszy z nich – „Miasto przyszłości” – dotyczył wizji Lublina w perspektywie najbliższych dekad oraz kierunków, które należy obrać, aby ją urzeczy-

wistnić. Obok naukowców z naszej Uczelni: dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS oraz dr. hab. Piotra Celińskiego, prof. UMCS w debacie udział wzięły: dr Małgorzata Nakonieczna-Michalska z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie oraz dr Dorota Sikora-Fernandez z Uniwersytetu Łódzkiego.

Drugi panel – „Miasto zielone” – dotyczył kierunków zrównoważonego rozwoju Lublina w kontekście miejskich wyzwań. W dyskusji na ten temat głos zabrali: dr inż. Malwina Michalik-Śnieżek z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, dr hab. Ewa Trzaskowska, prof. KUL oraz dr inż. Jan Kamiński z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Tematyka ostatniego panelu – „Miasto, gospodarka, ludzie” – skupiona była wokół biznesowego wymiaru miasta: przemian gospodarczych i demograficznych, ich wpływu na społeczeństwo oraz roli kształcenia i dzielenia się wiedzą w tym procesie. Swoimi spostrzeżeniami podzielili się eksperci UMCS: dr Piotr Maleszyk, dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS, dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS oraz prof. dr hab. Adam Waśko z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, dr inż. Jakub Bis z Politechniki Lubelskiej i dr Jarosław Kuśpit z KUL.

Kludia Olender

Fot. Barbara Proff

Fot. Taras Bondarenko

Fot. Taras Bondarenko

Spotkanie rektorów Polski i Uzbekistanu

W dn. 24–29 kwietnia rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz dr Taras Bondarenko odwiedzili Taszkient (Uzbekistan).

Głównym wydarzeniem podczas wyjazdu było Forum Rektorów Polski i Uzbekistanu w Tashkent State University of Economics, w ramach którego władze rektorskie z obu państw omawiały kwestie związane ze współczesnymi wyzwaniami szkolnictwa wyższego, internacjonalizacją i możliwościami poszerzenia współpracy. Obrady plenarne, stanowiące pierwszą część forum, umożliwiły stronom zaprezentowanie potencjału obu krajów i określenie wzajemnych oczekiwań.

Podczas wystąpień rektorzy dzielili się swoim doświadczeniem związanym z kooperacją międzynarodową, rozmawiali o możliwych obszarach współpracy polsko-uzbeckiej, potencjale naukowo-badawczym i dydaktycznym, wspólnych projektach, wizytach studyjnych, a także o podwójnym dyplomowaniu, tworzeniu konsorcjów uniwersytetów i dobrych praktykach w dziedzinie internacjonalizacji.

Drugą część forum stanowiły obrady przy „okrągłych stołach”. Rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski zaprezentował potencjał i możliwości naszej Uczelni oraz obszary współpracy m.in. w zakresie kształcenia, perspektyw wymiany akademickiej i badań naukowych.

Wydarzeniem towarzyszącym były „Prezentacje polskich uczelni”, podczas których dr Taras Bondarenko przedstawił ofertę edukacyjną UMCS oraz unikatowe możliwości studiowania dla uzbeckiej młodzieży, które

proponuje nasz Uniwersytet w ramach konkursu „Talenty na UMCS”. W Ambasadzie RP w Uzbekistanie odbyło się także spotkanie rektorów z ambasadorem Radosławem Grukem oraz z Polonią mieszkającą w Taszkencie.

Delegacja UMCS uczestniczyła ponadto w międzynarodowej konferencji rankingowej IREG 2023 – jednym z najważniejszych na świecie spotkań dotyczących rankingów akademickich. Tematem konferencji były wyzwania w świecie rankingów w obliczu ogromnych globalnych doświadczeń, takich jak kryzys klimatyczny, pandemia i wojna w Ukrainie.

Kolejnym etapem wizyty były spotkania z rektorami uczelni uzbeckich w Samarkandzie i prezentacja oferty edukacyjnej UMCS dla maturzystów z Samarkandy. Należy także wspomnieć o owocnych obradach i spotkaniach na uczelniach oraz o podpisaniu przez rektora UMCS listów intencyjnych, ustalających zakres przyszłej kooperacji i porozumień o współpracy z uzbeckimi uczelniami, m.in. z Samarkand State Institute of Foreign Languages i Samarkand State University.

Organizatorami wydarzenia były: Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencja Rektorów Uzbekistanu, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Uzbekistanie, Ambasada Republiki Uzbekistanu w Polsce oraz Fundacja Edukacyjna „Perspektywy”. Patronat nad wizytą objęło Ministerstwo Edukacji i Nauki w Polsce oraz Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Innowacyjności Republiki Uzbekistanu.

Taras Bondarenko

VI Akademicki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia Cup 2023”

27 kwietnia odbył się VI Akademicki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia Cup 2023”. Głównym celem zawodów była integracja społeczności akademickiej z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi z niepełnosprawnościami. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Centrum Kultury Fizycznej, Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”, Fundację „Akademia Odkrywców Sportu UMCS” oraz Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego.

Byliśmy świadkami wspaniałej rywalizacji sportowej. Uśmiech i radość gościły na twarzach uczestników niemalże nieustannie. W zawodach wzięła udział rekordowa liczba uczestników podzielonych na dwie kategorie. W grupie dzieci i młodzieży wystąpiło 16 par z różnych szkół, ośrodków i stowarzyszeń z terenu województwa lubelskiego, zaś w kategorii „Open” aż 20 par. IV miejsce w kategorii „Dzieci i młodzieży” zdobyli Kacper Milcz i Rokšana Wasilewska ze Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 26 im. Janusza Korczaka w Lublinie. Na najniższym stopniu podium stanęli Bartłomiej Małsza i Karol Gospodarski ze Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 53 w Lublinie, zaś II miejsce zdobyły Aleksandra Chojnacka i Emilia Stępień z SP nr 26 w Lublinie. Puchar Rektora UMCS dla najlepszej drużyny w tej kategorii otrzymali podopieczni Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie: Daniel Bogucki i Jan Kondrat.

Klasyfikacja w kategorii „Open” przedstawiała się następująco: I miejsce zajęli Mirosław Duda i Wojciech Piwowarski z Integracyjnego Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start” w Lublinie, II miejsce przypadło Katarzynie Piekarcz i Piotrowi Tomasikowi z Fundacji „Akademia Odkrywców Sportu UMCS”, III miejsce – Patrykowi Barszczykowi i Przemysławowi Goduli z Integracyjnego Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start” w Lublinie, zaś IV miejsce zajęły Kaja Dunik i Anna Marendziak z Domu Pomocy Społecznej w Matczynie. Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody rzeczowe, pamiątkowe dyplomy oraz medale, które podczas ceremonii zakończenia turnieju wręczali: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS – prorektor ds. ogólnych, mgr Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektor Centrum Promocji, Paulina Jamrozik – przewodnicząca Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów i Michał Pastwa – przewodniczący ZSN „Alter Idem”.

Organizatorzy turnieju składają wielkie słowa uznania i podziękowania sponsorom oraz fundatorom nagród, którymi byli: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Lublinie, QR Polska, OrtoSport, MDI Nieruchomości oraz Klastmed. Ogromne podziękowania kierujemy również w stronę kilkudziesięciu wolontariuszy, głównie studentów UMCS, którzy przez kilka tygodni pracowali przy organizacji rozgrywek.

Tomasz Bielecki

Fot. Klaudia Olender

Fot. Klaudia Olender

Lubelskie koszykarki z historycznym mistrzostwem Polski

Zdobycie przez koszykarki Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin tytułu mistrzyń Polski to powód do świętowania największego sukcesu w historii klubu i jednocześnie dobry moment na podsumowanie sezonu 2022/2023. Z tej okazji 17 kwietnia odbyła się konferencja prasowa w Stołówce Akademickiej „Trójka”, a zaraz po niej spotkanie z kibicami i mieszkańcami Lublina.

Ogromne emocje i wielka radość – tak można podsumować dni, kiedy w serii finałowej lubelskie koszykarki pokonały 3:2 ubiegłoroczne zwyciężczynie, drużynę BC Polkowice, uzyskując tym samym tytuł mistrzyń Polski. W spotkaniu z dziennikarzami oprócz członkiń drużyny i jej trenera Krzysztofa Szewczyka udział wzięli: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski; prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS; prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk; prezes AZS UMCS Lublin Rafał Walczyk; prezes honorowy AZS UMCS Lublin prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz przedstawiciele władz marszałkowskich województwa lubelskiego, sponsorzy i partnerzy, na których ręce złożono pamiątkowe złote medale i liczne upominki.

To wielki dzień nie tylko dla lubelskiego sportu, ale również dla naszej Uczelni i drużyny. To także doskonała okazja, żeby podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do tego spektakularnego sukcesu. Podziękowania i gratulacje należą się w pierwszej kolejności trenerowi Krzysztofowi Szewczykowi, kierując je również pod adresem całego sztabu szkoleniowego (...). Na wielkie brawa zasłużyły zawodniczki! Osiągnęłyście wyjątkowy wynik i dostarczyłyście kibicom lubelskiego sportu i koszykówki żeńskiej wielu emocji, zwłaszcza na ostatniej prostej w walce o finał (...) – powiedział rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Zadowolenia nie ukrywał także prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk: *Jesteśmy z was dumni jako miasto i region. Doceniamy ten sukces wywalczony w pięknej, sportowej walce. Potrafiłyście wygrać tam, gdzie było najtrudniej, więc to zwycięstwo smakuje najlepiej.*

W imieniu marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego gratulacje złożył Artur Domański, zastępca dyrektora Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego: *To, co zrobiliście, trudno jest opisać słowami. Dokonałyście wielkiej promocji naszego województwa i miasta, a taka promocja poprzez sport jest najbardziej skuteczna.*

Podczas spotkania głos zabrał również prof. dr hab. Stanisław Michałowski, prezes honorowy AZS UMCS Lublin, który przypomniał historię lubelskiego klubu.

Zdobycie tytułu mistrzyń Polski, tak jak każde zwycięstwo, kosztowało wiele sił i nerwów. Jak podkreśliła koszykarka Magdalena Ziętara, dzięki zgranemu sztabowi szkoleniowemu zawodniczki mogły skupić się przede wszystkim na graniu, czyli *wyjść na boisko i robić swoją robotę.*

Jako przedstawiciel drużyny na koniec wypowiedział się także trener Krzysztof Szewczyk: *Chciałbym podziękować wszystkim osobom, które przez cały sezon nas wspierały. Oddzielne podziękowania kieruję do dziewczyn. Nasz zespół zmagał się z wielkimi problemami, o których może niewiele osób wie, ale my mamy świadomość, jak ciężko było ten sezon zakończyć z tak wielkim sukcesem. Dlatego tym bardziej jestem dumny z tego, co zespołowi udało się osiągnąć.*

Klaudia Olender

Historia lubelskiej koszykówki pisze się na naszych oczach. Zawodniczki Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin w emocjonującej serii finałowej pokonały BC Polkowice i po raz pierwszy zostały mistrzyniami kraju. O drodze po złoto porozmawialiśmy z jednym z twórców tego historycznego sukcesu – trenerem lubelskiej drużyny Krzysztofem Szewczykiem.

Od wyraźnych problemów jesienią aż po złoto wiosną. Ta droga po mistrzostwo była naprawdę kręta.

Początkowo ten sezon nam się nie układał. Najpierw kontuzja Maśy Janković jeszcze przed wyjazdem na mistrzostwa świata, później okazało się, że Nia Clouden przyjechała z kontuzją i grała z urazem do tej pierwszej przerwy na kadre. Wyniki na początku sezonu nie były najlepsze. Podjęliśmy decyzję o zmianach w składzie i to zadziałało. Dało dobry efekt w postaci zwycięstw z Gdynią czy z Polkowicami w pierwszej rundzie. Później, w styczniu, przyszedł kolejny kryzys i trzy z rzędu porażki w lidze. Do tego doszła gra w EuroCup i dopiero po odpadnięciu z europejskich pucharów zespół wrócił na właściwe tory, czego efektem było mistrzostwo Polski.

Kluczowym momentem sezonu była pierwsza przerwa na kadre czy skupienie się przede wszystkim na lidze po odpadnięciu z EuroCup?

Myślę, że dopiero gdy odpadliśmy z EuroCup, zyskaliśmy więcej czasu na treningi. Dzięki temu można było także odetchnąć. Później wynikowo zespół prezentował się już naprawdę dobrze, bo od tego momentu w run-

dzie zasadniczej przegraliśmy jedynie mecz z Polkowicami. To był taki punkt zwrotny, kiedy wreszcie mogliśmy się skupić tylko na lidze.

Jakie było największe wyzwanie, przed którym Pan stanął, żeby poprowadzić drużynę do medalu?

Największym wyzwaniem było pogodzenie tych wszystkich indywidualności, bo – nie ma co ukrywać – potencjał zespołu jest naprawdę spory. Dziewczyny chciały oraz potrafiły zdobywać punkty. Były różne problemy na drodze do realizacji tego zadania, ale finalnie się udało.

Poza Pana pracą, a także świetną grą zawodniczek, kto miał wyraźny wpływ na końcowy sukces?

Nie ma takiej jednej osoby, każdy miał wpływ, począwszy od Marka Lebieźnińskiego, kończąc na Pawle Siembidzie, pani psycholog, kierowniku drużyny, prezisie. Nie da się wymienić jednej osoby, bo każdy dołożył swoją cegiełkę do tego mistrzostwa.

Docenić należy także regularne wsparcie z trybun od kibiców.

Dokładnie. Kibicom należą się serdeczne podziękowania za świetną atmosferę, którą stworzyli. Nie mówię tutaj tylko o meczach finałowych, przez cały sezon czuliśmy to wsparcie. Były lepsze i gorsze momenty, ale nasi fani zawsze byli z nami. Jeszcze raz bardzo dziękujemy za tę niesamowitą atmosferę.

Rozmawiał Rafał Małys

Sukces czasopisma „Studia Iuridica Lublinensia”

Z przyjemnością informujemy, że czasopismo „Studia Iuridica Lublinensia” w najnowszym światowym rankingu czasopism naukowych Scimago Journal & Country Rank uzyskało status czasopisma Q2. Włączenie „Studia Iuridica Lublinensia” do kwartyłu drugiego oznacza, że czasopismo Wydziału Prawa i Administracji oraz Instytutu Nauk Prawnych zajmuje aktualnie najwyższą pozycję na świecie wśród polskich czasopism prawniczych oraz ósme miejsce w rankingu najlepszych czasopism prawniczych Europy Środkowej.

Wskaźnik Scimago Journal Rank jest miarą prestiżu czasopisma naukowego, który uwzględnia szereg czynników decydujących o jego pozycji. Przy obliczaniu SJR bierze się pod uwagę zarówno liczbę cytowań otrzymanych przez czasopismo, jak i prestiż oraz znaczenie czasopism, z których cytowania pochodzą. Wskaźnik jest obliczany we współpracy z laboratorium SCIMago.

Jarosław Kostrubiec

Fot. Wydawnictwo UMCS

UMCS w rankingu Research.com

W II edycji rankingu Research.com Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zajął 18 miejsce na 37 sklasyfikowanych polskich szkół wyższych. W zestawieniu ogólnym daje to naszej Uczelni 1 lokatę wśród lubelskich szkół wyższych oraz 1534 pozycję w skali światowej. Ranking Research.com prezentuje wiodące instytucje i wybitnych naukowców ze wszystkich krajów w 24 dziedzinach badań.

UMCS został sklasyfikowany w dwóch dyscyplinach – environmental sciences (nauki o środowisku) oraz chemisty (nauki chemiczne). W pierwszej z nich na 5 polskich uczelni zajął 1 miejsce oraz 612 lokatę na świecie. W zestawieniu dotyczącym nauk chemicznych na 20 sklasyfikowanych polskich szkół wyższych

nasz Uniwersytet znalazł się na 7 pozycji w skali krajowej i 765 w zestawieniu ogólnoswiatowym.

O miejscu w rankingu decydują osiągnięcia wszystkich czołowych naukowców związanych z daną uczelnią. Przykładowo dla nauk chemicznych analizom poddano 35 760 badaczy, zaś w całej bazie uwzględniono 166 880 naukowców. W końcowym zestawieniu znalazło się 6 naukowców z UMCS: na wysokim 8 miejscu na świecie uplasował się prof. dr Jean Poesen w dyscyplinie Earth Science, prof. dr Jaco Vangronsveld zajął 41 pozycję w dyscyplinie Plant Science and Agronomy, dr Irena Hajdas, prof. UMCS – 1995 w dyscyplinie Earth Science, a prof. dr hab. Patryk Oleszczuk – 2550 w dyscyplinie Environmental Sciences. W dyscyplinie Chemisty sklasyfikowani zostali kolejno: prof. dr hab. Roman Lebeda na 12 597 pozycji, prof. dr hab. Emil Chibowski na 12 788 i prof. dr hab. Patryk Oleszczuk na 12 849.

Pełne zestawienie znajduje się na stronie: <https://research.com/>.

Aneta Adamska

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Płyta z udziałem dr hab. Małgorzaty Grzegorzewicz-Rodek, prof. UMCS wydana przez Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie była nominowana do nagrody Fryderyk 2023 w kategorii „Album Roku: Muzyka Oratoryjna i Operowa”.

Wystawy

20 kwietnia w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki odbył się wernisaż wystawy Piotra Szurka pt. „autoportret”.

W ramach jubileuszu kształcenia artystycznego na UMCS w Galerii Wydziału Artystycznego przy ul. Zana 11 odbyła się wystawa doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki, prowadzących badania w dziedzinie sztuki. Celem wystawy była prezentacja nieoczywistego oblicza szkoły, jakim jest kształcenie artystyczne.

Koncerty

1 kwietnia w Bazylice Ojców Dominikanów w Lublinie odbył się koncert „Zawitaj Ukrzyżowany”. Było to jedno z trzech wydarzeń XXIII edycji festiwalu „Wielkopostne Śpiewanie”. Wystąpiły chóry programu „Akademia Chóralna – Śpiewająca Polska”, działające w naszym mieście. W koncercie wzięły także udział chór dyrygentów wymienionego programu, stworzony specjalnie na potrzeby tego wydarzenia. Poprowadzili go Karolina Gołofit i Kamil Żurawski.

Nad całością czuwały kuratorki regionalne: prof. dr hab. Małgorzata Nowak i dr Izabela Urban. Koncert był jednym z wydarzeń wpisanych w obchody 50-lecia kształcenia artystycznego na UMCS.

25 kwietnia w Chatce Żaka odbył się koncert „DWUDZIESTOLATKI made in #jazzumcs”. Na scenie zaprezentowali się studenci kierunku jazz i muzyka estradowa Wydziału Artystycznego. Koncert był poświęcony polskim piosenkom z przełomu lat 50. i 60. W repertuarze znalazły się wielkie szlagiery z tamtych lat, m.in.: *Szeptem, Pamiętasz, była jesień, Miłość w Portofino, Czarny Alibaba, Zakochani są wśród nas*, utwo-

ry z repertuaru Marii Koterbskiej (*Karuzela, Augustowskie noce*) oraz Janusza Gniatkowskiego (*Apassionata*) i tytułowe *Dwudziestolatki*.

Wydarzenia

15 kwietnia w Katedrze Grafiki Warsztatowej odbyły się warsztaty dla laureatów III Lubelskiego Konkursu Grafiki Dzieci i Młodzieży „MAŁY FORMAT 2022”, które poprowadził dr szt. Andrzej Mosio z Pracowni wkleśłodruku i grafiki eksperymentalnej nr 31. W zajęciach brały udział dzieci z pracowni plastycznych Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją”, Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Camino” oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Skrzydła”.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Sukcesy

Dr Przemysław Grela z Katedry Biologii Komórki otrzymał w ramach konkursu OPUS 23 Narodowego Centrum Nauki finansowanie w wysokości 2 891 740 zł na realizację projektu „Opracowanie mechanizmu działania białek inaktywujących rybosomy na poziomie molekularnym i komórkowym”.

Wydarzenia

17 kwietnia odbyło się spotkanie integracyjne dla studentów „Easter all around the World”. Uczestnicy poznali zwyczaje związane ze Świętami Wielkanocnymi w różnych krajach. Dowiedzieli się także, jak są one obchodzone w Polsce, Kazachstanie, Stanach Zjednoczonych, a nawet w Nigerii. Na stołach znalazły się kolorowe dekoracje z barwinka, bukszpanu, forsycji i żonkili oraz tradycyjne polskie potrawy wielkanocne i słodkości. Na koniec przeprowadzono konkurs wiedzy o zwyczajach świątecznych na całym świecie. Wydarzenie uświetniły występy muzyczno-wokalne studentów oraz gra kalambury.

W dn. 18–20 kwietnia odbył się III Festiwal Naukowy „Złap Bakcyła Nauki”, zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Mikrobiologów „Bakcył”. Wydarzenie było skierowane do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

oraz wszystkich zainteresowanych nowinkami ze świata mikrobiologii i efektownymi doświadczeniami, które w większości mogą być samodzielnie wykonane w domu.

26 kwietnia odbyło się kolejne spotkanie w ramach inicjatywy Instytutu Nauk Biologicznych pt. „Naukowe 60 minut” – cyklicznie odbywających się wykładów online z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami. Gościem była mgr Agnieszka Tańczuk, studentka Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody (promotor – dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS). Zaprezentowała wykład pt. *Wszystko jest potrzebne – symbolika owadów w mitach i legendach*. Uczestnicy spotkania poznali bogatą symbolikę owadów z różnych części świata oraz wielu epok.

Doktoraty

27 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agaty Ładniak. Temat pracy: *Charakterystyka oddziaływań TiO₂/biopolimer w układzie dyspersyjnym i na podłożu stałym w aspekcie biokompatybilności*. Promotor: dr hab. Agnieszka Wiącek, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Katarzyna Lewandowska, prof. UMK; prof. dr hab. inż. Kamil Wojciechowski (Politechnika Warszawska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Agacie Ładniak stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

12 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Karoliny Pietrzak. Temat pracy: *Nowe materiały funkcjonalne w konstrukcji elektrod jonoselektywnych ze stałym kontaktem czułych na wybrane jony nieorganiczne*. Promotor: dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Patrycja Elżbieta Ciosek-Skibińska (Politechnika Warszawska); dr hab. Sławomir Leszek Michałkiewicz, prof. UJK; dr hab. inż. Beata Paczos-Bator, prof. AGH. Rada Naukowa Instytutu Nauk Che-

micznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Karolinie Pietrzak stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

14 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marty Kalbarczyk. Temat pracy: *Otrzymywanie fosforanów wapnia z wykorzystaniem odpadów rolniczych*. Promotor: dr hab. Aleksandra Szczeńś, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Marcin Paweł Banach (Politechnika Krakowska); dr hab. inż. Urszula Bazylińska, prof. PW; dr hab. inż. Paweł Sobieszuk, prof. PW. Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Marcie Kalbarczyk stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

17 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Zięzio. Temat pracy: *Otrzymywanie efektywnych adsorbentów węglowych z organicznych materiałów odpadowych – charakterystyka i analiza możliwości ich wykorzystania*. Promotor: dr hab. Barbara Charmas, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Piotr Nowicki, prof. UAM; prof. dr hab. Tomasz Pańczyk (Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN); dr hab. Jadwiga Ewa Skubiszewska-Zięba (UMCS). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Magdalenie Zięzio stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

19 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Alicji Bosackiej. Temat pracy: *Badanie procesów adsorpcyjnych i przemian fazowych zachodzących w porach materiałów zróżnicowanych strukturalnie i chemicznie*. Promotor: prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska; promotor pomocniczy: dr Małgorzata Zienkiewicz-Strzałka. Recenzenci: prof. dr hab. Robert Andrzej Pietrzak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); prof. dr hab. Stanisław Karol Pikus (UMCS); prof. dr hab. inż. Andrzej Świętkowski (Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Alicji Bosackiej stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

20 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Klaudii Szafran. Temat pracy: *Właściwości fizykochemiczne wieloskładnikowych filmów wybranych substancji bioaktywnych osadzonych na nośniku PET w aspekcie zastosowań medycznych*. Promotor: dr hab. Małgorzata Jurak, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Marcin Broniatowski, prof. UJ; dr hab. inż. Małgorzata Maria Jaworska, prof. PW; prof. dr hab. inż. Krystyna Prochaska (Politechnika Poznańska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Klaudii Szafran stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

21 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Hanny Nikolaichuk. Temat pracy: *Effect-Directed Analysis of Rhodiola Rosea L. based on Planar Chromatography: the Search for Bioactive Components*. Promotor: dr hab. Iwona Choma, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Marek Studziński. Recenzenci: dr hab. n. farm. Monika Maria Dąbrowska (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie); prof. dr hab. n. farm. Mirosława Ewa Krauze-Baranowska (Gdański Uniwersytet Medyczny). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Hannie Nikolaichuk stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

21 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Pawła Woźnickiego. Temat pracy: *A combination of C-P cross-coupling between >P(O)H compounds and cycloalkenyl electrophiles, and asymmetric conjugate addition as a source of chiral 1,2-functionalized cyclohexanes for applications in organic synthesis*. Promotor: dr hab. Marek Stankevič, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Sebastian Demkowicz, prof. PG; dr hab. inż. Jacek Eugeniusz Nycz, prof. UŚ; dr hab. inż. Elżbieta Wojaczyńska, prof. PWr. Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 24 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Pawłowi Woźnickiemu stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

Wydział Ekonomiczny

Sukcesy

Artykuł pt. *Impact of Shared Leadership Quality on Agile Team Productivity and Project Results*, którego autorami są dr hab. Mariusz Hofman, prof. UMCS, dr Grzegorz Grela oraz mgr Magdalena Oronowicz został opublikowany w czasopiśmie „Project Management Journal” (Q1, IF: 4.946, SJR: 1.148). Od czasu, gdy pismo jest indeksowane, to drugi zespół z Polski, którego publikacja ukazała się na łamach tego prestiżowego periodyku.

Dwudziestu pracowników wydziału oraz doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych mgr Damian Hamerski znalazło się wśród ekspertów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz EFRR i EFS+. Do ich zadań należeć będzie ocena wniosków z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027.

Dr hab. Teresa H. Bednarczyk, prof. UMCS z Katedry Ubezpieczeń i Inwestycji została powołana na członka Doradczego Komitetu Naukowego przy Rzeczniku Finansowym w kadencji 2023–2026.

26 marca UMCS wywalczył brązowy medal w Akademickich Mistrzostwach Polski Województwa Lubelskiego w Szachach. W drużynie znaleźli się przedstawiciele wydziału: dr Konrad Czernichowski oraz Adrian Matyjaszczyk, student kierunku finanse i rachunkowość.

Wydarzenia

W marcu odbyły się dwa spotkania z cyklu „Przypadki sukcesu przedsiębiorstw”. Pierwszymi gośćmi byli pracownicy Urzędu Miasta Lublin – Monika Król oraz Przemysław Gruba, a także dyrektor inwestycyjny w Grupie Aliplast – Tomasz Ćwiek. Podczas drugiego spotkania gościliśmy Elżbietę Fijołek – absolwentkę Wydziału Ekonomicznego, pomysłodawczynię, założycielkę i właścicielkę Giełdy Eventów oraz Klubu Odpowiedzialnego Biznesu.

Dr Konrad Czernichowski z Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej wraz z Joyce Meshack Magere, studentką programu Erasmus+ z Tanzanii gościli w I LO im. Marii Curie-Skłodowskiej w Rykach. Przedstawili jeden z 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, a mianowicie „Czysta woda i warunki sanitarne”. Pokazali zdjęcia z Kamerunu i Tanzanii oraz omówili możliwe ekonomiczne rozwiązania zapewnienia dostępu do czystej wody większej liczbie ludzi.

30 marca studenci I roku ekonomii uczestniczyli w wizycie studyjnej w PZL Świdnik, w trakcie której zwiedzili zakład produkcyjny oraz zdobyli informacje niezbędne do wykonania projektu doradczego na zlecenie przedsiębiorstwa. Polega on na opracowaniu propozycji kampanii promującej PZL Świdnik jako atrakcyjnego pracodawcy i praktykodawcy. Projekt jest realizowany w ramach zajęć doradztwo biznesowe w praktyce, prowadzonych przez dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS.

Naukowcy w mediach

Dr Konrad Czernichowski, pracownik Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej był gościem w programie „Co dalej?”, w którym opowiedział o bogactwie i przyszłości Afryki.

Wydział Filologiczny

Doktoraty

15 marca odbyła się w trybie hybrydowym publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Elwiry Michalskiej pt. *Idea państwa i władcy w powieściach Michaiła Chieraskowa (z badań nad motywami masońskimi w literaturze rosyjskiej)*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Aliny Orłowskiej, prof. UMCS. Recenzentki: prof. dr hab. Anna Warda (Uniwersytet Łódzki) oraz dr hab. Magdalena Dąbrowska (Uniwersytet Warszawski). Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa na posiedzeniu 12 kwietnia nadała mgr Elwirze Michalskiej stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo oraz postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

Konferencje

21 marca odbyła się studencka konferencja „Frankofońskie Fascynacje”, zorganizowana przez Koło Naukowe Romanistów „Romaniacy” z okazji Międzynarodowego Dnia Frankofonii. Z wykładem *Związki słowa i obrazu. O poszukiwaniu tożsamości kulturowej frankofońskiej Belgii* wystąpiła dr hab. Renata Bizek-Tatara, prof. UMCS (Katedra Romanistyki), zaś mgr Vincent Padjasek (Katedra Lingwistyki Stosowanej) wygłosił wykład *Le Québec, une nation francophone en Amérique du Nord*. Różne aspekty frankofonii zaprezentowali również w swoich wystąpieniach studenci romanistyki i lingwistyki stosowanej. Gościem konferencji był prof. dr hab. Józef Kwaterko z Uniwersytetu Warszawskiego, wybitny literaturoznawca, odznaczony w 2018 r. Orderem Frankofonów Ameryki przez Rząd Prowincji Québec. Wystąpił z wykładem *Literatura frankońska Ameryki: Québec, Karaiby*.

W dn. 23–24 marca na platformie MS Teams odbyła się czwarta edycja międzynarodowej konferencji „Media in America. America in media”, współorganizowanej przez dr Annę Bendrat z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki oraz Zakład Komunikacji Medialnej Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Wydarzenie zostało objęte patronatem Polskiego Towarzystwa Retorycznego. Wykłady wygłosili pracownicy Katedry Anglistyki i Amerykanistyki: dr hab. Małgorzata Rutkowska (*Stop buying, start sewing! Slow Fashion and sustainability in selected American historical fashion Vlogs on YouTube*), dr Ewa Antoszek (*Border Performances: Challenging Popular Representations of the U.S.-Mexico Border*), dr Anna Bendrat (*#BlackLivesMatter from media to the stage*), dr Izabella Kimak (*Busha, jaja, golumbkie & pieroshkies, or what Americans of Polish descent need Facebook groups for*) i dr Lidia Kniż-Hunek (*TikTok killed the music video star? The (r)evolution of music video in American music industry*).

20 kwietnia w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Naukowe „Folklor źródłem kultury”. Wśród organizatorów sympozjum była Katedra Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego i Katedra Lingwistyki Stosowanej. Z referatami wystąpili m.in. prof. dr hab. Anna Brzozowska-Krajka, prof. dr hab. Wiesław Krajka i dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS.

Wydarzenia

17 marca odbyły się warsztaty językowe dla szkół partnerskich. Uczniowie XXIX Liceum Ogólnokształcącego im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego w Lublinie i Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Puławach wysłuchali wykładu dr. Konrada Żyśko (Katedra Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego) pt. *Why is it good to read jokes? Comments on polysemy in language* oraz wzięli udział w spotkaniu autorskim z dr Aleksandrą Tryniecką (Katedra Anglistyki i Amerykanistyki), autorką książki dla dzieci pt. *Bunky and the Walms. The Christmas Story*.

4 kwietnia grupa pracowników Katedry Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego: dr Angelina Żyśko, dr Ewelina Prażmo, dr Konrad Żyśko i dr Marek Radomski przeprowadziła zajęcia językowe dla uczniów Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku i TEB Edukacji w Lublinie w ramach promocji anglistyki.

17 kwietnia dr hab. Anna Pastuszka z Katedry Germanistyki wygłosiła wykład pt. *Baśniowe uniwersum braci Grimm* dla uczniów z XXIX Liceum Ogólnokształcącego im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego w Lublinie.

Goście

18 kwietnia odbył się wykład dr Karoliny Valovej z Uniwersytetu Karola w Pradze pt. *A literatura portuguesa e o mito do Herói: O caso de Lídia Jorge e de alguns outros autores*, zorganizowany przez Katedrę Portugalistyki im. Luísa Lindleya Cintry oraz Centrum Języka Portugalskiego/Camões.

26 kwietnia dr Adriana Amir z Uniwersytetu Preszowskiego na Słowacji wygłosiła wykład pt. *Rusini-Ukraińcy na Słowacji: Kultura autochtonna*. Organizatorami wydarzenia były Katedra Językoznawstwa Słowiańskiego i Katedra Literaturoznawstwa Słowiańskiego.

Wydział Filozofii i Socjologii

Sukcesy

20 kwietnia odbyła się uroczysta gala Forum Młodych Naukowców 2.0, w trakcie której nagrodzono i wyróż-

niono kilku młodych naukowców naszego Uniwersytetu w ramach konkursu „Ad Astra”. Dr Damian Winczewski, adiunkt w Katedrze Historii Filozofii i Filozofii Porównawczej, który zajmuje się głównie historią filozofii nowożytnej i współczesnej oraz współczesną myślą społeczno-polityczną, zajął pierwsze miejsce w dziedzinie nauk humanistycznych i sztuki.

Goście

1 marca na zaproszenie prof. dr. hab. Marka Hetmańskiego z Katedry Ontologii i Epistemologii prof. María José Frápolli z Uniwersytetu w Granadzie wygłosiła wykład pt. *The Priority of Propositions*. Prof. M. J. Frápolli specjalizuje się w filozofii logiki i języka. Podczas wykładu przedstawiła główne tezy swojej najnowszej książki oraz zaprezentowała autorską interpretację i rozwinięcie filozofii Gottloba Fregego w duchu pragmatyzmu amerykańskiego.

Wydział Historii i Archeologii

Naukowcy w mediach

24 kwietnia gościem kolejnego odcinka Lubelskiego Podcastu Naukowego pt. „Badania archeologiczne neolitu” był dr Marcin Szeliga, zastępca dyrektora Instytutu Archeologii, który opowiedział m.in. o tym, w jakich miejscach możemy znaleźć stanowiska neolityczne oraz w jaki sposób były odkrywane.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Konferencje

19 kwietnia na wydziale odbyła się konferencja „Nauczyciel z pasją inspiracją do nauki i rozwoju”. Miała ona na celu dostarczenie narzędzi i inspiracji oraz wsparcie codziennej pracy nauczycieli w zmieniającej się edukacji. Dla studentów była także wyjątkową okazją do zapoznania się z wyzwaniami stojącymi

przed współczesnymi nauczycielami. Konferencję zorganizował Uniwersytet Dziecięcy UMCS. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dyrektor Departamentu Oświaty i Wychowania Miasta Lublin Ewa Dumkiewicz-Sprawka, lubelska kurator oświaty Teresa Misiuk oraz dziekan WMFiI dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS.

Wydarzenia

30 marca uczniowie z Zespołu Szkół nr 1 w Kraśniku wzięli udział w warsztatach poświęconych konstruowaniu robotów LEGO, uczestniczyli też w zajęciach z programowania mikrokontrolerów Arduino. Nad przebiegiem zajęć czuwał dr hab. Jarosław Bylina, a poprowadzili je studenci ze Studenckiego Koła Naukowego Informatyki.

30 marca dr Marcin Smolira w ramach współpracy Instytutu Informatyki z Centrum Promocji przeprowadził zajęcia z zakresu bezpieczeństwa w sieci. Wzięli w nich udział uczniowie z Zespołu Szkół nr 2 w Lubartowie.

3 kwietnia w przestrzeni online odbył się czwarty wykład z cyklu „Spotkania z Fizyką i Matematyką”. Prelekcję pt. *Promieniotwórczość i jej zastosowania. Czy mamy się czego bać?* wygłosiła dr hab. Bożena Jasińska, prof. UMCS z Instytutu Fizyki. Wykład był poświęcony zjawisku promieniotwórczości naturalnej i możliwościom jej wykorzystania m.in. w elektrowniach jądrowych oraz w diagnostyce i terapii medycznej.

19 kwietnia studenci z Koła Dydaktyków MaFiI przeprowadzili warsztaty dla uczniów III klasy Szkoły Podstawowej nr 38 w Lublinie oraz XIV Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie. Uczniowie grali w gry takie jak Abalone oraz Kółko i krzyżyk 3D. 26 kwietnia dzieci ze szkoły podstawowej ponownie odwiedziły wydział i zagrały w grę Matematyczna piramida. Warsztaty poprowadziły dr Anna Gąsior, dr Anna Bednarska, dr Magdalena Skrzypiec oraz dr Anna Walczuk.

26 kwietnia dr Marek Gorgol i dr Małgorzata Wiertel przeprowadzili warsztaty pn. „Elektryczność – klocki”

oraz „Elektryczność – laboratorium” dla uczennic oraz uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Lublinie. W ramach wizyty dr M. Gorgol wygłosił również wykład pt. *Promieniotwórczość wokół nas*.

26 kwietnia mgr Marek Wiśniewski poprowadził warsztaty „Technologie sieciowe. Budowa prostej sieci komputerowej w symulatorze” dla uczniów z Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Rykach.

Współpraca

19 kwietnia dziekan dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS podpisała porozumienie o współpracy z dyrektorem Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli mgr. Krzysztofem Staruchem. W spotkaniu uczestniczyły także: prodziekan dr hab. Beata Bylina, dr Anna Pызara raz metodyk nauczania matematyki mgr Agnieszka Kałakucka. Omówione zostały możliwości współpracy mającej na celu jeszcze lepsze przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela, organizowanie wspólnych wydarzeń promujących matematykę oraz usprawnienie komunikacji między nauczycielami a społecznością akademicką.

Pierwszym wspólnym przedsięwzięciem WMFiI i LSCDN będzie organizacja konferencji naukowo-dydaktycznej „XXXI Szkoła Dydaktyki Matematyki”, która odbędzie się w dn. 14–16 września.

Goście

30 marca prof. Paola De Padova była gościem w Katedrze Fizyki Powierzchni i Nanostruktur. W ramach wizyty wygłosiła prelekcję pt. *Fully-Inorganic and Lead-Free Perovskite films*.

W dn. 23–26 kwietnia mgr Luka Pavesic (Uniwersytet w Lublanie, Słowenia) odbył wizytę konsultacyjną i wygłosił referat *The Richardson model and subgap states in superconductors with charging energy* w ramach seminarium Katedry Fizyki Teoretycznej.

Wyjazdy

W dn. 23–28 kwietnia dr Krzysztof Wójcik uczestniczył w konsultacjach naukowych w Physikalisches Institut (Uniwersytet w Bonn).

W dn. 25–30 kwietnia dr hab. Michał Warda, prof. UMCS przebywał w Erywaniu (Armenia), gdzie wygłosił wykład pt. *Fission barriers and fragment mass asymmetry in super-heavy nuclei* w ramach konferencji „Heaviest nuclei and atoms”, zorganizowanej przez Armeńską Akademię Nauk.

W dn. 21–25 marca mgr Mayank Manuk brał udział w Annual Meeting 2 SWATNet Consortium, organizowanym w Manchester (Wielka Brytania), zaś w dn. 29–31 marca gościł na Physics Days 2023 w Tampere (Finlandia).

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Doktoraty

19 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Bober. Tytuł pracy: *Rekonstrukcja warunków klimatycznych w interglacjale eemskim na Równinie Garwolińskiej w świetle badań paleoekologicznych*. Promotor: prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek. Recenzenci: dr hab. Piotr Kołaczek, prof. UAM; dr hab. Małgorzata Malkiewicz (Uniwersytet Wrocławski). Rada Naukowa Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku na posiedzeniu 19 kwietnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr Aleksandrze Bober stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku.

Sukcesy

18 marca na walnym zebraniu członków Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu zostało nadane Honorowe Członkostwo TPN prof. dr hab. Marii Łanczont (Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku).

W dn. 20–21 kwietnia odbyło się Forum Młodych Naukowców 2.0. W czasie wydarzenia zostały ogłoszone wyniki konkursu „Ad Astra”. Dwie młode naukowczynie z naszego wydziału: mgr inż. Karolina Skibińska (nagroda w dziedzinie nauk społecznych) i dr Magdalena Kończak (wyróżnienie w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych) stanęły na podium.

Daniel Stempurski, student kierunku turystyka i rekreacja, znalazł się na liście osób nagrodzonych Stypendium Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe na rok akademicki 2022/2023.

Wydarzenia

30 marca wydział odwiedzili uczniowie Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie. Spotkanie odbyło się w ramach Programu Szkół Partnerskich UMCS. Goście uczestniczyli w dwóch wykładach: dr Joanny Sposób oraz dr. inż. Miłosza Hubera (Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku).

W formie online odbyło się kilka czwartkowych prelekcji zorganizowanych w ramach spotkań Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego: 30 marca – *Dom pod Biegunem – Stacja UMK na Svalbardzie* (dr Katarzyna Greń z Uniwersytetu Warszawskiego), 13 kwietnia – *Podróże marzeń...po górach i nie tylko* (podróżnik Józef Kwaśniak), 20 kwietnia – *Dynamika imperiów-cywilizacji a system światowy* (dr hab. Roman Szul, prof. UW). Harmonogram kolejnych odczytów jest dostępny na stronie www.ptgeogr.umcs.lublin.pl.

31 marca odbył się warsztat pt. „Automatyzacja procesu zarządzania incydentami”, skierowany do studentów drugiego roku I stopnia geografii wojskowej i zarządzania kryzysowego. W trakcie warsztatu pokazane zostały nowoczesne narzędzia do prowadzenia procesu zarządczego oraz praktyczne aspekty działania aplikacji Celius. Organizatorem szkolenia był prof. dr hab. Waldemar Kociuba (Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku).

Goście

24 kwietnia na wydziale przebywała delegacja przedstawicieli organizacji pozarządowych z Ukrainy. Wizyta studyjna odbyła się pod hasłem „Partnerstwo wspierające rozwój demokracji lokalnej w drodze odbudowy Ukrainy” i wsparta została przez Fundację „Liderzy Przemian”. Jej celem było nawiązanie współpracy międzynarodowej w zakresie wdrażania instrumentów demokracji lokalnej, partycypacji społecznej oraz przejrzystości działań władz rządowych i samorządowych podczas odbudowy Ukrainy. W trakcie spotkania omówiono możliwości współpracy w zakresie wykorzystania do-

brych praktyk dotyczących planowania przestrzennego, ochrony środowiska i krajobrazu. Ze strony WNoZiGP w rozmowach udział wzięli: prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki – prodziekan ds. studenckich, dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, dr hab. Bogusława Baran-Zgłobicka, prof. UMCS – kierownik Katedry Gospodarki Przestrzennej, dr hab. Wioletta Kałamucka i dr Anna Polska.

Inne

Dominika Gorzkowska to studentka I roku II stopnia geografii na UMCS, która walczy ze zdiagnozowanym nowotworem. Studenci kierunku turystyka i rekreacja organizują zbiórkę za pośrednictwem portalu zrzutka.pl na wsparcie leczenia i rehabilitację Dominiki. Zbiórka dostępna jest pod adresem: <https://zrzutka.pl/cn47ux>. Akcja odbywa się w związku z projektem powstałym w ramach obowiązkowego przedmiotu organizacja i bezpieczeństwo imprez sportowo-rekreacyjnych na kierunku turystyka i rekreacja, prowadzonym przez dr. Grzegorza Gajka i dr Katarzynę Mięsiak-Wójcik. Głównym elementem projektu był Akademicki Bieg Charytatywny „Po lepsze jutro”.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

6 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Jowity Popiołek. Tytuł pracy: *Skuteczność kynoterapii w rozwijaniu kompetencji społecznych uczniów rozpoczynających naukę szkolną*. Recenzenci: dr hab. Joanna Łukasik, prof. UP oraz prof. dr hab. Ewa Ogrodzka-Mazur. Promotor: dr hab. Mariusz Korczyński, prof. AWP. Promotor pomocniczy: dr hab. Barbara Bilewicz. Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 17 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Jowicie Popiołek stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

13 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Bednarczuk. Tytuł pracy: Wy-

brane korelaty samooceny i percepcji siebie młodzieży z trudnościami w uczeniu się, uczęszczającej do szkół branżowych. Recenzenci: dr hab. Anna Zamkowska, prof. UTH oraz dr hab. Adam Mikrut, prof. UP. Promotor: dr hab. Piotr Gintrych, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Magdalena Wójcik. Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 17 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Monice Bednarczuk stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

20 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Kazimierza Nosala. Tytuł pracy: *Postrzeganie otrzymywanego i oczekiwanego wsparcia przez osoby skazane w okresie przygotowania do zwolnienia*. Recenzenci: dr hab. Robert Opora, prof. UG oraz dr hab. Sławomir Przybyliński, prof. UWM. Promotor: dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Andrzej Chudnicki. Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 17 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Kazimierzowi Nosalowi stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

27 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Pytki. Tytuł pracy: *Efektywność programu readaptacji społecznej osób skazanych w okresie przygotowania do opuszczenia zakładu karnego*. Recenzenci: dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW oraz ks. dr hab. Kazimierz Pierzchała, prof. KUL. Promotor: dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Anna Wiatrowska. Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 17 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Agnieszce Pytce stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Wydarzenia

30 marca w Instytucie Pedagogiki odbyły się dwa spotkania naukowe z cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem pierwszym z nich była dr hab. Ludwika Konieczna-Nowak z Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, która wygłosiła wykład pt. *Muzykoterapia dzieci i młodzieży z doświadczeniami traumy w kontekście oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych*. Wystąpienie dr hab. L. Koniecznej-Nowak obejmowało

dwie kompatybilne części: teoretyczną i praktyczną, opartą na doświadczeniach terapeutycznych. Przywołane zostały następujące aspekty teoretyczne: wyznaczniki traumy relacyjnej/przywiązania; efekty traumy, w tym relacyjnej; odporność psychiczna/resilience; strategię muzykoterapeutyczne wspierające resilience, podsumowane stanem badań nad rolą pracy muzykoterapeutycznej u osób z doświadczeniami traumy.

Z kolei gościem spotkania, które miało miejsce 13 kwietnia, był dr hab. Marek Siwicki, prof. APS. Wygłosił wykład pt. *Od punktu zero do punktów stu. Studium przypadków badacza zajmującego się brikolazem*. Nakreślił w nim możliwe perspektywy wykorzystania brikolazu w zajmowaniu się zagadnieniami pedagogicznymi. Nawiązując do swojej publikacji *Nowe podwórko współczesnego dzieciństwa*, pokazywał sposoby nowatorskiego ujęcia przestrzeni, w tym miejsc dziecięcych zabaw.

Współpraca

19 kwietnia została podpisana umowa o współpracy badawczo-wdrożeniowej między Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, reprezentowanym przez dyrektora Instytutu Pedagogiki dr hab. Stanisławę Byrę, prof. UMCS a Szkołą Podstawową nr 21 im. Królowej Jadwigi w Lublinie, reprezentowaną przez dyrektora szkoły mgr. Dariusza Bodaka. Przedmiotem umowy jest realizacja badań przesiewowych w zakresie rozpoznania problemów opiekuńczo-wychowawczych dzieci i młodzieży, sporządzenie rekomendacji możliwych rozwiązań oraz opracowanie publikacji naukowych opisujących i wyjaśniających aktualnie istotne kategorie opieki i wychowania na poziomie szkoły podstawowej. Koordynatorem działań badawczych ze strony UMCS została dr Magdalena Boczkowska z Katedry Metodologii Nauk Pedagogicznych.

Wydział Politologii
i Dziennikarstwa

Sukcesy

Prof. dr hab. Krystyna Trembicka, kierownik Katedry Teorii i Metodologii Nauk o Polityce i Administracji zo-

stała odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w służbie państwu i społeczeństwu.

Uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego dr hab. Ewa Nowak-Teter, prof. UMCS z Katedry Medietyzacji oraz dr hab. Lidia Pokrzycka, prof. UMCS i dr hab. Anna Granat z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej zostały ekspertkami w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027”.

31 marca podczas gali wojewódzkiego etapu plebiscytu „Osobowość Roku 2022”, organizowanego przez „Kurier Lubelski”, dr Ewelina Panas – pełnomocnik rektora UMCS ds. umiędzynarodowienia kształcenia, adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych odebrała nagrodę w kategorii „Nauka” (III miejsce) za publikację na temat procesu inkluzji studentów cudzoziemców.

Politologiczne Koło Naukowe zostało jednym z beneficjentów programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje”. Celem programu jest wsparcie studentów w realizacji innowacyjnych projektów, podniesienie jakości działalności kół naukowych, a także usprawnienie mechanizmu transferu technologii i rozwiązań technicznych do sfery gospodarczej. Projekt pn. „Doskonalenie kompetencji miękkich członków Politologicznego Koła Naukowego UMCS” uzyskał finansowanie w wysokości 50 000 zł.

Konferencje

27 marca prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach wzięła udział w debacie „Popularyzacja i komunikacja nauki w Polsce – szanse i zagrożenia”, zorganizowanej przez Centrum Popularyzacji Nauki Politechniki Śląskiej oraz Radę Upowszechniania Nauki PAN. Celem wydarzenia było zdiagnozowanie problemów popularyzacji nauki i komunikacji naukowej w Polsce oraz przygotowanie rekomendacji ich rozwiązania.

21 kwietnia odbyła się I Lubelska Noc Belfrów – konferencja metodyczna, zorganizowana przez Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli – instytucję partnerską INoKSIM. Podczas wydarzenia

prelekcje wygłosili: dr hab. Paweł Nowak, prof. UMCS i dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS. Noce Belfrów odbywają się w wielu województwach w Polsce, stanowiąc oddolną inicjatywę nauczycieli-pasjonatów, którzy podczas konferencji dzielą się swoim doświadczeniem, wzajemnie inspirują, wspierają i próbują zmieniać edukacyjną rzeczywistość.

Wydarzenia

W kwietniu w Akademickim Radiu Centrum odbyły się cztery audycje cyklu „Profesura i Popkultura”. Pierwszy program (6 kwietnia) został poświęcony (możliwie mu) schyłkowi mediów społecznościowych. 13 kwietnia rozmawiano o telewizji śniadaniowej. Audycja z 20 kwietnia traktowała o coachingu, a 26 kwietnia dyskutowano o playliście jako sposobie porządkowania medialnych treści.

W kwietniu odbyły się dwa spotkania Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Profesura i Popkultura w kinie CSK”. 12 kwietnia oglądano film „Wszystko na sprzedaż” Andrzeja Wajdy, natomiast 26 kwietnia zebrana w kinie CSK publiczność obejrzała film „King Kong” z 1933 r.

18 kwietnia na wydziale odbył się otwarty panel dyskusyjny pt. „Faszysta w PRL-u? Bolesław Piasecki w komunistycznym systemie władzy”, zorganizowany przez Politologiczne Koło Naukowe oraz Stowarzyszenie Racja. Prowadzący spotkanie dr Ariel Orzełek z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w. przybliżył postać Bolesława Piaseckiego – wieloletniego posła na Sejm PRL, założyciela Stowarzyszenia „Pax” i publicyści.

20 kwietnia Koło Naukowe Public Relations zorganizowało spotkanie z przedstawicielkami Agencji Good One PR – Ewelina Jaskułą i Iloną Rutkowską. Prelegentki opowiedziały, jak w najlepszy sposób tworzyć strategię swojej firmy oraz czy łatwo odnaleźć się na konkurencyjnym rynku pracy.

20 kwietnia w auli wydziału odbyło się spotkanie z Niną Vincenz-Krajewską, rzecznikiem prasowym Grupy Kapitałowej GPW. W trakcie spotkania ze studentami nie zabrakło szczegółów dotyczących specy-

fiki pracy prelegentki i praktycznych porad, jak odnaleźć się w tym zawodzie.

Goście

W dn. 27–31 marca w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji gościli doc. Gabriel Eštok i dr Tomáš Dvorský z Katedry Politologii Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika w Košiciach w ramach programu Erasmus+. Naukowcy spotkali się z prof. dr. hab. Markiem Pietrasiem, dyrektorem INoPiA oraz dr. hab. Wojciechem Ziętara, prof. UMCS, dziekanem Wydziału Politologii i Dziennikarstwa. Podczas wizyty rozmawiano o współpracy międzynarodowej, wspólnych projektach, możliwości pracowników i studentów.

W dn. 27 marca – 5 kwietnia w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach przebywała na stażu naukowym dr Natalia Vovk z Department of Social Communication and Information Activity Lviv Polytechnic National University. Podczas wizyty omówiono m.in. doświadczenia dotyczące pracy naukowej i dydaktycznej prowadzonej w obu instytucjach. Dr N. Vovk zwiedziła wydział oraz uczestniczyła w wybranych zajęciach, podczas których mogła zapoznać się ze specyfiką procesu kształcenia w INoKSiM.

Współpraca

4 kwietnia dziekan dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS podpisał porozumienie o współpracy z dyrektorem VII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Kopnickiej w Lublinie mgr Dorotą Iwanicką-Przybysz. W spotkaniu uczestniczyli także: prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, starszy referent ds. obsługi procesu dydaktycznego i jakości kształcenia mgr Klaudia Kubińska oraz nauczyciel z liceum mgr Małgorzata Markowska.

W myśl podpisanego porozumienia wydział zobowiązał się do objęcia patronatem dwóch klas z VII LO (o profilu medialnym i administracyjnym). Zawarta umowa przewiduje m.in. przeprowadzenie cyklu lekcji z zakresu edukacji medialnej, historii i wiedzy o społeczeństwie, pomoc dydaktyczną w zakresie realizacji autorskich programów nauczania, współpracę studentów wydziału i uczniów szkoły w ramach kół zainteresowań.

Klaudia Kubińska

Wydział Prawa i Administracji

Doktoraty

14 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Mościckiej-Podstawki. Temat pracy: *Formułowanie zarzutów odwoławczych w postępowaniu karnym*. Promotor: prof. dr hab. Katarzyna Dudka. Recenzenci: prof. dr hab. Jacek Sobczak (AEH) oraz dr hab. Justyna Karaźniewicz, prof. UKW. Na posiedzeniu 19 kwietnia Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr Magdalenie Mościckiej-Podstawce stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Sukcesy

Prof. dr hab. Ryszard Skubisz, kierownik Katedry Prawa Unii Europejskiej został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Konferencje

28 kwietnia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Status wierzyciela w sądowym postępowaniu egzekucyjnym”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Prawników we współpracy z Katedrą Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego. Celem konferencji było ustalenie, czy istniejące regulacje ochronne dotyczące dłużnika nie są nadmiernie rozbudowane i czy nie prowadzą do naruszenia zasługujących w równym stopniu na ochronę interesów wierzycieli do egzekucyjnego uzyskania świadczenia.

Wydarzenia

13 kwietnia odbyły się drzwi otwarte Wydziału Prawa i Administracji pt. „Dzień z prawem”, podczas których zaprezentowano: wydziałową ofertę dydaktyczną, aktywności studenckie, symulację procesu sądowego oraz wykłady eksperckie. W ramach wydarzenia dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak i prodziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS spotkali się z dyrektorami szkół średnich w celu omówienia możliwości nawiązania bliższej współpracy z wydziałem.

14 kwietnia odbyło się spotkanie z prof. dr. hab. Markiem Kuryłowiczem pt. „*Ex iniuria ius non oritur* – z bezprawia nie powstaje prawo”, zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Rzymskiego i Katedrę Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Rzymskiego.

18 kwietnia odbyła się gala finałowa I edycji Ogólnopolskiego Konkursu z Prawa Podatkowego, zorganizowanego przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin. Konkurs był objęty patronatem OIRP w Lublinie i składał się z dwóch etapów. Pierwszy etap polegał na rozwiązaniu testu wiedzy z zakresu prawa podatkowego, natomiast uczestnicy zakwalifikowani do etapu drugiego przygotowali projekty własnej działalności gospodarczej, z uwzględnieniem wszelkich zobowiązań podatkowych, które powstałyby w trakcie jej prowadzenia.

21 kwietnia odbył się LUBLAW DAY 2023. Inicjatorem i organizatorem wydarzenia był Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL we współpracy z Fundacją Rozwoju KUL. Tematem LUBLAW DAY 2023 był optymalny model prawniczych praktyk studenckich. W wydarzeniu uczestniczyli też pracownicy WPiA UMCS.

25 kwietnia odbyło się spotkanie eksperckie „Radca Prokuraturii Generalnej RP jako zawód prawniczy”, zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Profesji Prawniczych. Zawód ten jest jedną ze ścieżek zawodowych, którą można wybrać po ukończeniu studiów prawniczych.

25 kwietnia odbyło się spotkanie eksperckie z prokuratorem Mariuszem Kowalem pn. „Poszukiwanie dowodów poza granicami kraju – wnioski o pomoc prawną i Europejski Nakaz Dochodzeniowy”, zorganizowane przez Studenckie Penalne Koło Naukowe, działające przy Katedrze Postępowania Karnego, we współpracy ze Stowarzyszeniem Prokuratorów „Lex Super Omnia”.

28 kwietnia odbyło się spotkanie eksperckie z prokuratorem Piotrem Komotajtisem pn. „Specyfika pracy prokuratora zajmującego się przestępczością gospodarczą”, zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Karnego Porównawczego. Podczas spotkania zostały przedstawione kwestie związane z przestępczością gospodarczą i praktyczne aspekty pracy prokuratora.

WAXO – przełom w pszczelarstwie

Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Gagosiem – kierownikiem Katedry Biologii Komórki UMCS

WAXO – analizator wosku pszczelego to pierwszy wynalazek naukowy, który w wersji rynkowej został przygotowany do sprzedaży pod szyldem „made in UMCS”.

Na naszej Uczelni powstaje wiele wynalazków, ale rzeczywiście WAXO (przez nas nazywany woskomatem) jest tym pierwszym w całości stworzonym, wyprodukowanym oraz opatentowanym (także patentami europejskimi EPO) przez UMCS we współpracy z UMCS Synergia sp. z o.o. (spółką celową Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Spółka ta podjęła się produkcji urządzenia oraz wszystkiego, co się z tym wiąże, a więc uzyskania atestów (certyfikat OBAC), budowy linii technologicznej i serwisowania urządzenia. Warsztat mechaniczny, znajdujący się w Instytucie Fizyki, jest bardzo dobrze wyposażony w profesjonalny sprzęt, i – co najważniejsze – pracują tam świetni eksperci, dzięki którym stało się możliwe wyprodukowanie WAXO na UMCS. Pierwsze urządzenia trafiły już na rynek polski, do kół pszczelarskich na Opolszczyźnie. Pojawiły się też pierwsze opinie, uwagi, co dla nas jest bardzo cenne.

Woskomat to wspólna praca trzech naukowców: Pana, dr. hab. Marka Pietrowa oraz dr. Jan Wawryszczuka z Instytutów: Nauk Biologicznych oraz Fizyki na dwóch różnych wydziałach naszej Alma Mater. Jak doszło do tej współpracy?

Gdy spotkają się specjaliści i eksperci z różnych dziedzin, czasem zdarza się tak, że inspirujące rozmowy prowadzą do ciekawych idei. Kiedy zacząłem intere-

sować się woskiem pszczelim (ok. 5–6 lat temu), wykonywałem analizy metodami spektroskopowymi, na początku za pomocą spektroskopii w podczerwieni. Wspólnie z moim zespołem z Instytutu Nauk Biologicznych badaliśmy wpływ stearyny i parafiny oraz innych substancji na rozwój rodziny pszczoły. Pomyślałem wtedy, że warto opracować prostszą metodę, dostępną dla wszystkich, zarówno bezpośrednio w pasiece, jak i u producenta. Tym bardziej że technika spektroskopowa, której używałem, a która jest niejako standardem w badaniach wosku, okazała się nie do końca właściwa, ponieważ np. niektóre dodatki nieorganiczne dodawane do wosku nie posiadają widma w zakresie średniej podczerwieni, umożliwiającego jednoznaczne stwierdzenie, czy i z jakim dodatkiem mamy do czynienia. Trzeba użyć innych dróg technik badawczych, aby takie zanieczyszczenie wykryć. Na naszym Uniwersytecie, a w szczególności na Wydziale Chemii, taka aparatura jest dostępna, ale koszty jej użycia są wysokie.

Kilka lat temu zaprosiłem do współpracy dr. hab. Marka Pietrowa, który przez wiele lat zajmował się badaniami alkanów – składnikami po części wosków pszczelich. Próbowaliśmy w międzyczasie wielu innych rozwiązań, ale niestety żadne z nich nie dawało dobrych rezultatów. Pewnego dnia usiadłem w wygodnym fotelu w moim gabinecie, wyjąłem kartkę i ołówek i narysowałem pierwszy prototyp woskomatu, określając jego ideę. Pokazałem go Markowi, który we współpracy z kolegami z warsztatu w Instytucie Fizyki przełożył wizję z kartki na rzeczywistość. I tak powstał pierwszy

woskomat, który wyglądał po części jak pułapka na myszy, ale działał zadowalająco. Potem powstały kolejne wersje – w sumie cztery. Następnie zrealizowaliśmy projekt w ramach Inkubatora Przedsiębiorczości (2.0 i 4.0) na UMCS, dzięki temu finansowaniu udało się zbudować w pełni profesjonalny prototyp urządzenia, który działa do dziś. Dodam, że Inkubator Przedsiębiorczości wspierał i nadal wspiera finansowo także procedury patentowe WAXO.

Na pewnym etapie do naszego zespołu dołączył także dr Jan Wawryszczuk, który zaprojektował detale konstrukcji mechanicznej w połączeniu z czujni-

kami. Po oddaniu obszernej dokumentacji technicznej uzyskaliśmy dopuszczenie do obiegu, produkcji i sprzedaży, czym aktualnie zajmuje się spółka UMCS Synergia. Chciałbym w tym miejscu wspomnieć o wielkim zaangażowaniu Marka Kosiora z warsztatu w Instytucie Fizyki, dzięki jego wybitnym zdolnościom konstrukcyjnym zdołaliśmy wyeliminować wiele błędów.

W międzyczasie dokonywaliśmy zgłoszeń patentowych. Na patenty czekaliśmy kilka lat – pierwszego zgłoszenia dokonaliśmy, zanim w ogóle zgłosiliśmy nasz pomysł do Inkubatora Przedsiębiorczości.

Obecnie posiadamy trzy patenty polskie i jeden europejski, czekamy jeszcze na dwa kolejne patenty europejskie. Urządzenie WAXO uzyskało wiele medali i wyróżnień na międzynarodowych targach wynalazczości, o czym można przeczytać na stronie internetowej (www.waxo.umcs.pl).

Jak korzysta się z WAXO? Czy jego obsługa wymaga specjalnych umiejętności?

Urządzenie jest intuicyjne i proste w obsłudze. Sam pomiar jest szybki i trwa dosłownie kilka minut. Na wyżej wymienionej stronie dostępny jest filmik instruktażowy, który przedstawia cały proces obsługi krok po kroku. Po jego obejrzeniu praktycznie każdy może samodzielnie przeprowadzać analizy jakości wosku pszczelego. Niemniej próbki wosku sprawiają wiele problemów podczas ich analizy. Wosk oryginalny, w pełni wytworzony przez pszczoły jest w miarę homogeniczny i po jego roztopieniu nie następują drastyczne rozwarstwienia podczas stygnięcia. Gorzej zachowuje się wosk zafałszowany, ponieważ np. w trakcie wylewania próbki może się rozwarstwić i doprowadzić do wystąpienia rozbieżności w pomiarach kilku próbek z tej samej partii. Ale także z tym problemem sobie radzimy.

Dla kogo przeznaczony jest woskomat?

Urządzenie to przede wszystkim opracowaliśmy z myślą o kołach pszczelarskich, indywidualnych pszczelarzach i producentach węzy pszczelej. Myślę, że cena woskomatu, jak na takie mobilne urządzenie pomiarowe, nie jest zbyt wysoka, biorąc pod uwagę koszt sprzętu pszczelarskiego. WAXO ułatwia szybką klasyfikację wosku. Pokazuje parametry, które od razu informują, że np. analizowany wosk nie nadaje się do stosowania w pasiece, ponieważ użycie go może się zakończyć obsuwaniem odbudowanych przez pszczoły plastrów, czego konsekwencją jest śmierć czerwiu pszczelego i wylanie się miodu.

Dzięki WAXO w uproszczony sposób możemy przeprowadzić segregację wosków i podzielić je przynajmniej na trzy klasy. Jeżeli urządzenie wskaże wosk doskonałej jakości, to nie warto mieszać go z żadnym innym. WAXO pozwoli na odbudowanie zasobów dobrych wosków, co przełoży się na znaczącą poprawę kondycji rodzin pszczelich nie tylko w naszym kraju, ale także – być może – i na świecie.

Czym najczęściej fałszuje się wosk pszczeli?

Woski poddawane analizie mogą mieć różne dodatki, takie jak parafina, stearyna, pozyskiwany z ropy naftowej ozokerit, poubojowy łój bydłocy, żywica czy tłuszcze roślinne, m.in. oleje palmowe i kokosowe, a także woski od innych gatunków pszczół, np. azjatyckich albo afrykańskich, a nawet nieorganiczne związki chemiczne. Dodatki te są bardzo niebezpieczne, np. po zastosowaniu stearyny wymiera rodzina pszczela. Osoby zaangażowane w modyfikację wosków dodają także inne gotowe komponenty, których nie wykrywa zwykła diagnostyka laboratoryjna. Dodawanie substancji takich jak parafina do wosku pozwala obniżyć koszty produkcji, ale jest to szkodliwe dla pszczół i wpływa na jakość produktów pszczelich.

Zatem WAXO demaskuje fałszowanie wosku pszczelego, ponieważ jest w stanie dostarczyć dokładne wyniki jakości wosku i węzy pszczelej. Jakie właściwości wosku analizuje to urządzenie?

Jak się okazało, nie jest łatwo oszukać WAXO. Urządzenie bada najważniejsze właściwości wosku: termiczne oraz mechaniczne. Właściwości termiczne są istotne dla rozwoju czerwiu pszczelego, który – jak wiemy – musi mieć zapewnione odpowiednie warunki temperaturowe, aby przetrwać i prawidłowo się rozwijać. Należy dodać, że wosk pszczeli posiada bardzo wysoką wartość pojemności cieplnej. Pszczoły przekazują swoją energię w formie ciepła na plaster woskowy, który pochłania to ciepło i grzeje czerw w komórkach niczym piec kaflowy, bardzo powoli oddając energię. Temperatura wewnątrz wybranej komórki plastra, gdzie znajduje się czerw, wynosi ok. 36°C, jeśli spadnie znacząco poniżej, to larwy się wyziębią i umrą. Wosk pszczeli pełni zatem rolę nie tylko magazynu miodu, ale także tzw. porodówki i pieluch pszczół. Dodatkowo komórki pszczele plastra mają specjalną budowę, która sprawia, że są lekkie, ale jednocześnie wytrzymują duże obciążenie, dzięki czemu ramka pszczela (np. wielkopolska) może zawierać nawet 2,5 kg miodu. Ponadto wosk jest niezwykle elastyczny i mobilny, co umożliwia pszczołom przenoszenie go i budowanie komórek w innych miejscach. Z kolei węża pszczela to już wytwór człowieka – to taka „kartka z wosku”, na której są wytrasowane maszynowo komórki pszczele. Jeśli zanieczyszczoną wężę wtopimy w ramkę, często

zdarza się, że pszczoły nie odbudowują takiej ramki, a jeżeli odbudują wypoconym zwłaszcza przez młodą pszczołę ulową woskiem, to matka pszczoła nie chce składać jaj do takich komórek. Jeżeli jednak je składa, czerw wymiera, co zaobserwowaliśmy w przypadku dodatków już nawet kilku procent stearyny. Dla nas najważniejszy jest wzorzec wosku, do którego można porównywać badane woski i ocenić ich przydatność w pasiece.

Aktualnie nie obowiązują żadne normy dotyczące jakości wosku zarówno w Polsce, jak i w całej Unii Europejskiej. Może wprowadzenie na rynek WAXO stanie się przełomowym momentem w historii polskiego pszczelarstwa i przy okazji kołem ratunkowym dla pszczół i pszczelarzy?

Problem jakości wosku pszczelego urósł do tego stopnia, że wprowadzenie WAXO być może rzeczywiście zapobiegnie ogólnej katastrofie. Nie mogę pojąć, jak można robić taką krzywdę pszczołom i przy okazji nam – ludziom. Pewnie chodzi o kwestie finansowe, ale przecież równie dobrze możemy uczciwie zarobić pieniądze, gdy będziemy posiadać zdrowe pszczoły i dobry miód. To także zależy od nas, konsumentów, gdzie i od kogo kupimy miód. Wspierając lokalnych pszczelarzy, kupując ten droższy, ale pewny zachęcamy ich do rozwijania działalności. Biorąc pod uwagę koszty jego produkcji w naszym kraju, to prawdziwy miód niestety nie może być tani. Uważam, że lepiej zamiast kilograma bardzo taniego miodu kupić kilogram cukru, gdyż tam będzie skryształizowana sacharoza i od początku będziemy wiedzieli, co może nam szkodzić lub pomagać.

Dodawanie substancji takich jak parafina czy stearyna do wosku może i pozwala obniżyć koszty produkcji, jednak jest bardzo szkodliwe dla pszczół i wpływa na spadek jakości produktów pszczelich.

Myślę, że WAXO może być rewolucyjnym rozwiązaniem, zmieniającym świadomość środowiska pszczelarskiego, które podejmie działania prowadzące do zmiany obowiązującego prawodawstwa, co z kolei pozytywnie wpłynie na ochronę rodzin pszczelich i tym samym środowiska naturalnego.

WAXO sprawdza jakość wosku, z kolei dobrej jakości wosk gwarantuje zdrowie pszczół i dobry miód, ale

nie tylko, bo przecież wosk nie jest wykorzystywany wyłącznie w pszczelarstwie.

Oczywiście to wszystko się łączy. Na bazie wosku pszczelego i miodu oraz innych wytworów pszczelich produkowane są np. produkty spożywcze, preparaty lecznicze i kosmetyki. Wosk pszczoły ma naprawdę doskonałe właściwości pielęgnacyjne – wystarczy rozpuścić kawałek i wymieszać go z oliwą z oliwek – z tej mikstury powstanie bardzo dobra maść do twarzy, którą możemy używać o każdej porze roku. Jeśli zamiast czystego, pszczelego wosku weźmiemy wosk skażony, np. z domieszką parafiny lub wosku z ropy naftowej, i nałożymy go na twarz, to na pewno nie wyjdzie z tego nic dobrego. Jakość wosku ma ogromne znaczenie w każdej dziedzinie, w której jest użytkowany.

Podsumowując, to właśnie pszczołom i innym owadom zapyłającym zawdzięczamy wielkie dzieło, jakim jest zapylenie roślin, co umożliwia korzystanie ludzkości z owoców i warzyw. Bez pszczół większość warzyw i owoców bezpowrotnie zniknie z naszej planety.

Wosk pszczoły pełni dwie podstawowe funkcje, bez wosku nie ma rozwoju czerwii pszczelego, co jest podstawą istnienia całej rodziny pszczoły, nie ma magazynów na miód, pyłki i pierzgę pszczoły (sfermentowany pyłek). Wosk można pojmować jako jeden z małych cudów natury – stanowi fundament w surowym stanie domu pszczelego. Dzięki jego naturalnej kompozycji jest to dom trwałe i odpowiednio ogrzane. Aby jednak był zasobny w pożywienie i zdrowy, musi być taki, jakim go wykonały pszczoły.

Dlatego właśnie WAXO jest urządzeniem mogącym przywrócić właściwą jakość naturalnemu produktowi, którym zachwycali się królowie, papieże; który świadczył o autentyczności podpisanych przez nich dokumentów poprzez pieczęcie w nim odciskane; który, spalając się, swym blaskiem oświetla ołtarze najspanialszych świątyń wybudowanych przez ludzi.

Powstanie WAXO bez dodatkowego wsparcia finansowego i logistycznego dyrekcji Instytutu Nauk Biologicznych i Instytutu Fizyki nie byłoby możliwe, za co chciałbym serdecznie podziękować. A projekt by nie powstał i nie zakończył się sukcesem, gdyby nie wsparcie władz rektorskich naszego Uniwersytetu, za co także my, twórcy, wyrażamy serdeczne podziękowania.

Rozmawiała Klaudia Olender

Europejski Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych

Okiem eksperta

5 maja obchodzony jest Europejski Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych. W Polsce to również Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelktualną.

Tego typu dni pomagają zwiększać świadomość w różnych obszarach funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r., podpisana przez rząd polski 20 marca 2007 r. oraz ratyfikowana przez Polskę 6 września 2012 r., zakłada ochronę i zapewnienie pełnego oraz równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez osoby z niepełnosprawnościami na równi ze wszystkimi innymi obywatelami. W dokumencie podkreślono, że dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność jest pogwałceniem godności i wartości człowieka oraz że niepełnosprawność to wynik oddziaływania pomiędzy osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzi i środowiska, co utrudnia im pełny udział w życiu społecznym, na równi z innymi osobami. Położono także nacisk na różnorodność osób z niepełnosprawnościami oraz na znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami ich samodzielności i niezależności, w tym wolności dokonywania wyboru.

Źródła dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami
Niestety nadal zdarzają się sytuacje dyskryminowania osób z niepełnosprawnościami czy szerzej – z indywi-

dualnymi potrzebami. Takie zachowania biorą się np. z niepełnej wiedzy, niespełniania wymogów wynikających z przepisów, niewystarczającej empatii czy po prostu jej braku. Trzeba zatem podejmować działania mające na celu pełne przestrzeganie konwencji na poziomie m.in. działań ustawodawczych, administracyjnych, zmierzania się ze stereotypami oraz dotychczasowymi przekonaniami. W tym miejscu odsyłam Czytelników do zapoznania się z opracowanym w 2022 r. przez naszych uczelnianych ekspertów Poradnikiem antydyskryminacyjnym dla pracowników i studentów UMCS.

Barriere architektoniczne, cyfrowe i komunikacyjno-informacyjne

W Uniwersytecie funkcjonuje Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego, które pomaga studentom i studentkom, doktorantom i doktorantkom z różnorodnymi potrzebami, w szczególności osobom z niepełnosprawnościami, osobom w spektrum autyzmu czy w kryzysie zdrowia psychicznego. Pracowniczki i pracownicy biura wspierają na każdym etapie edukacji, starają się wyrównywać szanse edukacyjne, dostosowywać proces dydaktyczny we współpracy z nauczycielami, prodziekanami czy opiekunami lat i kierunków. Biuro konsultuje, inicjuje i wdraża rozwiązania z zakresu dostępności. Współpracuje z organizacjami studenckimi (m.in. Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”, Akademickim Centrum Wsparcia, Studenckim Kołem Naukowym Psychologii „Adesse”). Organizuje również szkolenia, panele dyskusyjne, warsztaty dla osób studiujących i pracujących na UMCS. Oferuje: konsultacje psychologiczne (dla osób

Fot. Bartek Proń

uczących się na UMCS, które znalazły się w kryzysie zdrowia psychicznego; porady udzielane są w języku polskim, angielskim, ukraińskim, rosyjskim); bezpłatny transport (dla osób, które potrzebują wsparcia podczas dojazdu na zajęcia i powrotu do domu); asystenta dydaktycznego (który pomaga w dotarciu na zajęcia, sporządzaniu notatek, dostosowaniu materiałów dydaktycznych); tłumacza polskiego języka migowego (tłumacz pomaga osobom g/Głuchym w komuniko-

waniu się na Uczelni; może to być tłumacz stacjonarny na zajęcia oraz online w dziekanatach); wypożyczalnie sprzętu (można wypożyczyć m.in. dyktafony, powiększalniki, notebooki, system FM, klawiatury dla osób piszących jedną ręką); bezpłatne dodatkowe zajęcia z wychowania fizycznego; lektoraty z języka angielskiego oraz wiele innych form wsparcia o charakterze szkoleniowym. Pracowniczki i pracownicy biura w indywidualny sposób podchodzą do każdej osoby

Weronika ze Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”

Jako osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim wiedziałam, że mój wyjazd na studia będzie bardzo trudny. Cieszę się jednak, że mimo choroby nauczyłam się funkcjonować w Lublinie i sobie radzić. To dla mnie niesamowicie cenne doświadczenie, kształtujące samodzielność, odpowiedzialność i zaradność.

Wiele razy nie było łatwo. W pierwszych dniach dużym wsparciem była dla mnie osoba z Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Ze względu na moją niepełnosprawność nie mogłam studiować na wybranym na początku kierunku, więc wybrałam inny. Byłam zachwycona dostępnością wydziału. Codzienne funkcjono-

wanie ułatwiło mi dodatkowo uczestnictwo w programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Nie sposób też nie wspomnieć o w pełni przystosowanym akademiku, gdzie mogę komfortowo mieszkać i się uczyć.

W miesiącach zimowych korzystałam z transportu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło dla mnie duże udogodnienie.

Ale w kwestii działań dotyczących zapobiegania dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Wierzę jednak, że w kolejnych miesiącach/latach takie osoby jak ja będą bardziej widoczne w życiu społecznym, a co za tym idzie – więcej miejsc będzie dla nich dostępnych.

i jest to podejście oparte na zaufaniu, które nie tylko decyduje o możliwości rozwiązania konkretnego, praktycznego problemu, ale jest również wyrazem troski i poszanowania dla człowieka jako jednostki. Biuro działa m.in. zgodnie z uchwałą Prezydium KRASP z 2 czerwca 2016 r. w sprawie wyrównywania szans edukacyjnych studentów z niepełnosprawnościami w dostępie do kształcenia w szkołach wyższych.

UMCS to uczelnia otwarta dla wszystkich

W 2022 r. przyjęta została Strategia Społecznej Odpowiedzialności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na rzecz osób z niepełnosprawnościami, mająca na celu zapewnienie im warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, w kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub w prowadzeniu działalności naukowej. Wpisuje się ona nie tylko w założenia konwencji, ale również w szeroko pojętą strategię dostępności UMCS. Co ważne, jest także jednym z działań podejmowanych w celu wypełniania założeń Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, której UMCS jest sygnatariuszem od września 2019 r. Deklaracja zawiera 12 zasad, którymi powinny kierować się uczelnie w dążeniu do spełniania najwyższych standardów zarządzania, bardziej efektywnego gospodarowania zasobami, rozwoju kadry akademickiej oraz w budowaniu prestiżu uczelni jako generatora wiedzy i kreatora nowych idei.

Osobom zaangażowanym w przygotowanie strategii przyświecał cel, żeby UMCS był miejscem przyjaznym i dostępnym, opartym na zaufaniu i dobrych prakty-

kach. Klucz do tego stanowić ma przejrzystość i jednoznaczność reguł oraz procedur, jakie w nim panują. Stworzenie każdemu z członków społeczności akademickiej możliwie wyrównanych szans edukacyjnych wymaga od nas wszystkich zarówno nieustannego poszerzania wiedzy oraz rozwoju umiejętności, jak i kształtowania odpowiednich postaw. Warto wskazać, że Strategia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na lata 2019–2025 zakłada zwiększenie możliwości podejmowania studiów i realizacji procesu kształcenia przez osoby z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami, podjęcie działań zmierzających do zwiększenia możliwości indywidualizacji procesu kształcenia przez studentów i studentki oraz wyboru indywidualnych ścieżek uwzględniających ich potrzeby, systematyczne podnoszenie innowacyjności procesu kształcenia i wdrażanie równoległych ścieżek edukacyjnych, ciągłe udoskonalanie bazy naukowo-dydaktycznej oraz sportowej UMCS. Niezbędne jest również budowanie pozytywnego wizerunku Uczelni poprzez przyjęcie zasad w zakresie niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju oraz tworzenia atmosfery sprzyjającej podejmowaniu działań zmierzających do systematycznego zwiększania dostępności, w tym przez podnoszenie kompetencji pracowników oraz zapewnienie im systemu wsparcia.

W ramach podsumowania dodam tylko, że nasza Uczelnia od lat podejmuje wiele działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie zarówno wsparcia indywidualnego, jak i rozwiązań systemowych.

Alicja Borzęcka-Szajner

Uczelnia dostępna dla wszystkich

Rozmowa z dr. Tomaszem Knopikiem z Katedry Psychologii Edukacyjnej i Diagnostyki Psychologicznej UMCS

„Dostępna uczelnia – otwarty umysł – dostępny świat” – to motto przyświecające Strategii Uniwersalnego Projektowania na UMCS, stanowiącej kluczowy etap wypracowania i wdrażania ogólnouczelnianego standardu dostępności. O co w niej chodzi?

To motto pokazuje różne wymiary strategii, w której przede wszystkim chodzi o minimalizowanie barier i poszerzenie pola dostępności Uczelni. To nie tylko dostępność percepcyjna, ale również rodzaj pełnego uczestnictwa. W strategii definiujemy to jako umiejętność wzięcia odpowiedzialności za własny rozwój, a więc dostrzeżenie zmian, jakie dzieją się w najbliższym otoczeniu, poszerzenie zasobów odpornościowych studentów. Otwarty umysł oznacza, że oprócz zapewnienia dostępności percepcyjnej chcemy wyposażać studentów w takie zasoby, które ułatwią im adaptację do otoczenia. Zrozumienie przemian wymaga otwartości poznawczej na zmiany. Zależy nam, aby studenci mieli takie kompetencje, które pozwolą im aktywnie uczestniczyć w świecie, który się zmienia. W końcu zadaniem uczelni jest zwiększenie świadomości samodzielności poznawczej, która pozwoli odnaleźć się w rzeczywistości.

Im bardziej rozwija się nasz świat, tym więcej pojawia się potrzeb. I wyraźniej widać też te, które być może były wcześniej, ale nie zostały dobrze zdefiniowane. Oczywiście, takich potrzeb jest bardzo dużo. Są one związane z jakością życia i kondycją danej osoby,

np. zdrowiem fizycznym, czy w szerszym, holistycznym rozumieniu – z dobrostanem psychofizycznym. Kiedy myślimy o zdrowiu, pojawia się też pytanie dotyczące trudności w zakresie psychicznym. Coraz więcej osób dostrzega u siebie tego typu problemy i potrzebuje pomocy. Uczelnia jako najbliższe środowisko, które działa w obszarze interwencji kryzysowej, może być aktywna również w obszarze profilaktyki. Ważne jednak, aby ta pomoc, którą oferujemy, nie była tylko doraźna, ale stanowiła cały proces wzmacniania zasobów odpornościowych. Ze specjalnymi potrzebami łączy się też funkcjonowanie poznawcze w świecie IT. Nie wiemy do końca, z jakimi zasobami poznawczymi wchodzi studenci w proces dydaktyczny i jak ich umysły się przeobrażają. Można powiedzieć, że zmieniają się struktury mentalne, ale metodyka pracy i oczekiwania pozostają na stałym poziomie. Rodzi się zatem pytanie, co zrobić, aby te procesy były ze sobą kompatybilne. Świat umysłów studentów jest światem nowym, zmieniającym się, a świat dydaktyków zmienia się zdecydowanie wolniej, co powoduje pewien zgrzyt.

W naszej ofercie kształcenia są przede wszystkim kierunki ogólnoakademickie, reprezentujące umiłowanie mądrości, uczenie się również dla teorii. Młode pokolenie nastawione jest bardziej pragmatycznie. Ich proces uczenia można porównać do zakupów w sklepie samoobsługowym. Kiedy wchodzimy do marketu, wkładamy do koszyka to, co jest nam w danej chwili potrzebne. Na uczelni jest trochę inaczej, panuje filozofia uczenia

się – mamy tu narzucone określone zestawy produktów, które ktoś wcześniej dla nas przygotował. Nie musimy myśleć w danym momencie, co przyda się za 2–3 lata – już teraz możemy zrobić zapasy, ale nie zawsze dostrzegamy taką potrzebę. W planowaniu uniwersalnym chodzi właśnie o zrozumienie tej perspektywy i zderzenie jej z filozofią uczelni. To taka specjalna potrzeba, która rodzi się na styku zmian kulturowych.

No właśnie, jak w pełni zdefiniować człowieka ze specjalnymi potrzebami?

Zazwyczaj mówiąc o nich, odnosimy się do rozporządzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki w sprawie zasad planowania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dotyczą one trudności np. w uczeniu się, adaptacyjnych, kulturowych, niedostosowań społecznych i zagrożeń z nimi związanych. Pojawiają się tam zarówno kategorie „szczególne uzdolnienia”, jak i „niepełnosprawności ruchowe, intelektualne i inne sensoryczne”. Oczywiście to pojęcie może dotyczyć tylko jakiegoś epizodu w naszym życiu. Na przykład jestem po laserowym zabiegu korekcji widzenia i przez kilka tygodni będę „wyłączony”. W tym czasie mogę skorzystać z odpowiednio dostosowanych materiałów dla osób w niedyspozycji, funkcjonujących gorzej w tym konkretnie obszarze i potrzebujących wsparcia. Te specjalne potrzeby w szerszym rozumieniu dotyczą myślenia o indywidualnych trudnościach „tu i teraz” i o tym, na ile sprzyja im środowisko. W projektowaniu uniwersalnym ważna jest optymalna redukcja barier. Myślę, że nie ma rozwiązań dobrych dla każdego i dla wszystkich, ale można ograniczyć to, co potencjalnie będzie przeszkadzać wielu – to istota projektowania uniwersalnego.

Strategia ma zapewnić standard dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, co – według założeń – powinno zostać wdrożone do 2028 r. Jaki mamy plan?

Zakończyliśmy cykl szkoleń podwyższających kompetencje pracowników w zakresie dostępności cyfrowej i wzrostu zaangażowania studentów w proces uczenia się. Jednocześnie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii podejmujemy działania dotyczące dostępności cyfrowej, pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami, m.in. z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, deficytami sensorycznymi czy niepełnosprawnością ruchową, oraz

adaptacji osób z doświadczeniem emigracji. Przeszkoleni zostali także pracownicy administracyjni, bo to istotne, aby dokumenty, które trafiają do studentów, były konstruowane zgodnie ze standardem dostępności. Kolejny etap to praca w obszarze konkretnych metod dydaktycznych, rozwijanie metodyki *case studies*, większe włączenie studentów w działania, które dzieją się w ich dyscyplinach kierunkowych. To metody, dzięki którym studenci widzą, że to, czego się uczą, jest bezpośrednio powiązane z ich sprawczością i kompetencjami życiowo użytecznymi.

Innym obszarem działania jest oczywiście ustalenie standardu dostępności architektonicznej. To wiąże się m.in. z wymaganiami wdrażania standardu dostępności przy podpisywaniu nowych umów, postępowaniach przetargowych, aby potencjalni wykonawcy uwzględniali te zasady. To także polityka informacyjna, a więc opisy poszczególnych budynków, tworzenie map interaktywnych pozwalających na szybkie dotarcie do konkretnych miejsc. Przed nami jeszcze kwestia wykorzystania elektroniki i związanych z nią nowoczesnych rozwiązań. Dobrym pomysłem byłoby stworzenie aplikacji ułatwiającej przemieszczanie się po budynkach Uczelni.

SUP stanowi pewnego rodzaju mapę, porządkuje działania Uczelni i pokazuje to, co jest możliwe do zrobienia w ramach potrzebnych zmian. Co stanowi największe wyzwanie?

Na pewno kwestia architektoniczna jest najbardziej kosztowna. Budynki, które powstawały kilkadziesiąt lat temu, trudniej będzie dostosować niż te nowsze. Ważnym aspektem jest też zmiana nastawienia, czyli praca w obszarze postaw, mentalności. Żyjemy w świecie, w którym panuje powszechne przyzwolenie na rozwijanie kultury inkluzywnej, tzw. włączania społecznego. To zaczyna się na poziomie edukacji szkolnej, coraz więcej osób z orzeczeniem o niepełnosprawności kształci się w placówkach ogólnodostępnych. Te osoby mogą później trafić na uczelnie. I to nie jest tak, że za pomocą czarodziejskiej różdżki nagle w wieku dorosłym przestają mieć trudności, po prostu na etapie studiów te orzeczenia nie są tak istotne. Jeżeli szkoła staje się proinkluzywna, to edukacja włączająca przechodzi na poziom uczelni. Z roku na rok widzimy, jak zmieniają się studenci i ich potrzeby. Żeby iść z du-

Fot. Bartosz Pol

chem czasu, musimy ulepszyć system. Jeżeli pojawiają się nowe potrzeby, to trzeba porzucić przekonanie, że to, co było dobre do tej pory, będzie dobre dla kolejnych pokoleń.

Zwłaszcza że świeżo upieczony student przychodzi na uczelnię wyposażony w inny system uczenia się.

To ważne, bo przecież nie jest tak, że studenci wejdą w naszą rzeczywistość i się do niej od razu dostosują. To proces, który wymaga większego zaangażowania z naszej strony. Oferujemy coś, co może ich zainteresować, a więc musimy operować kodem dostosowanym do ich pokolenia – językiem, metaforą, tekstem kulturowym. Może się okazać, że studenci nie czytają tego, co my i że odwołujemy się do innych przykładów. To dla nas też rodzaj pewnego ćwiczenia mentalnego – spróbować ich zrozumieć i zobaczyć, że ich świat nie jest gorszy, a po prostu inny. Projektowanie uniwersalne dotyczy uniwersum, a więc świata wspólnych znaczeń. I nad tym trzeba popracować – aby różnice międzypokoleniowe

nie były barierami, a inspiracjami, czymś, co pozwala na spotkanie, wzajemne zrozumienie.

Model Universal Design for Learning (UDL) to głębsze i bardziej nowoczesne rozumienie projektowania uniwersalnego. Można powiedzieć, że właśnie to wyróżnia naszą strategię wśród innych uczelni.

UDL to takie projektowanie uniwersalne, które dotyczy procesu uczenia się i indywidualnego zaangażowania w ten proces. Sama dostępność percepcyjna na to nie pozwoli, ważne jest więc myślenie o motywacji studenta, dialogu w czasie uczenia się, spotkaniu w pewnym sensie hermeneutycznym, w którym zderzą się różne systemy znaczeń. Myślę, że my podeszliśmy do tego bardzo ambitnie. Nasza strategia dotyczy głębszych sposobów przetwarzania informacji, w tym też rewolucji całego systemu znaczeń, a więc i trzymania ręki na pulsie w kwestii zmian pokoleniowych, jakie dokonują się na naszych oczach.

Rozmawiała Klaudia Olender

Ochrona obszarów cichych

Okiem eksperta

Ochrona przed hałasem stanowi jedno z ważniejszych wyzwań współczesnego świata. Zanieczyszczenie hałasem powoduje znaczące zagrożenie dla zdrowia i wysokie obciążenie finansowe, więc ograniczenie jego skutków może przynieść wiele korzyści. Problem oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku podejmuje Dyrektywa 2002/49/WE zwana „Dyrektywą hałasową”. Jej celem jest m.in. przyjęcie przez państwa członkowskie planów działania dla zachowania poziomu hałasu w środowisku, na obszarach, gdzie jego jakość jest dobra (ochrona obszarów cichych na terenie aglomeracji i poza aglomeracją). Obszary ciche mają bowiem szczególnie korzystny wpływ na zdrowie i samopoczucie zarówno mieszkańców, jak i turystów. Korzystanie z nich zmniejsza rozdrażnienie, poprawia samopoczucie, pomaga wyeliminować nadmierny stres. Dla istnienia obszarów cichych ważna jest obecność licznych gatunków roślin i zwierząt, ponieważ naturalne dźwięki przyrody są pozytywnie oceniane przez społeczeństwo.

Instrument obszarów cichych na terenie aglomeracji oraz poza aglomeracją został wprowadzony także do obowiązującej w Polsce ustawy Prawo ochrony środowiska (2001). Wyznaczenie obszarów cichych należy do kompetencji rad powiatów i jest wiążące dla instrumentów planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Cisza jako wartość

Cisza jest niezwykle trudna do zdefiniowania, choć towarzyszy nam w różnych sytuacjach i na różnych etapach życia. Według T. Olearczyk (2010) jest jednym z najstarszych i najbardziej pożądanых zjawisk na świecie, pomostem łączącym świat zewnętrzny z wewnętrznym. O ile dźwięk świadczy o aktywności i obecności życia, o tyle cisza może oznaczać zagrożenie egzystencji. Jednak nieobecność pewnych dźwięków sprawia,

że słuch wyostrza się i wydobywa na wierzch ukrytą warstwę dźwiękową. Stąd cisza może być kojarzona nie tylko negatywnie, jako pustka, zjawisko niepożądane, zagrożenie, ale także jako obecność dźwięków delikatnych, źródło umysłowego i duchowego spokoju. Cisza ma zatem wiele znaczeń. Jest fenomenem i dobrem określającym jakość życia. Sposób gospodarowania ciszą jest oznaką kultury człowieka. Cisza określana jest „towarem deficytowym”, synonimem komfortu życia, luksusem we współczesnej cywilizacji hałasu i chaosu medialnego. Wśród licznych jej funkcji wyróżnia się m.in. terapeutyczną, edukacyjną i wychowawczą. Cisza sprzyja koncentracji, refleksji, rozwojowi, pobudza wyobraźnię, fantazję, aktywność twórczą, pomaga rozumieć oraz dostrzegać sens życia i działania ludzkiego, sprzyja panowaniu nad emocjami. W świetle badań przeprowadzonych wśród lubelskich licealistów i studentów nawet jeśli respondenci nie uświadamiają sobie jeszcze w pełni znaczenia ciszy, intuicyjnie czują, że chwile milczenia i spokoju mogą i powinny być dla nich ważne (Bernat, Bernat 2022). Wraz z wiekiem ta potrzeba rośnie i jest artykułowana w coraz bardziej świadomy sposób. Respondenci zdają sobie sprawę z potrzeby ciszy w rozmaitych miejscach/obszarach, zwłaszcza w parkach, lasach, ogrodach, ale także w bibliotekach i miejscach *sacrum* (kościół, cmentarz).

Ochrona przed hałasem

„Dyrektywa hałasowa” definiuje hałas jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu i rozróżnia hałas emitowany przez ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z działalności przemysłowej. Poza wymienionymi coraz większym zagrożeniem jest hałas związany z działalnością rozrywkową (dyskoteki, klubokawiarnie, koncerty, parki

Fot. Bartosz Pol

rozrywki). Hałas można najogólniej opisać jako uciążliwy dźwięk o częstotliwości 65–70 decybeli (dB). Może powodować nie tylko uszkodzenia słuchu, ale także zaburzenia snu, problemy sercowo-naczyniowe i metaboliczne oraz upośledzenie funkcji poznawczych u dzieci (WHO Europe 2018). Szacuje się, że długotrwałe narażenie na hałas powoduje co roku w Europie 41 tys. no-

wych przypadków chorób serca i 11 tys. przedwczesnych zgonów. Badania Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) wykazały, że co najmniej jeden na pięciu mieszkańców Unii Europejskiej jest narażony na szkodliwe poziomy hałasu generowanego przez ruch drogowy (Environmental noise in Europe 2020). Przewiduje się, że liczba ta wzrośnie w nadchodzących latach, zwłaszcza

na obszarach miejskich. Ponadto zanieczyszczenie hałasem wpływa na zwierzęta, utrudniając komunikację między nimi i zwiększając stres, co skutkuje zmianą ich zachowań, a nawet opuszczaniem swoich siedlisk.

W świetle ustawy Prawo ochrony środowiska (2001) ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Ustawa wprowadziła obowiązek sporządzania strategicznych map akustycznych (co 5 lat) na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska dla aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. oraz terenów poza aglomeracjami dla dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znaczących obszarach. Na podstawie strategicznych map hałasu marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem. Do ustawy wydane zostały stosowne rozporządzenia wykonawcze. Pod koniec października weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z 2007 r. Dopuszczalne krótkookresowe poziomy hałas zostały podniesione z dotychczas obowiązujących w ciągu dnia 55–65 dB do 61–68 dB, zaś w nocy z 50–55 dB do 56–60 dB (zależnie od rodzaju terenu). Pozostaje to w sprzeczności z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zakładającymi, że hałas w środowisku w porze dziennej nie powinien przekraczać 50–55 dB w dzień i 40–45 dB w nocy (Berglund i in. 1999). Nadmienić należy, że dopuszczalne poziomy hałas w środowisku dla poszczególnych rodzajów terenu uwzględnia się w planach miejscowych.

W celu ograniczenia zagrożenia hałasem stosuje się różne rozwiązania, m.in. wyciszenie źródeł hałasu, pasy zieleni, wały ziemne, sztuczne ekrany akustyczne, elewacje budynków rozprasające dźwięk. Ważną rolę odgrywa też planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne. Kluczowym celem planu działania Unii Europejskiej na rzecz zerowego zanieczyszczenia jest zmniejszenie o 30% liczby osób narażonych na hałas transportowy do 2030 r., w porównaniu z 2017 r. (Zero pollution outlook 2022).

Obszary ciche

W świetle ustawy „rada powiatu może, w drodze uchwały, wyznaczyć obszary ciche w aglomeracji lub obszary ciche poza aglomeracją, uwzględniając szczególne potrzeby ochrony przed hałasem tych obszarów i podając wymagania zapewniające utrzymanie poziomu hałasu co najmniej na istniejącym poziomie”. Obszar cichy na terenie aglomeracji to obszar, na którym nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych długookresowym wskaźnikiem hałasu L_{DWN} , zaś obszar cichy poza aglomeracją to obszar, który nie jest narażony na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, przemysłowego lub pochodzącego z działalności rekreacyjno-wypoczynkowej. Obszary, które spełniają kryteria obszarów cichych, powinny zostać zidentyfikowane w programach ochrony środowiska przed hałasem. Wyznaczenie wspomnianych obszarów na drodze uchwały rady powiatu jest wiążące dla instrumentów planowania i zagospodarowania przestrzennego, co oznacza, że w planach miejscowych nie można przeznaczyć takiego obszaru dla działalności, która mogłaby powodować zwiększenie poziomu hałasu.

Analiza projektów pierwszych programów ochrony środowiska przed hałasem dla polskich aglomeracji wykazała, że ochronę przed hałasem ogranicza się często do obudowania głównych arterii komunikacyjnych ekranami akustycznymi bądź wymiany stolarki okiennej. Zapomina się o bardzo ważnej roli planowania przestrzennego, wydzieleniu obszarów cichych, wyłączeniu bądź ograniczeniu ruchu pojazdów, wspieraniu komunikacji pieszej czy też o projektowaniu akustycznym przestrzeni publicznych. Jedynie dla trzech miast: Warszawy, Szczecina i Gdyni zaproponowano wyznaczenie obszarów cichych. W aktualnych programach ochrony środowiska przed hałasem tylko dla sześciu miast wojewódzkich zidentyfikowano takie obszary, ale głównie tam, gdzie mapy akustyczne nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu. Poza akustycznymi innymi kryteriami nie uwzględniono.

Europejskie państwa kładą duży nacisk na wyznaczenie obszarów cichych. Muszą one spełniać określone kryteria. Europejska Agencja Środowiska (EEA) wśród kryteriów delimitacji obszarów cichych w aglomeracjach wskazuje m.in.: nieprzekrozoną wartość wskaźnika hałasu ($L_{DWN} < 55$ dB), funkcję (tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, obiekty dziedzictwa kulturo-

wego i przestrzenie publiczne, miejsca wrażliwe – szpitale, szkoły) i pokrycie terenu (wysoki stopień pokrycia roślinnością), bezpieczną odległość od uciążliwych źródeł hałasu, duże walory krajobrazowe (estetyczne) oraz dobrą dostępność (Quiet areas in Europe 2016). Po przeprowadzeniu badań przez EEA okazało się, że jedynie ok. 18% obszarów Europy można uznać za ciche, zaś ok. 30% jest potencjalnie narażonych na hałas. 60% badanych krajów wyznaczyło co najmniej jeden obszar cichy (Environmental noise in Europe 2020).

Ochrona obszarów cichych jest ważną częścią strategii ochrony przed hałasem w wielu miastach europejskich. Dla przykładu w Londynie poprzez partnerstwo publiczno-prywatne promowane są projekty ulepszenia warstwy dźwiękowej krajobrazu oraz poprzez właściwe planowanie minimalizowany jest hałas i zabezpieczane są najcenniejsze, unikalne krajobrazy dźwiękowe. Obszarami szczególnie zainteresowania są doliny rzeczne, skwery, parki, otwarte przestrzenie jako ostoje spokoju i równowagi (*tranquillity*).

W Lublinie nie wyznaczono administracyjnie obszarów cichych. Jednak badania przeprowadzone w 2022 r. wykazały, że jako miejsca/obszary ciche w naszym mieście wskazywane są głównie parki, znajdujące się w centrum miasta lub w jego pobliżu: Ogród Saski, Park Ludowy. Ponadto liczne odpowiedzi dotyczą Zalewu Zemborzycyckiego, lasu Stary Gaj i Ogrodu Botanicznego, znajdujących się na obrzeżach Lublina. Zainteresowanie zyskują także inne parki, lasy, ogrody oraz wąwozy. Świadczy to o dużym potencjale przyrodniczym i antyhałasowym miasta (Bernat, Bernat 2022).

Wnioski

Obszary ciche powinny być przedmiotem ochrony jako ważne w kontekście jakości życia. Identyfikacja i ochrona obszarów cichych zajmuje ważne miejsce w europejskiej polityce hałasowej, ale w Polsce jest traktowana marginesowo. Ani Prawo ochrony środowiska (2001), ani inne akty prawne nie precyzują bliżej, jakimi kryteriami należy się posługiwać przy wyznaczaniu obszarów cichych. Pewne wskazówki można znaleźć w publikacjach naukowych i poradnikach przygotowanych m.in. przez Europejską Agencję Środowiskową (EEA).

W identyfikacji obszarów cichych w europejskich państwach i miastach kluczową rolę odgrywają kryteria akustyczne (dopuszczalny poziom hałasu nie powinien prze-

kraczać 55 dB). Ponadto dostrzega się związek istnienia obszarów cichych z funkcją i pokryciem terenu (głównie są to tereny zieleni, spełniające funkcje rekreacyjne). Ważną rolę odgrywa też rozpoznanie preferencji społecznych. Do identyfikacji obszarów cichych wskazane jest włączenie mieszkańców. Warto jednak wzmocnić rolę edukacji, ukierunkowanej na wzrost świadomości na temat ciszy i hałasu. Zgodnie z przesłaniem W. Sztumskiego (2010) ciszą powinniśmy przewyżczać hałas. Trzeba być jednak przekonanym o wartości ciszy i promować ją na co dzień, a nie tylko z okazji święta. Wyznaczone administracyjnie obszary ciche mogą być nie tylko jednym ze sposobów ochrony przed hałasem, ale także mają szansę przyczynić się do promocji ciszy. Ważne są jednak również nasze codzienne wybory i zachowania, ukierunkowane na rezygnację z generowania hałasu i higienę słuchu. Aby jeszcze bardziej dostrzegać wartość ciszy, zachęcam do praktykowania samodzielnych ćwiczeń uwrażliwiających na dźwięki i ciszę, zwanych „czyszczeniem uszu” (*ear cleaning*). Naprawdę warto...

Sebastian Bernat

Cytowane źródła

- Berglund B., Lindvall T., Schwela D. H. (1999). Guidelines for community noise. World Health Organization Geneva. Pobrano z: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/66217> (dostęp: 13.04.2023).
- Bernat S., Bernat J. (2022). Zjawisko ciszy w edukacji geograficznej. Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego, 47, 1.
- Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dyrektywa Hałasowa). Pobrano z: <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/assessment-and-management-of-environmental-noise.html> (dostęp: 13.04.2023).
- Environmental noise in Europe (2020). Pobrano z: <https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-noise-in-europe> (dostęp: 13.04.2023).
- Olearczyk T. (2010). Pedagogia ciszy. WSF-P „Ignatianum”, Wyd. WAM Kraków.
- Quiet areas in Europe. EEA Report No 14 (2016). Pobrano z: <https://www.eea.europa.eu/publications/quiet-areas-in-europe> (dostęp: 13.04.2023).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (z późn. zm.), Dz. U. 2014 poz. 112.
- Sztumski W. (2010). Ekologia ciszy jako element zoologii systemowej wzbogacający koncepcję rozwoju zrównoważonego. Problemy Ekorożwoju, 5, 2, 61-68.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz. U. 2001 Nr 62, poz. 627 z późn. zm.
- WHO Europe (2018). Environmental noise guidelines for the European region, World Health Organization Regional Office for Europe, Copenhagen. Pobrano z: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563> (dostęp: 13.04.2023).
- Zero pollution outlook (2022). Pobrano z: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC129655> (dostęp: 13.04.2023).
- Pełna wersja artykułu dostępna jest na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/komentarze-eksperckie,22097,1.htm>.

Bizuteria skarbnicą wiedzy

Rozmowa z dr Beatą Polit z Instytutu Archeologii UMCS

Jest Pani autorką książki dokumentującej ponad 3,5 tys. różnego rodzaju biżuterii późnoscytyjskiej i sarmackiej znalezionej na Krymie. Skąd zainteresowanie takimi zabytkami?

Przygodę z Krymem rozpoczęłam jako studentka w Instytucie Archeologii UMCS. Wówczas zdecydowałam się napisać pracę magisterską dotyczącą biżuterii wczesnoscytyjskiej. Temat ten zafascynował mnie do tego stopnia, że postanowiłam iść w tym kierunku. Początkowo nie wiedziałam, jak będzie wyglądała moja praca naukowa, ale mimo to w 2006 r. wyjechałam pierwszy raz na Krym. Miejsce to od razu mnie urzekło. Mówi się, że Krym to półwysep różnorodności, muzeum pod odkrytym niebem. Nie sposób nie zgodzić się z tymi stwierdzeniami.

Po powrocie wiedziałam, że muszę pojechać tam kolejny raz. Okazja nadarzyła się dość szybko. Na III roku studiów wprowadzono nowe zajęcia, które prowadził prof. Igor Chrapunov, specjalista z zakresu kultury późnoscytyjskiej i sarmackiej na Krymie. Początkowo podchodziłam do nich bardzo sceptycznie. Wykłady wygłaszane były w języku rosyjskim, dlatego obawiałam się, czy przyswoję materiał. Jak się później okazało – niepotrzebnie. Byłam pierwszą osobą, która zdała u Profesora egzamin i której zaproponował udział w badaniach wykopaliskowych na Krymie. Bez chwili namysłu przyjął propozycję i latem 2007 r. z plecakiem i namiotem zjawiłam się w małej wiosce oddalonej 15 kilometrów od Symferopola. To tutaj na niedużym wzgórzu zlokalizowane jest cmentarzysko Nejzats, jedno z najciekawszych stanowisk na Krymie. Zaczę-

łam pojawiać się tam każdego roku i z czasem – nawet nie potrafię określić kiedy – stałam się częścią zespołu.

Po zakończeniu studiów prof. Chrapunov zaproponował mi napisanie pracy doktorskiej poświęconej biżuterii okresu sarmackiego na Krymie. Mówiąc okres sarmacki, mam na myśli czas od II w. przed Chr. do IV w. po Chr. Propozycja ta bardzo mnie ucieszyła, ale zaczęłam się zastanawiać, dlaczego tak interesujące zabytki nie zostały do tej pory opracowane. Szybko znalazłam odpowiedź na to pytanie.

Co zatem było tego powodem?

Myszę, że każdy doświadczony badacz zdawał sobie sprawę, jakie to wyzwanie. Zabytki z Krymu należą do jednej z tych kolekcji, które „nie mają szczęścia”. W wyniku zawirowań politycznych są porzucane po różnych muzeach. Część z nich znajduje się np. w Symferopolu, Sewastopolu, Kijowie, ale także w Moskwie czy w Petersburgu. Lista różnych instytucji była długa. Aby rzetelnie podejść do tematu, musiałam odwiedzić zagraniczne muzea i uzyskać zgodę na udostępnienie mi materiałów, które w większości nie były nigdzie publikowane. Źródła znane z książek i artykułów wymagały weryfikacji, zwłaszcza te z XX w. Publikacje z tego okresu zawierają rysunki słabej jakości, a opisy nie posiadają wszystkich istotnych informacji. Dużo czasu spędziłam w Instytucie Archeologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie, gdzie przechowywana jest archiwalna dokumentacja. Nie każda informacja, którą znalazłam, była kompletna, dlatego musiałam je uzupełnić – nie tylko od nowa opisać biżuterię, ale również całe zespoły grobowe. To wymagało ogromu pracy.

Czym charakteryzuje się biżuteria, którą Pani badała?

Za cel postawiłam sobie opracowanie wszystkich dostępnych zabytków, takich jak bransolety, kolczyki, pierścionki i obrączki, które datowane są na okres od II w. przed Chr. do IV w. po Chr. W większości mają one proste formy, ale występowały również okazy bardzo wyszukane, wykonane ze złota, srebra, bogato zdobione kamieniami półszlachetnymi, filigranem czy granulacją.

Wyszukana biżuteria była wykonywana przez wyspecjalizowane zakłady rzemieślnicze, które prawdopodobnie mieściły się na terenach starożytnych miast greckich leżących na północnym wybrzeżu Morza Czarnego, takich jak Chersonesz, Pantikapaion, Olbia.

Dzięki ozdobom możemy uzyskać różne informacje, np. dotyczące kontaktów społeczności zamieszkującej obszar Północnego Nadczarnomorza z innymi terenami, np. z Rumunią bądź Mołdawią.

Szalenie interesujące wydaje się zagadnienie związane z zabiegami naprawczymi. Reperowana biżuteria traciła dla kobiet wartość estetyczną, ale nadal była cenna, dlatego taka ozdoba przekazywana była dziecku. Kosztowności nosiły przede wszystkim kobiety, ale także dzieci, rzadziej mężczyźni. Warto dodać, że znane są też przypadki odkrywania biżuterii w grobach zwierzęcych, np. w miejscach pochówku koni występowały kolczyki, często zdobione szklanymi paciorkami.

Czerpałam z tej skarbnicy wiedzy, jaką jest biżuteria, pełnymi garściami. Wiele informacji udało mi się pozyskać, ale niektóre nadal pozostają tajemnicą, np. proveniencja surowców, z których została wykonana.

Jakie są efekty prowadzonych przez Panią prac?

Opracowałam ponad 3,5 tys. biżuterii społeczności barbarzyńskiej zamieszkującej Krym w okresie sarmackim. Zabytki te pochodzą z 42 stanowisk, które łączone są z kulturą późnoscytyjską, sarmacką oraz z ludnością germańską. Muszę nieskromnie przyznać, że żadna kategoria zabytków pochodzących z Krymu nie została dotychczas tak szczegółowo opracowana. Całą biżuterię skatalogowałam, stworzyłam schemat typologiczny, z którego mogą korzystać inni badacze. Na podstawie najnowszych informacji zweryfikowałam datowanie poszczególnych ozdób i – jeśli było to możliwe – określiłam ich proveniencje.

Badania stały się podstawą do napisania mojej pierwszej książki pt. *Jewellery of the Barbarian Societies from*

Fot. Bartosz Proll

the Crimea in the Sarmatian Period. Earrings, Bracelets, Band, Rings and Finger Rings. Jej powstanie było możliwe dzięki projektowi PRELUDIUM Narodowego Centrum Nauki. Zdobyte środki pozwoliły mi sfinansować zarówno wydanie publikacji, jak i tłumaczenie jej na język angielski. Przekład był niezbędny, ponieważ obszarem północnych wybrzeży Morza Czarnego, a w szczególności Krymem zajmują się nie tylko badacze z Polski i Ukrainy, ale również z Niemiec, Rumunii czy Mołdawii.

Kwerendę źródeł prowadziłam kilka lat. Przez ten czas zebrałam wszystkie dostępne materiały, odwiedziłam muzea, archiwa i opracowałam zabytki, które dostępne były na Krymie. Jadąc tam w 2014 r., nie myślałam, że będzie to mój ostatni wyjazd, a miejsce to stanie się niedostępne na wiele lat. Co ciekawe, kiedy w Kijowie trwały protesty na Placu Niepodległości, przebywałam

Archiwum prywatne

Archiwum prywatne

↑ Kolczyki z cmentarzyska Opushki i rekonstrukcja sposobu ich noszenia

↑ Paciorki z cmentarzyska Nejzats

wówczas w Moskwie, gdzie opracowywałam kolekcję z cmentarzyska Bebek IV – nikt z tamtejszych badaczy nie podejrzewał, że kilka tygodni później Krym zostanie anektowany. Gdy zaczęły się zawirowania polityczne, wiedziałam, że muszę się spieszyć i szybciej zakończyć prace.

Po tym wyjeździe długo zastanawiałam się, co zrobić ze zgromadzonymi materiałami. Okazało się jednak, że mam wystarczająco dużo źródeł, aby zakończyć pracę nad doktoratem. To właśnie na nim oparłam moją książkę, częściowo poszerzając problematykę. Doktorat obroniłam dwa lata temu w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, a rok później opublikowana została książka. Manuskrypt wysłałam do druku tydzień przed wybuchem wojny na Ukrainie.

Wspomniała Pani o aneksji Krymu przez Federację Rosyjską w 2014 r. Od tego czasu Krym jest w pewnym sensie odcięty od świata, a po wybuchu wojny sytuacja tylko się pogorszyła. Co to oznacza dla archeologów?

Krym to niezwykle miejsce, które jak magnes przyciągało badaczy z całego świata. Istotną rolę odgrywali tutaj archeolodzy z Polski – bardzo cenieni przez tamtejsze środowisko. Przez wiele lat prowadzili badania na ważnych stanowiskach archeologicznych, dokonując wspaniałych odkryć. Niestety po aneksji polskie badania wykopaliskowe zostały przerwane.

Aneksja Krymu pokrzyżowała także moje plany. Pierwotnie zamierzałam wykonać analizy składu surowcowego metali, z jakich zostały wykonane ozdoby. To specjalistyczne badania, które mogłam realizować tylko na miejscu, a wydarzenia z ostatnich kilku lat mi to uniemożliwiły.

Z Ukrainą związana jestem emocjonalnie. Przez 7 lat wyjeżdżałam regularnie na Krym na badania

wykopaliskowe, a łącznie mieszkałam tam prawie 2,5 roku. Pozostały mi piękne wspomnienia, chociaż nie zawsze było łatwo. Spałam w namiocie, odwiedzałam małe wioski, często znajdujące się w głębokim stepie, wstawałam wcześniej rano, pracowałam po 12 godzin, myłam się w rzekach, jeziorach. Nasz zespół momentami liczył nawet 50 osób, dla których koleżanka Tatarka codziennie gotowała na ognisku trzy posiłki.

Planowałam, że po zakończeniu doktoratu rozpocznę własne badania na Krymie. Miałam nawet upatrzone stanowisko o nazwie Aromatnoje, które jeszcze nie było badane, zostało tylko rozpoznane sondażowo.

Jak wobec tego teraz wygląda Pani praca? Czy musiała Pani zmienić swoje zainteresowania badawcze?

Staram się nie porzucać tematów związanych z północnym wybrzeżem Morza Czarnego, mimo że na Ukrainie trwa wojna. Nadal kontynuuję współpracę z kolegami z Instytutu Archeologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie. Wspólnie opracowujemy materiały pochodzące z późnoscytyjskich cmentarzysk znajdujących się w obwodzie chersońskim. Aktualnie zajmujemy się analizowaniem minerałów odkrywanych w tamtejszych grobach. Prowadzimy badania, które pozwolą nam określić m.in. ich rodzaj i proveniencję – w tym celu współpracujemy z badaczami z Instytutu Badań Jądrowych w Otwocku. Realizujemy też prace, które pozwolą uzupełnić wiedzę na temat sposobów krzesania ognia przez społeczności zamieszkujące Krym w okresie sarmackim. Ostatnio nawet udało nam się dokonać pewnego odkrycia, ale na razie nie mogę o tym mówić.

Nie narzekam na brak zajęcia, ale nadal mam nadzieję, że kiedyś uda mi się wrócić na Krym.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Język zawodowy dziennikarzy jako wyzwanie badawcze

Rozmowa z dr Beatą Jarosz z Katedry Edukacji Polonistycznej UMCS

Języki zawodowe to inaczej profesjolekty. Jednym z nich posługują się dziennikarze. Skąd zainteresowanie tą tematyką?

Termin „język zawodowy” stosowany w polskiej lingwistyce od początku XX w. oznacza odmianę języka narodowego używaną w wewnątrzgrupowej komunikacji przez zbiorowość wykonującą określony zawód lub zajmującą się jakąś formą aktywności, np. alpinizmem czy kulturystyką. Dziennikarze już dawno wykształcili specyficzny profesjolekt, ale nie powstała dotąd rozprawa językoznawcza czy medioznawcza, w której zostałby on dokładnie opisany. Fakt ten zaskakuje, ponieważ dziennikarstwo jako profesja wykształciło się na ziemiach polskich w XIX w., a – jak twierdzą historycy prasy – pierwsi dziennikarze pojawili się już w wieku XVIII, stąd fachowa nomenklatura wypracowana w tym środowisku jest obfita i w dużej mierze nieznaną nie tylko badaczom, ale i zwykłym użytkownikom języka. Niewiele z nas wie np., że nieuczciwego redaktora kopiującego newsy określano w XIX w. mianem „flibustier telegramowy”, stronę gazety wypełnioną grafikami zwano w XX w. „kolumną kliszową” i że obecnie krótki artykuł to „króciak” lub „krótes”, a nadtytuł to „balkonik”.

Jeśli nie ma opracowań, to skąd czerpała Pani informacje o tym profesjolekcie?

Przebrałam wiele źródeł, w tym prasę fachową wydawaną od okresu międzywojennego, kilkaset innych tytułów prasowych, dziesiątki wspomnień redaktorów, poradniki, podręczniki i słowniki branżowe, publikacje jubileuszowe, wybrane rękopisy i internetowe dyskusje. Nagrałam też kilkadziesiąt godzin rozmów w redakcji lubelskiego oddziału „Gazety Wyborczej”. Najtrudniejsze było znalezienie odpowiednich źródeł z XIX w., ponieważ podczas wojny zostały zniszczone liczne archiwa redakcyjne. Dotarłam jednak do kilku wartościowych publikacji, które pozwoliły mi zebrać informacje z tego okresu. Jedną z najcenniejszych i rzadko wykorzystanych w badaniach jest księga jubileuszowa „Kuriera Warszawskiego” wydana w 1896 r.

Udało się ustalić, ile dziennikarskich nazw branżowych istniało/istnieje w polszczyźnie?

Ustalenie dokładnej liczby jest niemożliwe, ponieważ wiele fachowych określeń funkcjonuje głównie w komunikacji ustnej. Udało mi się jednak zebrać ok. 2700 swoistych nazw używanych w różnych okresach, począwszy od końca XVIII w. Część z nich nie pojawiło się dotąd w opracowaniach, dlatego opisałam je szczegółowo w książce *Język zawodowy polskich dziennikarzy prasowych (XIX–XXI w.)*, która ukaże się niebawem. Z konieczności musiałam niestety pominąć

Fot. Bartosz Proll

różne informacje, objaśnienia i ciekawostki znalezione w źródłach, dlatego – aby inni mogli korzystać z zebranych danych – pojawił się pomysł stworzenia słownika.

Jak będą wyglądały prace nad tą publikacją?

W dobie szybkiego rozwoju technicznego podjęcie prac nad słownikiem, który będzie funkcjonował online, wymaga dobrego zorientowania w dostępnej infrastrukturze. Z tego względu postanowiłam najpierw rozpoznać istniejące rozwiązania, aby móc ocenić, które z nich będą najlepsze i najbardziej efektywne. Stało się to możliwe dzięki środkom uzyskanym w programie MINIATUR 6 finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki.

Gdzie się Pani udała, aby poznać dostępne narzędzia?

Wyjechałam na 3 tygodnie do konsorcjum CLARIN-PL, które funkcjonuje przy Katedrze Sztucznej Inteligencji na Politechnice Wrocławskiej i jest częścią Europejskiej Infrastruktury Badawczej CLARIN łączącej jednostki naukowe z 22 krajów Europy. Wybór tego ośrodka nie był przypadkowy – działający tam zespół lingwistów i programistów kierowany przez dr. hab. inż. Macieja Piaseckiego opracowuje nowoczesne narzędzia do przetwarzania języka naturalnego, tworzenia korpu-

sów tekstowych i słowników online. Tam też powstaje Słowosieć – relacyjny słownik języka polskiego oparty na metodologii amerykańskiego e-leksykonu Princeton WordNet. Wordnet jest natomiast leksykalną bazą danych, zbiorem informacji na temat jednostek leksykalnych i łączących je relacji. Nazwy nie są w nim definiowane w izolacji jak w tradycyjnym słowniku, ale powiązane z innymi, które są bliskoznaczne, przeciwstawne, nadrzędne, podrzędne itd. Taka forma słownika jest więc idealna dla prezentacji nomenklatury branżowej, która odzwierciedla strukturę konceptualną organizującą wiedzę i doświadczenie zawodowe kumulowane w trakcie rozwoju profesji.

Czy poza rozpoznaniem narzędzi udało się zrealizować jakieś prace nad słownikiem?

Tak, została opracowana jego wstępna koncepcja, co było pewnym wyzwaniem, ponieważ w przeciwieństwie do metodologii tworzenia wordnetów ogólnych konstruowanie wordnetów dziedzinowych jest zagadnieniem mającym niewielką literaturę. Zrealizowano też jedynie kilka projektów, np. Jur-WordNet zawierający informacje o włoskim języku prawniczym. Nie ma zatem idealnego modelu, na którym można by się wzo-

rować. Koncepcję słownika oparłam więc na polskim wordnecie ogólnym, ale wprowadziłam kilka istotnych modyfikacji. Konieczna była m.in. adaptacja katalogu domen semantycznych, w obrębie których będą zorganizowane specyficzne nazwy używane przez dziennikarzy. Część kategorii typowych dla języka ogólnego (np. ZWIERZĘTA, JEDZENIE) nie pasuje do fachowej nomenklatury, więc na etapie porządkowania haseł pozostałyby zbiorami pustymi. W zestawie zdefiniowanym dla polszczyzny nie ma natomiast kategorii, które są istotne z zawodowego punktu widzenia. Chodzi np. o nazwy narzędzi i akcesoriów, dla których wydzieliłam nową domenę INSTRUMENTARIUM. Przykładowo: w wordnecie ogólnym wyraz „rotacja” oznaczający drukarską maszynę rotacyjną znalazłaby się w kategorii WYTWORY, co na poziomie branżowym jest ujęciem nieadekwatnym. Wytworem pracy dziennikarza jest bowiem materiał tekstowy czy graficzny, a nie maszyna – ona jest narzędziem pracy.

W konsorcjum poznałam też możliwości adaptacji narzędzia przeznaczonego do tworzenia artykułów hasłowych. W wordnecie ogólnym funkcjonują głównie nazwy używane obecnie, definicje są związane, a zasób informacji językowych jest ograniczony. W wordnecie dziedzinowym zaś niezbędne jest

moim zdaniem wprowadzanie danych o charakterze encyklopedycznym i osadzanie zasobów multimedialnych, gdyż niektóre zjawiska wymagają złożonego opisu, a inne łatwiej zaprezentować, niż zdefiniować. Konieczne jest też uwzględnienie archaizmów branżowych (np. wspomnianego wyrażenia „flibustier telegramowy”), ponieważ są one powiązane ze współczesnymi nazwami i – co ważniejsze – są świadectwem ewolucji specjalistycznej nomenklatury i samej profesji. Współczesny język zawodowy dziennikarzy nie jest przecież wyizolowanym zjawiskiem, a wypadkową rozmaitych przeobrażeń dokonujących się na przestrzeni kilku wieków.

Kiedy będziemy mogli skorzystać ze słownika?

Trudno to dokładnie określić, ponieważ prace wymagają czasu. Pobyt w konsorcjum CLARIN, rozpoznanie najnowszych narzędzi i konsultacje z doświadczonym zespołem utwierdziły mnie jednak w przekonaniu, że stworzenie nowoczesnego słownika nie jest zadaniem karkołomnym. Prace testowe i rozmowy z ekspertami zdecydowały mnie do kontynuacji projektu i mam nadzieję, że w przyszłości będę mogła podzielić się konkretnymi rezultatami.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Beata Jarosz

← Zestaw podręczników i poradników dziennikarstwa analizowanych podczas kwerendy w Senate House Library w Londynie

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wczesna edukacja dziecka w koleżu teorii i praktyki nowej rzeczywistości”

W dniach 21–23 kwietnia odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wczesna edukacja dziecka w koleżu teorii i praktyki nowej rzeczywistości”, która została zorganizowana przez Instytut Pedagogiki UMCS i Sekcję Edukacji Elementarnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Przyczyną, dla której wczesna edukacja dziecka w nowej rzeczywistości stała się główną osnową konferencji, były dynamiczne i głębokie zmiany społeczne, kulturowe, ekonomiczne i edukacyjne, definiujące obecne czasy.

Ważnym elementem debaty naukowej był też pogłębiający się rozdźwięk między teorią i praktyką pedagogiczną. Stanisław Palka od dawna akcentował „napięcie” między nimi, pokazując problem użyteczności wiedzy pedagogicznej dla praktyków, nauczycieli i wychowawców. Zmniejszenie luki dzielącej teorię i praktykę jest istotne społecznie i naukowo. Ważne, aby wiedza teoretyczna i praktyczna wywierały na siebie wpływ i miały znaczenie dla zmian oświatowych¹.

Konferencję otworzyła prof. dr hab. Dorota Kołodzyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia. Słowo powitalne do uczestników i gości skierowała dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS.

Następnie głos zabrały: prof. dr hab. Józefa Bałachowicz, przewodnicząca Sekcji Edukacji Elementarnej KNP PAN i dr hab. Jolanta Andrzejewska, prof. UMCS, kierownik Katedry Wczesnej Edukacji, które przedstawiły cel prowadzonej debaty naukowej nad wczesną edu-

cją dziecka i kierunki rozwoju praktyki edukacyjnej. W dalszej części wydarzenia wykład inauguracyjny wygłosiła prof. dr hab. Józefa Bałachowicz (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) pt. *Niecodziennność szkolna uczniów klas I–III w czasie pandemii COVID-19. Dziecięce tkanie społecznego życia w sytuacji kryzysowej*. W pierwszej sesji plenarnej dr hab. Marta Uberman, prof. UR zaprezentowała referat pt. *Twórczość plastyczna dziecka w języku pedagogicznej teorii i praktyki*.

Po wirtualnej prezentacji referatu przewodniczącej KNP PAN prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej pt. *Twórczość literacka świadectwem nieobojętności – o pedagogicznym „wycienianiu” dzieł Janusza Korczaka* wystąpiły dr hab. Marzenna Nowicka, prof. UWM z referatem *Dzieci sieci w szkole – bariery edukacyjne i rekomendacje* i dr hab. Zuzanna Zbróg, prof. UJK z prelekcją *Uczenie się we współpracy ze studentami i uczniami – użyteczność afordancji w relacyjnej koncepcji kultury dzielenia się wiedzą*.

Uczestnicy w formule wirtualnej obejrzeni wystąpienia prof. Katriny Skewes McFerran (University of Melbourne, Australia) – *Music to engage and care in schools* i prof. Efrat Roginsky (School of Creative Arts Therapies, University of Haifa, Izrael) – *Creative arts therapies in public education: The Israeli model and additional thoughts*.

Koleże tematyczne czterech sesji naukowych w pierwszym i drugim dniu konferencji były zogniskowane wokół: badań nad dzieckiem i dzieciństwem w różnych kontekstach i paradygmatach badawczych, dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości edukacyjnej

¹ Stanisław Palka, *Pedagogika w stanie tworzenia*, Kraków 1999.

w czasie pandemii i tuż po niej, innowacyjnych rozwiązań metodycznych, kontaktu dziecka ze sztuką i muzyką, problemu wykluczenia edukacyjnego oraz zagadnienia terapii dziecka, emigracji uchodźców i edukacji wielokulturowej oraz wykorzystania wiedzy z zakresu historii opieki i wychowania.

Dziekan dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS przybliżył uczestnikom 50 lat historii Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz zaprezentował nowoczesne rozwiązania architektoniczne i organizacyjno-metodyczne budynku Instytutu Pedagogiki.

Kolejna część konferencji miała charakter praktyczny. Warsztaty „Moc praktyki” dotyczyły edukacji w oparciu o książkę obrazkową i symboliczną, STEAM, terapii sztuką i muzyką, pedagogiki Marii Montessori i prowadzenia badań nad neuroedukacją.

W drugim dniu konferencji w sesji plenarnej z referatami wystąpiły: prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak (UW) – *Atrakcyjność zawodu nauczyciela*, prof. dr hab. Urszula Szuścik (UŚ w Katowicach) – *Kolaż – technika plastyczna a rozwój możliwości twórczych*, dr hab. Kinga Kuszak, prof. UAM – *Kompetencje meta-komunikacyjne dzieci przedszkolnych*.

Swoje wystąpienia wygłosili również: prof. Anne-Katrin Jordan (Fakultät Art, Health and Social Science, University of Applied Sciences and Medical University) – *Chances and challenges of music therapy in educational settings – focus on children with internalising disorders* i dr Paula Esperson (Oxford Brookes University, Wielka Brytania) – *Music Therapy for Inclusion in schools to develop emotional, social and cognitive skills, and to promote a culture of peace*.

W trakcie obrad zaprezentowano inspiracje pedagogiczne z dzieł Janusza Korczaka, lubelskie innowacje w zakresie pedagogiki M. Montessori i Planu Daltonskiego, programy autorskie, np. metody Reggio Emila, oraz tradycyjne zabawy ruchowe. Aby współtworzyć kolaż historii i nowoczesności podczas konferencji przedstawiono projekty: innowacyjnych wdrożeń opracowanych w UMCS, praktyków oświatowych oraz z zakresu grywalizacji „Przygody Koziółka” – gra miejska. Stworzony w ten sposób kolaż oferty oświatowej wczesnej edukacji pozwolił uzyskać wartościową, oryginalną kompozycję reprezentującą coś znaczącego i zachęcającą do własnych interpretacji odbiorcy (naukowca i praktyka).

Fot. Wojciech Bobrowicz

Uczestnicy konferencji mogli wysłuchać rozważań teoretycznych, doniesień z badań i wziąć udział w warsztatach praktycznych, sesji posterowej z rozwiązaniami metodycznymi studentów UMCS i prezentacjami innowacyjnych metod oraz wdrożeń, a także obejrzeć dwie wystawy przygotowane przez Wydział Artystyczny. Zobaczyli również prace dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Lublinie. Celem różnorodnych form uczestnictwa było propagowanie „kultury dzielenia się doświadczeniami” i tworzenie kolażu wiedzy, w której pozornie odrębne elementy we wspólnej kompozycji tworzą dzieło i zachęcają odbiorcę do własnych interpretacji i egzemplifikacji.

Szczególnie ważne jest, iż w tym „uwspólnionym uczeniu się” brali udział naukowcy z 19 ośrodków uniwersyteckich w Polsce, czterech uniwersytetów zagranicznych, władze Uniwersytetu, województwa i miasta, władze oświatowe, dyrektorzy i nauczyciele praktycy z 10 instytucji edukacyjnych, przedstawiciele stowarzyszeń i studenci UMCS.

Zamysłem konferencji, której organizacją zajęli się pracownicy Katedry Wczesnej Edukacji, była holistyczna dyskusja nad zadaniami i wyzwaniem wczesnej edukacji człowieka. Kolaż uczyniono myślą przewodnią konferencji. Jest on – jak każde dzieło sztuki – tworzony przez artystę, ale uzupełniany przez odbiorcę, jego emocje, przeżycia, refleksje i egzemplifikacje. Mamy nadzieję, że debaty naukowców i praktyków spowodowały otwarcie umysłu na nowe teorie i rozwiązania praktyczne, odkrywanie „tajemnic” dziecka i dzieciństwa, zainspirowały do dalszych badań naukowych i zachęciły do refleksji pedagogicznej.

Jolanta Andrzejewska
Stanisława Byra

Fot. Klaudia Olender

Fot. Klaudia Olender

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesny wizerunek prawnika w mass mediach”

Wizerunek prawnika w kulturze popularnej, prawnicy a media społecznościowe, ciemna strona praktyki prawniczej czy popularyzacja prawa dzięki mediom społecznościowym – to tylko niektóre zagadnienia, o jakich dyskutowali uczestnicy Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Współczesny wizerunek prawnika w mass mediach”, zorganizowanej 21 kwietnia w gmachu Wydziału Prawa i Administracji przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa. Wydarzenie miało formę hybrydową.

Konferencję oficjalnie otworzył prof. dr hab. Leszek Leszczyński, dyrektor Instytutu Nauk Prawnych. Słowo wstępne wygłosili dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prorektor ds. ogólnych oraz prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, dziekan WPiA.

Obraz prawnika – nierzadko uproszczony i oparty na stereotypach – zaczerpnięty z mass mediów może zostać silnie utrwalony w świadomości odbiorców. Zmiana tego stanu rzeczy nie jest prosta, tym bardziej że prawnicy w naszym kręgu kulturowym w odbiorze społecznym nie cieszą się popularnością – powiedział dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Jego zdaniem obecnie mamy inny

obieg informacji dotyczących prawa, często ze względu na skomplikowany język „urzędniczy”, niezrozumiały dla adresata. *Znowu w centrum pojawia się prawnik. Nikt nie zapyta dlaczego mamy takie prawo, tylko dlaczego tacy są sędziowie. Diagnoza obecnego stanu rzeczy dotyczącego oceny prawników jest niezwykle istotna w celu próby ustalenia mechanizmu jej zmiany. Radca prawny niosący pomoc prawną jest niekiedy jak strażak, ratujący zdrowie i życie, ale to strażak cieszy się większym poważaniem społecznym. Zmiana tego obrazu nie może nastąpić – w mojej ocenie – poprzez akcje promocyjne samorządów zawodowych, jak w przypadku samorządu radcowskiego. Prawnicy, nie powinniśmy o sobie pisać, bo to budzi nieufność, ale postępować tak, aby dobrze o nas pisali inni. Tu jednak jawi się kolejny problem dotyczący poziomu pracy i etyki dziennikarzy* – podkreślił Prorektor.

Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowcy, reprezentujący różne dyscypliny w dziedzinie nauk społecznych, doktoranci, studenci z wielu ośrodków akademickich i praktycy prawa, co pozwoliło na poszerzenie perspektywy badawczej.

Klaudia Olender

Seminarium „Przyszłość współpracy arktycznej w kontekście nowej sytuacji geopolitycznej w regionie”

18 kwietnia Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Oslo wraz z Ambasadą Królestwa Hiszpanii, Ambasadą Republiki Włoskiej, Przedstawicielstwem Unii Europejskiej w Norwegii, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej oraz Instytutem Fridtjofa Nansena zorganizowały seminarium „Przyszłość współpracy arktycznej w kontekście nowej sytuacji geopolitycznej w regionie”. Stanowiło ono jedno z wydarzeń towarzyszących konferencji High North Dialogue, która odbyła się w dn. 19–21 kwietnia w Bodø (Norwegia).

Archiwum Monika Szkarłat

Nasz Uniwersytet podczas seminarium reprezentowali: dr hab. Michał Łuszczuk, prof. UMCS (Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej) z wystąpieniem *Geopolitical consequences of the conflict in Ukraine on the Arctic from a Polish perspective* (pol. *Geopolityczne konsekwencje konfliktu na Ukrainie dla Arktyki z polskiej perspektywy*) oraz dr Monika Szkarłat

(Instytut Nauk o Polityce i Administracji) z referatem *The role of science diplomacy in the Arctic in times of crisis* (pol. *Rola dyplomacji naukowej w Arktyce w czasach kryzysu*).

Monika Szkarłat

Międzynarodowa konferencja archeologiczna na UMCS

W dn. 19–21 kwietnia miała miejsce międzynarodowa naukowa konferencja archeologiczna z cyklu Humboldt-Kolleg pt. „Kommunikation, Mobilität und Handel während der vorrömischen Eisen- und frühen Römischen Kaiserzeit in Mittel- und Osteuropa / Communication, mobility, and trade during the Pre-Roman Iron and Early Roman Age in Central and Eastern Europe”, zorganizowana przez dr. hab. Piotra Łuczkiwicza, prof. UMCS, przy współudziale dr Vasile Iarmulschi z Freie Universität Berlin.

Tematyka wystąpień dotyczyła różnych aspektów kontaktów interkulturowych w Europie od IV/III w. p.n.e. do V w. n.e. W trzydniowych obradach wzięło udział, na żywo i online, 37 naukowców (w tym troje doktorantów) z Polski, Niemiec, Danii, Czech, Mołdawii i Rumunii. Wygłoszonych zostało 25 referatów, zaprezentowano też 4 postery. UMCS reprezentowany był przez prof. dr. hab. Andrzeja Kokowskiego, który wystąpił z referatem pt. *Kleine Funde – große Probleme. Über Kontakte zwischen Völkern der jüngeren Kaiserzeit*, dr. hab. Piotra Łuczkiwicza, prof. UMCS, który razem z dr Tine Trolle z Nationalmuseet i København oraz mgr Anetą Kuziołą ze szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM (absolwentką kierunku archeologia na UMCS) przedstawił wykład pt. *Bornholm – the island in the middle. Communication, mobility and trade on the example of materials from the Store Frigård cemetery*, a także przez mgr. Szymona Wrzosa ze Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki, który zaprezentował poster pt. *The meaning of ornaments on the example of spearheads*.

Sponsorem konferencji była Fundacja Alexandra von Humboldta (Alexander von Humboldt Stiftung).

Piotr Łuczkiwicz

Fot. Barboz Proff

Fot. Barboz Proff

Forum Młodych Naukowców 2.0

W dn. 20–21 kwietnia na UMCS odbyło się Forum Młodych Naukowców 2.0, którego hasło przewodnie brzmiało „Inspiracja – integracja”. Celem wydarzenia było bowiem z jednej strony zainspirowanie młodych badaczy do wyťažonej pracy, z drugiej zaś integracja początkujących i doświadczonych naukowców reprezentujących różne ośrodki badawcze, w tym zagraniczne.

Dwa dni forum obfitowały w wykłady, panele dyskusyjne i warsztaty dotyczące różnych aspektów pracy naukowej, w tym publikowania artykułów, tworzenia wniosków grantowych, realizowania projektów badawczych, organizacji współpracy międzynarodowej, komercjalizacji nauki, ochrony własności intelektualnej, metod przechowywania i wizualizacji danych oraz budowania marki osobistej naukowca w dobie nowych mediów. W programie znalazła się też anglojęzyczna sesja „Athena Session” skierowana do badaczy z uczelni wchodzących w skład prestiżowej sieci Athena European University. Podczas forum ogłoszone zostały również wyniki konkursu „Ad astra” dla wybitnych młodych naukowców, zorganizowanego po raz pierwszy na naszym Uniwersytecie.

Program wzbogaciły liczne wydarzenia towarzyszące zaoferowane przez partnerów organizacyjnych. Uczestnicy FMN 2.0 wzięli udział w wernisazu wystawy gra-

fik prof. Piotra Szurka przygotowanej przez Instytut Sztuk Pięknych, w koncertach odbywających się w ramach obchodów 70-lecia Zespołu Tańca Ludowego, w spacerze „Lubelskie Miasteczko Akademickie – perełka modernizmu” zrealizowanym przez ACKiM UMCS Chatka Żaka oraz w recitalu jazzowym pracowników Instytutu Muzyki – dr szt. Anny Michałowskiej-Kotyńni, mgr Agnieszki Derlak i mgr. Jakuba Kotyńni. Forum towarzyszyła też wystawa prac doktorantów ze Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki, a w Bibliotece Głównej UMCS dostępne były wystawy tematyczne: XIX-wiecznych polskich kalendarzy i historii naszej Uczelni. Doktoranci ze Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych (mgr Maciej Bień, mgr Mateusz Dudka, mgr Patrycja Winiarczyk, mgr Anna Yezhova) zorganizowali sesję posterową, a Koło Naukowe Szkół Doktorskich i Samorząd Doktorantów – stoisko promocyjne. Osoby zainteresowane mobilnością naukową miały natomiast możliwość zadania pytań mgr Weronice Serrek, która obsługiwała stoisko informacyjne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Chętni mogli również zbadać swój słuch pod opieką pracowników Centrum Słuchu i Mowy „Medincus”.

Wśród znamienitych gości znaleźli się reprezentanci konsorcjum ATHENA: główny koordynator dr Nuno Escudeiro (Polytechnic University of Porto, Portugalia)

i generalny sekretarz dr Konstantinos Petridis (Hellenic Mediterranean University, Grecja), a także dyrektor NAWA dr Dawid Kostecki. Obecni byli również: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz dyrektorzy instytutów, dziekani wydziałów, pracownicy, doktoranci i studenci z rozmaitych ośrodków. Na forum zarejestrowało się blisko 200 osób z naszej Alma Mater oraz z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, a dodatkowo w wydarzeniach uczestniczyli online badacze z innych uczelni. Z myślą o zagranicznych uczestnikach organizatorzy zadbali o przetłumaczenie sesji inauguracyjnej na język angielski. Tego zadania podjęli się studenci lingwistyki stosowanej: Amelia Kozak, Maria Ochal i Adam Jasiński, którzy zostali przygotowani przez prodziekana ds. kształcenia na Wydziale Filologicznym dr. hab. Jarosława Krajkę, prof. UMCS oraz dr. hab. Konrada Klimkowskiego i mgr. Konrada Szulgę z Katedry Lingwistyki Stosowanej.

Forum Młodych Naukowców 2.0 zostało objęte honorowym patronatem przez: Rektora UMCS, Ministra

Edukacji i Nauki, Wojewodę Lubelskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego, Prezydenta Miasta Lublin, Akademię Młodych Uczonych Polskiej Akademii Nauk, Krajową Reprezentację Doktorantów i Związek Uczelni Lubelskich. Patroni medialni to: „Forum Akademickie”, „Kurier Lubelski”, TVP3 Lublin, Polskie Radio Lublin i Akademickie Radio Centrum, a sponsorzy: Spółdzielnia Pszczelarska „Apis” w Lublinie, Perła – Browary Lubelskie S.A. i DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o.

Forum zostało zorganizowane z inicjatywy Rady Młodych Naukowców UMCS przez zespół pracowników i doktorantów naszej Uczelni. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, a głównymi koordynatorkami: dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS, dr Beata Jarosz i dr Agnieszka Gabryś. Członkami komitetu byli: dr Anna Budzyńska, dr Marta Drabczuk, mgr Gabriela Dycha, dr hab. Agnieszka Gładysz-Płaska, dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech, prof. UMCS, dr hab. Aleksandra Kowalska, prof. UMCS, dr Julia Kula, dr Magdalena Sucho-ra, mgr Magdalena Węclawska-Misiurek i mgr Jakub Wołyniec, a jeden z paneli dyskusyjnych zorganizowali dr Andrzej Jekaterynczuk i dr Andrzej Stawicki z Zespołu MigLab z Instytutu Socjologii.

Beata Jarosz

Seminarium dotyczące uzależnień

27 kwietnia w Instytucie Pedagogiki odbyło się seminarium „Uzależnienia – profilaktyka, diagnoza, terapia”, zorganizowane przez Katedrę Pedagogiki Resocjalizacyjnej. Prelegentów oraz gości przywitani: zastępca dyrektora IP dr hab. Barbara Bilewicz oraz dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS.

Podczas wydarzenia wystąpili zarówno praktycy, jak i teoretycy zajmujący się szeroko rozumianymi uzależnieniami. Podkom. Ewa Jaworska, specjalistka z Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu

omówiła Edukacyjną Walizkę Narkotykową, mjr st. sp. Joanna Turowska, wieloletni pracownik w Areszcie Śledczym w Lublinie podjęła zagadnienia terapii w warunkach izolacji penitencjarnej, mgr Agnieszka Kos z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie zaprezentowała tematykę związaną z substytucją, a dr Wojciech Czerski z UMCS przedstawił najnowsze narzędzia stosowane w diagnozowaniu uzależnień. Adresatami spotkania byli studenci oraz pracownicy WPiP, zainteresowani problematyką uzależnień.

Wojciech Czerski

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Current issues of the concept of legal capacity” (Współczesne problemy podmiotowości prawnej/zdolności prawnej)

27 kwietnia w Auli Uniwersyteckiej odbyła się czwarta polsko-węgierska konferencja naukowa, w której wzięli udział pracownicy naukowcy Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz Wydziału Prawa Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie. Komitetowi Organizacyjnemu konferencji przewodniczyli: prodziekan WPIA dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, dr Mateusz Chrzanowski oraz dr István Hoffman, prof. UMCS, który jest zarówno pracownikiem Wydziału Prawa w Budapeszcie, jak i naszej Uczelni. Patronat nad wydarzeniem objęła Okręgowa Izba Radców Prawnych w Lublinie oraz Towarzystwo Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Partnerem konferencji było czasopismo „Studia Iuridica Lublinensia” oraz Europejski Program Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych (COST Action – CA20123 IGCOORD). Wystąpienia i dyskusje transmitowano na żywo na kanale YouTube WPIA UMCS.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, który podkreślił, że nie tylko Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, lecz także samo miasto Lublin, będące w 2023 r. Europejską Stolicą Młodzieży, pozostawało

zawsze otwarte zarówno na współpracę na niwie naukowej, jak i na poszukiwanie w historii tego wszystkiego, co łączyło i łączy naród polski i węgierski, zwłaszcza w obliczu zagrożenia zewnętrznego. Przypomniął również, że mieszkańcy Lublina nieśli pomoc dla uczestników powstania w Budapeszcie w 1956 r., a wśród miast partnerskich Lublina jest Debreczyn, który można łączyć z ideą walki o wolność i niepodległość.

Konferencja została poświęcona podmiotowości prawnej w polskim i węgierskim systemie prawnym. Problematyka ta była analizowana w wystąpieniach referentów na gruncie prawa cywilnego, administracyjnego, konstytucyjnego oraz międzynarodowego. Rozważano także zagadnienie zdolności prawnej w kontekście możliwych rozwiązań legislacyjnych związanych z wykorzystywaniem sztucznej inteligencji oraz cywilnoprawnej i publicznoprawnej odpowiedzialności za skutki działania takich systemów. Poszczególne panele były moderowane przez przedstawicieli wydziałów prawa UMCS i Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie. Pierwszej sesji poświęconej zdolności prawnej w prawie cywilnym i konstytucyjnym przewodniczyła dziekan WPIA prof. dr hab. Anna Przybo-

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

rowska-Klimczak. Moderatorem kolejnego panelu był dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Leszek Leszczyński. Prowadził dyskusję między uczestnikami konferencji dotyczącą podmiotowości prawnej w prawie publicznym. Ostatnia część spotkania obejmowała referaty odnoszące się do statusu prawnego sztucznej inteligencji i informatyzacji w prawie. Moderatorem tego panelu był kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu w Budapeszcie dr hab. Zoltán Pozsár-Szentmiklósy, prof. ELTE.

Podsumowania konferencji dokonali prof. dr hab. Leszek Leszczyński i dr István Hoffman, prof. UMCS,

którzy po merytorycznej rekapitulacji postawionych w referatach tez oraz głosów podniesionych w dyskusji zapowiedzieli, że kolejna V Polsko-Węgierska Konferencja Naukowa Prawników odbędzie się jeszcze w październiku tego roku, tym razem na Węgrzech nad jeziorem Balaton. Warto podkreślić, że współpraca naukowa UMCS oraz Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie przybierze w najbliższym czasie również ramy formalne w postaci porozumienia między zaprzyjaźnionymi wydziałami prawa.

Jarosław Kostrubiec

Wizyta delegacji z KU Leuven

Na początku kwietnia na UMCS gościła delegacja z belgijskiej uczelni Katholieke Universiteit (KU) Leuven. Pobyt obejmował m.in. zwiedzanie kampusu Uczelni, wizytę na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, a także spacer po Ogrodzie Botanicznym.

Podczas spotkań dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, dziekan WNoZiGP zaprezentowała ofertę edukacyjną wydziału oraz problematykę badawczą Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, z kolei prof. dr hab. Agnieszka Pidek, zastępczyni dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku przedstawiła badania prowadzone w swojej jednostce.

Delegacja z KU Leuven spotkała się również z rektorem UMCS prof. dr hab. Radosławem Dobrowolskim. Spotkanie było okazją do omówienia możliwości współpracy pomiędzy obydwojema uniwersytetami oraz wymiany doświadczeń z zakresu badań i kształcenia studentów.

Belgijscy goście przebywali też na terenie projektowanego Geoparku Małopolski Przełom Wisły (okolice Kazimierza Dolnego). Prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki przedstawił walory geologiczne i geomorfologiczne naszego regionu oraz zaprezentował wyniki badań pro-

wadzonych w lubelskim ośrodku geograficznym, dotyczących historycznej erozji wąwozowej.

W kolejnych dniach delegacja odwiedziła Zamość, Roztoczański Park Narodowy, projektowany Geopark Kamienny Las na Roztoczu, a także wybrane geostanowiska regionu świętokrzyskiego i Małopolski.

Opiekunem merytorycznym oraz współautorem programu wizyty studyjnej pn. „Walory geodzieztwa Polski” był prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki, kierownik Katedry Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji oraz prodziekan WNoZiGP.

Klaudia Olender

Fot. Wojciech Zgłobicki

Współpraca z Uniwersytetem im. Neofita Rińskiego w Błagojewgradzie

W dn. 5–7 kwietnia dr hab. Kamen Rikev z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego wygłosił cykl wykładów dla studentów Wydziału Filologicznego Południowo-Zachodniego Uniwersytetu Neofita Rińskiego w Błagojewgradzie. Wykłady poświęcone były najnowszym wyzwaniom stojącym przed slawistyką oraz odpowiedzialności współczesnego humanisty wobec wspólnoty akademickiej, mediów i społeczeństwa obywatelskiego. Szeroki odzew wywołał

wykład pt. *Wróćmy do klasyków, czyli o Świętej Rusi poważnie*, którego tezy zostały podsumowane w wywiadzie dla Bułgarskiego Radia Narodowego – Centrum Błagojewgrad.

Wizyta lubelskiego slawisty odbyła się w ramach projektu „Innowacyjna edukacja w naukach humanistycznych i społecznych poprzez transformację cyfrową i modernizację programów nauczania”, finansowanego przez Unię Europejską. UMCS jest członkiem stowarzyszonym projektu, którego głównymi beneficjentami są Uniwersytet Wielkotypnowski im. Świętych Cyryla i Metodego, Uniwersytet w Błagojewgradzie, Uniwersytet św. Klemensa Ohrydzkiego w Sofii oraz Uniwersytet Techniczny w Gabrowie.

Kontynuacją działań projektowych było spotkanie, które odbyło się 19 kwietnia na Wydziale Filologicznym UMCS z udziałem dr. hab. K. Rikeva, koordynatora projektu na naszej Uczelni, prof. Magdaleny Kostowej-Panajotowej, dziekan Wydziału Filologicznego oraz koordynatorki projektu na Uniwersytecie Południowo-Zachodnim, dr Gergany Padarewej-Iljewej, dr Biljany Todorowej, dr Bojki Iliewej, a także przedstawiciela studenckiej społeczności slawistów w Lublinie – Dawida Tokarzewskiego. Omówione zostały kwestie związane ze studiami slawistycznymi, działaniem i oceną czasopism naukowych w Bułgarii i w Polsce, a także możliwości pogłębienia współpracy obu uczelni poprzez mobilność studentów i tworzenie wspólnych zespołów badawczych.

Uczestnicy projektu z Błagojewgradu podkreślali, że ich wieloletnie kontakty z bułgarystyką na UMCS są bardzo owocne ze względu na możliwości konsultacji z lubelskimi slawistami oraz wymianę dobrych praktyk pomiędzy redaktorami czasopism „Ezikov swjat” i „Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie”. W bieżącym roku Lublin wzbudził szczególne zainteresowanie jako platforma integracyjna dla środowiska uniwersyteckiego i miejskiego w związku z pełnieniem przez miasto roli Europejskiej Stolicy Młodości.

W najbliższych miesiącach w ramach projektu planowane są dalsze mobilności slawistów z partnerskich uczelni w Błagojewgradzie, Wielkim Tyrnowie i Sofii.

Dawid Tokarzewski

Fot. Kamen Rikev

Fot. Magdalena Kostowa-Panajotowa

III Forum Bezpieczeństwa

20 kwietnia w murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa odbyło się III Forum Bezpieczeństwa pt. „Konflikt na Ukrainie – w kierunku restytucji bezpieczeństwa militarnego”, zorganizowane przez Katedrę Bezpieczeństwa Międzynarodowego UMCS we współpracy z Kołem Bezpieczeństwa Narodowego UMCS, XVI Komisją Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału PAN w Lublinie oraz Fundacją Badań Międzynarodowych.

Forum jest platformą wymiany informacji i doświadczeń związanych z wyzwaniem bezpieczeństwa Polski, Europy i świata, służącą integracji środowiska praktyków i specjalistów z zakresu bezpieczeństwa narodowego ze środowiskiem akademickim. Celem tegorocznej edycji konferencji była dyskusja na temat bieżących wydarzeń związanych z agresją Rosji na Ukrainę.

Oficjalnego otwarcia wydarzenia dokonali: prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji oraz dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS, kierownik Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego.

Fot. Ihor Kolisnichenko

W ramach forum przeprowadzono dwa panele eksperckie, podczas których zaproszeni specjaliści dyskutowali o zakresie i dynamice zagrożeń (nie)militarnych po wybuchu wojny, a także o nowej architekturze bezpieczeństwa w Europie jako następstwie agresji Rosji na Ukrainę, oraz dwa panele studenckie – ich uczestnicy skupili się na omówieniu wpływu konfliktu w Ukrainie na przeobrażenia sił zbrojnych w Europie.

*Liliana Węgrzyn-Odzioba
Ihor Kolisnichenko*

Wizyta w Ambasadzie RP w Pradze

Prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska oraz dr Beata Jarosz z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS miały przyjemność gościć w Ambasadzie RP w Pradze i spotkać się z wiceambasadorem Agatą Mazur oraz z szefem służby zagranicznej Arkadym Rzegockim. 28 kwietnia badaczki reprezentujące Wydział Filologiczny udały się do ambasady na zaproszenie Filozofická Fakulta praskiego Uniwersytetu Karola i wzięły udział w uroczystym wręczeniu nagród w konkursie im. Mariana Szyjkowskiego na najlepsze prace magisterskie i licencjackie napisane przez czeskich studentów, obronione w roku akademickim 2021/2022 i dotyczące Polski oraz języka polskiego. Wy-

Fot. Marta Borowicka

darzenie zorganizował Polski Instytut w Pradze kierowany przez dr. Macieja Ruczaję, a tegoroczna edycja konkursu wpisywała się w obchody 100-lecia czeskiej polonistyki.

Beata Jarosz

Fot. Urszula Jaskowska

Fot. Urszula Jaskowska

Konferencja „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”

W dni. 16–20 kwietnia w Hotelu Luxor i Centrum Atelia w Lublinie odbyła się IV edycja konferencji „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Wydział Chemii UMCS, Instytut Nauk Chemicznych UMCS oraz Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego wraz z Sekcją Fizykochemii Zjawisk Międzyfazowych.

Wykład inauguracyjny pt. *Od fizykochemii skóry do biologicznych oddziaływań produktów kosmetycznych na granicy faz* wygłosiła prof. dr hab. Izabela Nowak, pełniąca funkcję Prezesa Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

W konferencji wzięli udział m.in. rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski; prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki; dziekan Wydziału Chemii prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska; prodziekan WCh dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS; dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk; zastępca dyrektora INCh dr hab. Katarzyna Szymczyk, prof. UMCS; dyrektor Centrum Promocji UMCS Wirginia Gieryng-Wójtowicz; dyrektor Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin dr Mariusz Sagan; zastępca dyrektora Biura Wojewody Lubelskiego Tomasz Sonntag; przedstawiciel Urzędu Miasta w Zarzą-

dzie Klastra Lubelska Medycyna Marzena Strok-Sadło oraz przedstawiciel Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości UM Lublin Marcin Garbowski.

Tematyka konferencji koncentrowała się wokół następujących zagadnień: adsorpcja i stabilność układów zdyspergowanych, elektrochemia, elektroanaliza i chemia analityczna, technologia chemiczna i kataliza, fizykochemia ciała stałego, chemia w medycynie i kosmetyce, chemia środowiskowa.

Podczas wydarzenia odbyła się uroczysta sesja poświęcona jubileuszowi 30-lecia istnienia Sekcji Fizykochemii Zjawisk Międzyfazowych Polskiego Towarzystwa Chemicznego, którą poprowadziła obecna przewodnicząca prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska. 18 maja 1993 r. ówczesny przewodniczący oddziału prof. dr hab. Roman Lebeda zwrócił się do Prezesa Zarządu Głównego PTChem z prośbą o rejestrację nowej sekcji o nazwie Chemia Fizyczna Zjawisk Powierzchniowych. Na przewodniczącą wybrano prof. dr hab. Władysława Rudzińskiego – światowego specjalistę w dziedzinie adsorpcji, który był również jednym z inicjatorów jej utworzenia. 10 czerwca 1997 r. na posiedzeniu w Krakowie podjęto jednogłośnie decyzję o zmianie nazwy na Sekcja Fizykochemii Zjawisk Międzyfazowych (Sekcja FZM). W posiedzeniu poświęconym obchodom 30-lecia istnienia sekcji uczestniczyli

zaproszeni goście: naukowcy, którzy ją współtworzyli, obecne władze, a także członkowie Prezydium Zarządu Głównego PTChem na czele z pełniącą funkcję prezesa prof. dr hab. Izabelą Nowak. Wykłady wygłosili wówczas: prof. dr hab. Bronisław Jańczuk (UMCS) – *Co nam mówi kąt zwilżania?*; prof. dr hab. Stanisław Chibowski (UMCS) – *Adsorpcja w układach zdyspergowanych*; prof. dr hab. Zygmunt Sadowski (Politechnika Wrocławska) – *Fizykochemia zjawisk powierzch-*

niowych w mineralurgii, retrospekcja; prof. dr hab. inż. Piotr Warszyński (Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera PAN) – *Teranostyczne nośniki leków – wyzwania fizykochemiczne*.

W trakcie konferencji wygłoszono 22 wykłady, 36 komunikatów oraz zaprezentowano 86 posterów. Poziom naukowy tych wystąpień był bardzo wysoki i spotkał się z dużym zainteresowaniem uczestników.

Urszula Jackowska

XIV edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Współczesne Media”

W dn. 20–21 kwietnia Wydział Politologii i Dziennikarstwa odwiedzili medioznawcy z całej Polski, aby obradować w ramach XIV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Współczesne Media”, zorganizowanej przez Katedrę Dziennikarstwa. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem rektora UMCS prof. dr hab. Radosława Dobrowolskiego oraz patronatem naukowym Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej.

Konferencja została zaprojektowana jako rozszerzony namysł nad dziennikarstwem i kontynuacja spotkania ubiegłorocznego, poświęconego dziennikarstwu jakościowemu. Celem dwudniowego wydarzenia było uchwycenie *in statu nascendi* właściwości, sposobów funkcjonowania różnych rodzajów dziennikarstwa w „czasach kryzysów”, a także sformułowanie rekomendacji wspierającej formalne, etyczne i pragmatyczne aspekty dziennikarstwa kryzysowego.

Merytoryczną część konferencji pod hasłem „Dziennikarstwo w czasach kryzysów” poprzedziło uroczyste otwarcie, którego dokonali dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, prof. dr hab. Iwona Hofman – dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, dr hab. Małgorzata Adamik-Szyziak, prof. UMCS – prodziekan ds. studenckich WPiD oraz dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS, członkini Komitetu Organizacyjnego.

W konferencji wzięło udział ponad 70 prelegentów z 22 ośrodków uniwersyteckich z całej Polski. W ciągu dwóch dni obrad zrealizowane zostały dwie sesje plenarne oraz 7 sekcji problemowych (składających się łącznie z 18 części) poświęconych takim zagadnieniom, jak: rola dziennikarstwa w czasach kryzysów, kryzysy w oczach społeczeństwa i dziennikarzy w II dekadzie XXI w. czy media jako źródła kryzysów.

Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Szkolenie dla oficerów prasowych Państwowej Straży Pożarnej

W dn. 18–19 kwietnia w siedzibie Wydziału Politologii i Dziennikarstwa odbyło się szkolenie dla oficerów prasowych Państwowej Straży Pożarnej z zakresu profesjonalnej komunikacji i relacji z mediami, zorganizowane przez pracowników Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach.

W szkoleniu wzięło udział ponad 40 oficerów prasowych z kilkudziesięciu komend powiatowych oraz miejskich z województwa lubelskiego. Ze strony PSP szkolenie koordynował mł. kpt. Tomasz Stachyra – rzecznik prasowy Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego.

Szkolenie było podzielone na cztery specjalistyczne moduły. Pierwszy z nich, prowadzony przez dr. Wojciecha Magusia, dotyczył komunikacji kryzysowej. Skupiono się wówczas m.in. na diagnozowaniu potencjalnych kryzysów wizerunkowych związanych z funkcjonowaniem organizacji takiej jak PSP oraz przećwiczone sposoby radzenia sobie w tego rodzaju sytuacjach. Ważnym elementem był postulat opracowania manualu kryzysowego, ułatwiającego zarządzanie kryzysami wizerunkowymi już na poziomie komend powiatowych.

Podczas drugiej części szkolenia, prowadzonej przez dr. Agatę Fijuth-Dudek, uczestnicy mieli okazję poznać tajniki pisania dobrej informacji prasowej, jej właściwej struktury i doboru treści. Dowiedzieli się, jak sku-

tecnie i sprawnie współpracować z dziennikarzami, jakie są ich potrzeby informacyjne, styl pracy oraz oczekiwania wobec rzeczników prasowych. W czasie spotkania odbyły się praktyczne ćwiczenia – strażacy samodzielnie przygotowywali informacje prasowe na wybrane tematy.

Oficerowie PSP mieli także możliwość poznania podstaw tworzenia i moderowania profili w serwisach społecznościowych. Warsztat dotyczący roli mediów społecznościowych w procesie komunikacji i promocji przygotowała oraz przeprowadziła dr Ilona Dąbrowska. Podczas tej części szkolenia poruszono m.in. kwestie związane ze współczesnymi trendami w obszarze publikacji treści online, przedstawiono przykłady dobrych praktyk oraz elementy skutecznej strategii wizerunkowej prowadzonej w serwisach społecznościowych.

Szkolenie zwieńczyły specjalistyczne warsztaty prowadzone przez red. Krzysztofa Kota, wykładowcę na kierunkach medioznawczych. Podczas zajęć zrealizowanych w nowo otwartym studiu radiowo-telewizyjnym uczestnicy zmierzli się z sytuacją stresogenną – stanęli przed kamerami i odpowiadali na trudne pytania dotyczące bieżącej pracy strażaków. Mieli także za zadanie przygotować tzw. setkę z wcześniej wylosowanych autentycznych meldunków. Każdy z nich na przygotowanie się do wypowiedzi miał maksymalnie 3 minuty. W tej części szkolenia uczestniczyli studenci, wcielający się w role dociekliwych dziennikarzy.

Uczestnicy zapoznali się także z projektem nowych zasad współpracy PSP ze środkami masowego przekazu. Zasady te przedstawił bryg. Karol Kierzkowski – rzecznik prasowy Komendanta Głównego PSP. Wydarzenie uzupełniła prezentacja dotycząca praktycznych aspektów pracy oficerów prasowych przygotowana przez st. asp. Huberta Ciepłego – rzecznika prasowego Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP.

Szkolenie było elementem porozumienia między Instytutem Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS a Państwową Strażą Pożarną, podpisanego 11 kwietnia przez prof. dr hab. Iwonę Hofman – dyrektorkę INoKSiM oraz nadbryg. Grzegorza Alinowskiego – komendanta wojewódzkiego PSP.

Wojciech Maguś

Fot. Artur Szelczyński

Ameryka Łacińska – wymiary i wyzwania bezpieczeństwa

Wiodącym tematem artykułów opublikowanych w czternastym tomie „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”, czasopisma wydawanego przez Instytut Nauk o Polityce i Administracji, jest analiza wymiarów oraz wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa, z którymi mierzą się podmioty działań politycznych w państwach Ameryki Łacińskiej. Autorzy analizują problemy związane z sektorami bezpieczeństwa politycznego, militarnego, gospodarczego, społecznego, ekologicznego i zdrowotnego. Wskazują przy tym na współzależność państw i innych podmiotów w obszarze bezpieczeństwa i jego zagrożeń, zarówno militarnych, jak i niemilitarnych.

Na uwagę zasługuje analiza wykluczenia społecznego i poziomu partycypacji społecznej w Paragwaju, szczególnie w kontekście zjawisk konfliktu społecznego i anomii społecznej, potencjalnych wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa.

W aspekcie zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego i ekologicznego godną polecenia lekturą jest analiza porównawcza wskaźników śmiertelności w latach 2018–2020 ofiar zabójstw, COVID-19 i chorób, będących skutkiem zanieczyszczenia powietrza w transgranicznym obszarze Meksyku i Stanów Zjednoczonych Ameryki. Przypadek Meksyku został interesująco przeanalizowany także w kontekście zagrożeń bezpieczeństwa, będących konsekwencją przestępczej rywalizacji karteli Jalisco Nueva Generación i Santa Rosa de Lima w stanie Guanajuato.

W ramach analizy bezpieczeństwa militarnego zostały zbadane formy i zakres wykorzystania przez państwa Ameryki Południowej instrumentu militarnego w polityce międzynarodowej, a mianowicie w kontekście roli sił zbrojnych w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa państw, rozwoju potencjału militarnego, demonstracji siły i odstraszenia, transferu uzbrojenia i udziału w międzynarodowych misjach pokojowych.

Podjęto także analizę wybranych aspektów bezpieczeństwa na przykładzie Argentyny. Po pierwsze, analizę polityki publicznej wypracowanej w ramach współpracy Ministerstwa Obrony i Ministerstwa Bezpieczeństwa Republiki Argentyńskiej wobec problemu połowów prowadzonych w obszarze argentyńskich wód terytorialnych przez floty zagraniczne, w tym flotę chińską.

Po drugie, analizę polityki zagranicznej i obronnej prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ministerstwo Obrony w celu rozwiązania kryzysu politycznego wokół sporu Republiki Argentyny z Republiką Ghany w związku z nielegalnym zatrzymaniem argentyńskiej fregaty Libertad. Po trzecie, analizę uwarunkowań i założeń polityki zagranicznej argentyńskich administracji rządowych w realiach wymiany elit władzy w państwie oraz zmian i współzależności globalnych.

Zawartość tomu *América Latina: dimensiones y retos de seguridad* jest dostępna w językach hiszpańskim i angielskim w wersji elektronicznej na stronie internetowej czasopisma „Anuario Latinoamericano”.

Zawartość tomu *América Latina: dimensiones y retos de seguridad* jest dostępna w językach hiszpańskim i angielskim w wersji elektronicznej na stronie internetowej czasopisma „Anuario Latinoamericano”.

Katarzyna Krzywicka

Fot. Wydawnictwo UMCS

Gala jubileuszowa Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity”

4 kwietnia w Auli im. E. Romera Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się uroczysta gala jubileuszowa z okazji 10-lecia Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity”.

W wydarzeniu uczestniczyli: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, władze wydziału, dr Dagmara Kociuba – opiekun koła, przedstawiciele samorządów lokalnych (Waldemar Wapiński – pełnomocnik zarządu powiatu lubelskiego ds. strategii i rozwoju, Tomasz Futera – burmistrz Miasta Kock, Monika Grzesiuk – wójt Gminy Kraśniczyn, Paweł Kazimierski – wójt Gminy Leśna Podlaska, Jerzy Czyżewski – wójt Gminy Łomazy, Robert Żyśko – zastępca dyrektora Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin, Maciej Lubaś – inspektor ds. transportu w Urzędzie Miasta Świdnik), a także byli i obecni członkowie koła. Wśród gości byli też pracownicy wydziału oraz uczniowie: XXIX Liceum Ogólnokształcącego im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora” w Lublinie pod opie-

ką Iwony Kryczki, Szkoły Podstawowej nr 29 w Lublinie z dyrektorem dr. Jerzym Jarośnińskim i Zespołu Szkół nr 2 w Lubartowie pod opieką Ewy Mikulskiej.

Podczas wydarzenia przemowy okolicznościowe wygłosili Rektor UMCS i Dziekan WNoZiGP. Dr Dagmara Kociuba z kolei zaprezentowała dorobek koła. Odbyła się także debata przedstawicieli władz samorządowych na temat roli SKNP w kontekście planowania przestrzennego, zaprezentowano film opowiadający o działalności koła, a także przeprowadzono teleturniej „1 z 9 prezesów”, sprawdzający bardzo szczegółowo wiedzę byłych prezesów SKNP na temat koła. Jubileusz uświetniła wystawa „10 lat SKNP «SmartCity»”, przygotowana przez członków tej organizacji.

Wydarzenie patronatem honorowym objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, a sponsorem poczęstunku dla gości była Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie.

Michał Zembrzycki

Targi Pracy na Wydziale Ekonomicznym

12 kwietnia na Wydziale Ekonomicznym odbyły się Targi Pracy, które zgromadziły w jednym miejscu wiele znanych firm i organizacji, takich jak: Capgemini, BNP Paribas Bank Polska, Shima, PwC, Stokrotka, Miejski Urząd Pracy w Lublinie, Ministerstwo Finansów, Laboratoria Natury, Vistra, Fundacja Fuga Mundi, Santander Bank Polska, PZU oraz Fundacja DKMS.

Celem targów było przedstawienie studentom możliwości rozwoju w różnych branżach, przybliżenie profilu działalności prezentowanych firm oraz zachęcenie ich do skorzystania z oferty staży i praktyk. Dzięki różnorodnej grupie wystawców oferty obejmowały stanowiska w działach IT, consultingu, finansowych, rachunkowych, sprzedażowych, prawnych czy audytowych.

Targi Pracy WE przyciągnęły także osoby z innych wydziałów i uczelni. Na korytarzach można było spotkać studentów kierunków prawniczych, informatycznych i lingwistycznych. Nie zabrakło również studentów zagranicznych, poszukujących praktyk w języku angielskim.

Nina Samoń

Archiwum Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WE

V edycja Konkursu „Zrozum, Zalicz, Zostań Matematykiem” zakończona sukcesem

31 marca na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyło się spotkanie finałowe V edycji konkursu „Zrozum, Zalicz, Zostań Matematykiem”. Pierwsze miejsce zajął Bolko Wieleba z XXI Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie, drugie miejsce zdobył Paweł Wróbel z II Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowcu Świętokrzyskim, zaś trzecie miejsce zajęła Łucja Czeremcha również z II Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

kształcącego w Ostrowcu Świętokrzyskim. Listę laureatów zamknął Igor Młynarczyk z V Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie, który zajął czwarte miejsce. Po ogłoszeniu wyników dr hab. Beata Bylina, prodziekan WMFiI złożyła gratulacje wszystkim zwycięzcom i finalistom.

Konkurs składał się z pięciu etapów, a każdy z nich podzielony był na trzy części: sprawdzian umiejętności, wykład poświęcony jednemu z działów matematyki wyższej oraz warsztaty, podczas których uczestnicy mogą pogłębić swoją wiedzę. Zwycięzcy otrzymali indeksy na kierunek matematyka na WMFiI UMCS, a także nagrody rzeczowe.

Konkurs został przeprowadzony w ramach projektu „Ucz się z MaFiI-ą 3”, dofinansowanego ze środków budżetu państwa w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki”, moduł „Popularyzacja nauki i promocja sportu”.

Małgorzata Cudna

Finał XIV edycji Konkursu Biochemicznego

31 marca odbył się finał XIV edycji Konkursu Biochemicznego. Jest to jedyny tego rodzaju konkurs organizowany w Polsce. Umożliwia sprawdzenie wiedzy przez uczniów i nauczycieli, co jest ważne szczególnie dla maturzystów.

Konkurs został przeprowadzony w dwóch etapach – pierwszy odbył się zdalnie 1 marca i wzięło w nim udział 135 osób z 43 szkół z całej Polski (zgłoszenie wypełniło 156 uczniów i uczennic), z kolei etap drugi, a jednocześnie finałowy, odbył się stacjonarnie 31 marca. Zakwalifikowano do niego 54 osoby, a wzięło w nim udział 48 uczniów i uczennic z 27 szkół ponadpodstawowych. Warto dodać, że do tegorocznej edycji konkursu zgłosiły się osoby z 30 miast i 11 województw, więc była to naprawdę ogólnopolska edycja.

Komisja oceniająca wyłoniła 7 osób, które uzyskały największą liczbę punktów. Laureatami i laureatkami XIV edycji Konkursu Biochemicznego zostali: I miejsce – Bartłomiej Sierociuk z IV LO im. Jana Pawła II w Łukowie, II miejsce – Patrycja Powaga z III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie, III miejsce – Kacper Bącał z III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie. Dodatkowo wyróżnienia otrzymali: Joanna Staniowska z III LO im. Adama Mickiewicza we Wrocławiu, Józefina Chądzyńska z Niepublicznego I LO w Chmurze,

Weronika Kozioł z I LO im. Tadeusza Kościuszki we Włodawie, Mateusz Sadowski z IX LO im. Cypriana Kamila Norwida w Częstochowie. W uroczystej gali wręczenia nagród wzięli udział: Bożena Ćwiek, która reprezentowała Marszałka Województwa Lubelskiego, Mirosław Król – wicekurator z Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz Przemysław Gruba, który reprezentował Prezydenta Lublina. Nauczyciele przygotowujący laureatów także otrzymali upominki ufundowane przez sponsorów. Tradycją konkursu jest losowanie nagród dla szkół. W tym roku były to biochemiczne zestawy laboratoryjne, które trafiły do LO z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Chrobrego w Szprotawie (woj. lubuskie) oraz do ZS nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie.

Organizatorami Konkursu Biochemicznego byli pracownicy Katedry Biochemii i Biotechnologii UMCS, wspierani przez merytoryczny patronat Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Biochemicznego. Tegoroczna edycja została objęta honorowym patronatem: Jarosława Stawiarskiego – marszałka województwa lubelskiego, Krzysztofa Żuka – prezydenta Lublina i Teresy Misiuk – lubelskiej kurator oświaty, którzy byli także fundatorami nagród dla laureatów.

Agata Dzyr

Fot. Agata Dzyr

Fot. Agata Dzyr

Egzamin radcowski 2023

W dn. 25–28 kwietnia w Hotelu Luxor odbył się czterodniowy egzamin zawodowy dla przyszłych radców prawnych. W tym roku przystąpiło do niego 80 osób – 66 ukończyło aplikację radcowską w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie, natomiast 14 zostało dopuszczonych do egzaminu na podstawie art. 25 ust. 2 ustawy z dn. 6 lipca 1982 r.

Archiwum Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie

o radcach prawnych (Dz. U. 2022 poz. 1166). Liczną grupę zdających stanowili absolwenci Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

Pretendenci do tytułu radcy prawnego zdawali egzamin przed komisją powołaną przez Ministra Sprawiedliwości. Jego organizatorem był dziekan Rady OIRP w Lublinie dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prorektor ds. ogólnych.

Egzamin radcowski to najważniejszy sprawdzian zawodowy dla aplikantów w ich karierze prawniczej. Obejmował pięć części pisemnych z zakresu różnych dziedzin prawa: karnego, cywilnego, rodzinnego, gospodarczego, administracyjnego oraz z zasad wykonywania zawodu radcy prawnego lub z zasad etyki. Na rozwiązanie zadań podczas pierwszych trzech części egzaminu kandydaci mieli 360 minut, z kolei na wypełnienie dwóch ostatnich zadań przewidzianych czwartego dnia – łącznie 480 minut.

Warto podkreślić, że do tej pory zdawalność egzaminu w Lublinie utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie – w ubiegłym roku wyniosła 92% i był to najlepszy wynik w całym kraju.

Klaudia Olender

Wykład z cyklu „Metaversum – perspektywy i wyzwania dla humanistyki”

12 kwietnia w Sali Obrad Rady Wydziału Historii i Archeologii Koło Metodologiczne Historyków zorganizowało pierwszy wykład z cyklu „Metaversum – perspektywy i wyzwania dla humanistyki”. Gościem spotkania był dr hab. Andrzej Radomski, prof. UMCS z Katedry Informacji i Kultury Cyfrowej, który na podstawie prelekcji *Metaversum jako Internet następnej generacji* wprowadził zainteresowanych w podstawowe zagadnienia świata cyfrowego.

Przez pojęcie „metaversum” rozumie się spektrum technologii służących wytworzeniu platformy, na któ-

rej ma kształtować się społeczność cyfrowa. Zgodnie z założeniem twórców metaversum ma on zapewniać nowe możliwości budowania relacji z klientami oraz odpowiednie warunki do poprawy efektywności wytwarzania produktów i usług. W związku z tak szerszymi celami, szczególnie o charakterze biznesowym, niezbędna jest krytyczna refleksja humanistyczna oraz zrozumienie nowych trendów technologicznych i ich wpływu na człowieka, społeczeństwo, a nade wszystko na kulturę.

Paulina Litka

Archeolodzy wychodzą w teren

Pracownicy Instytutu Archeologii wraz ze studentkami i studentami archeologii w marcu i kwietniu uczestniczyli w badaniach terenowych. Dla większości adeptów archeologii były to zajęcia w ramach kursu terenowe badania inwentaryzacyjne, a także okazja do wzięcia udziału w badaniach naukowych prowadzonych przez Instytut Archeologii lub takich, w których archeolodzy z UMCS uczestniczą.

Jednym z miejsc odwiedzonych przez nas i naszych studentów był kurhan w Ostrowie. Prace na tym stanowisku rozpoczęto jeszcze w 2019 r. pod kierownictwem dr. hab. Jerzego Libery, prof. UMCS z Instytutu Archeologii oraz dr. Pawła Jarosza reprezentującego Ośrodek Archeologii Gór i Wyżyn IAE PAN. Badania miały na celu rozpoznanie oraz przebadanie rozległego założenia funeralnego wiązanego z okresem neolitu. Rezultaty prac zaskoczyły nawet samych badaczy. W efekcie podjętego projektu dokonano częściowego rozpoznania monumentalnego grobowca o konstrukcji drewniano-ziemnej, tzw. megaksylonu, pozostawionego przez społeczność kultury pucharów lejkowatych. W jego wnętrzu odkryto dwa pochówki z prostokątną obstawą wykonaną z kamieni wapiennych. To nie był jednak koniec odkryć, w dalszej części prac wyeksplorowano grób wojownika kultury ceramiki sznurowej oraz pojedynczy wczesnośredniowieczny pochówek młodej kobiety.

Okres pandemii wstrzymał prace, których wznowienie było możliwe dopiero teraz, po kilku latach prze-

rwy. W tym roku do zespołu dołączył dr Piotr Mączyński z Instytutu Archeologii, wsparty liczną grupą studentów I roku studiów licencjackich. Podczas wiosennych wykopalsk udało się rozpoznać kolejne elementy konstrukcyjne grobowca. Ostatnie dni badań przyniosły niespodziewane odkrycie w postaci grobu mężczyzny pochowanego na początku epoki brązu. Przy jego szczątkach znaleziono naczynie gliniane, dwa narzędzia krzemienne oraz miedziana biżuteria.

W badaniach prowadzonych w Ogrórze Botanicznym UMCS z kolei brali udział (jako wolontariusze) studenci III roku studiów licencjackich. Działania te były kontynuacją interdyscyplinarnych prac realizowanych w ramach projektu „Reduta Tadeusza Kościuszki w obronie Konstytucji 3 Maja”. W tym sezonie postawiono sobie trzy cele. Jednym z nich, realizowanym aktualnie, jest ustalenie obecności działobitni we wschodnim bastionie obiektu. W tej strefie powinien ukazać się także wschodni narożnik budowli w typie dworskim, której południową część odsłonięto jesienią 2022 r. Dalsze prace planowane są na okres letni, liczymy, że pozwolą one na uchwycenie relacji pomiędzy wspomnianą budowlą i poziomem obfitującym w zabytki wczesnośredniowieczne, datowane na XI–XIII w. Ostatnie z wymienionych odkryć może być powiązane z największym z dotychczas rozpoznanych na terenie Lublina cmentarzysk wczesnochrześcijańskich.

Dodatkowo aż trzy grupy studentów uczestniczyły w drugim sezonie badań w Kaliszanach w Wielkopolsce. Pierwsza grupa pojawiła się tam już na początku marca, gdy jeszcze padał śnieg, ostatnia zakończyła zajęcia 21 kwietnia w letniej aurze. Miejsce, w którym prowadzone były badania, to konstrukcja kamienno-ziemna. Podczas próby jej niwelacji w 1943 r. przypadkowo odkryto przedmioty metalowe z epoki brązu. Prace terenowe (zarówno wykopalskowe, jak i prospekcje geomagnetyczne i georadarowe) miały na celu odpowiedź na pytanie: czy konstrukcja powstała w związku z depozycją przedmiotów metalowych, czy być może społeczności z epoki brązu wykorzystały istniejącą już formę naturalną lub stworzoną ludzką ręką? Równie istotne było rozpoznanie kontekstu i etapów powstawania wspomnianej konstrukcji.

Jednym z etapów badań było określenie petroarcheologiczne wszystkich kamieni wchodzących w jej skład. Wspominamy o tym, ponieważ nie było to zadanie łatwe,

Oprac. Marcin Maciejewski, Rafał Nieczwadek, Beata Pólit

w tym roku odkryto ich ponad 2 tys. Część z nich była obrabiana, aby wpasować je w konkretne przestrzenie między innymi kamieniami, inne to wtórnie używane narzędzia (np. fragmenty żaren). Dopełnieniem działań będą prace gabinetowe, analizy archeologiczne i fizykochemiczne. Dopiero po ich zakończeniu (szczególnie po datowaniach radiowęglowych) będzie można odpowiedzieć na postawione pytania badawcze. Wszystkie prace są realizowane jako część projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, który poświęco-

ny jest depozytorem przedmiotów metalowych składanych w ramach konstrukcji monumentalnych. Badania w Kaliszanach stanowiły także okazję do testowania metod cyfrowej dokumentacji archeologicznej, w tym celu wykorzystywano fotogrametrię, lotniczy skaning laserowy oraz – dzięki uprzejmości firmy TPI sp. z o.o. – skaning naziemny.

*Marcin Maciejewski
Piotr Mączyński
Rafał Niedźwiadek*

Finał konkursu „Od licealisty do finansisty”

25 kwietnia na Wydziale Ekonomicznym odbył się finał jubileuszowej X edycji konkursu „Od licealisty do finansisty”, skierowanego do uczniów szkół średnich, który został zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Finansistów pod opieką dr hab. Anny Korzeniowskiej z Instytutu Ekonomii i Finansów.

Celem konkursu jest upowszechnianie wiedzy o ekonomii i finansach oraz wzbudzanie zainteresowania u młodzieży występującymi w Polsce zjawiskami gospodarczymi.

W finale konkursu udział wzięło osiem szkół średnich. Finał został podzielony na trzy etapy. W pierwszych dwóch drużyny rywalizowały ze sobą, odpowiadając na pytania typu „prawda/fałsz”, losowane przez uczestników z przygotowanej puli. W trzecim zespoły z czterech szkół, które zdobyły najwięcej punktów, odpowiadały na pytania zadawane przez platformę Kahoot. Dotyczyły one zagadnień z zakresu ekonomii, rachunkowości, finansów publicznych, bankowości i rynków kapitałowych.

Laureatami X edycji konkursu „Od licealisty do finansisty” zostali:

- I miejsce – Zespół Szkół Ekonomicznych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzozowie,
- II miejsce – Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Lubartowie,
- III miejsce – Technikum nr 2 w Kraśniku,

Fot. Zuzanna Ochoń

- IV miejsce – II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Kraśniku.

Partnerami wydarzenia byli: Powszechny Zakład Ubezpieczeń oraz Narodowy Bank Polski. PZU reprezentował Patryk Kosmulski – ambasador marki oraz student Wydziału Ekonomicznego, zaś NBP – mgr Ewa Waszkiewicz z lubelskiego oddziału banku, która przygotowała dla uczestników wykład pt. *Poznaj zabezpieczenia polskich banknotów*.

Nadzór nad merytoryczną stroną konkursu sprawowała Komisja Konkursowa w składzie: dr hab. Anna Korzeniowska oraz dr Adam Bujak.

Dodatkowo podczas wydarzenia mgr Justyna Stępniaak z Biura Projektów Promocyjnych przedstawiła ofertę edukacyjną UMCS, a mgr Małgorzata Czarnomska z Biura Rozwoju Kompetencji omówiła możliwości rozwoju osobistego i zawodowego na studiach. Z laureatami konkursu spotkała się także wydziałowa maskotka – Docent Kopytko.

*Ewelina Przytućka
Anna Korzeniowska*

Archiwum Olegowej Izby Radców Prawnych w Lublinie

Finale V Konkursu wiedzy o wykonywaniu zawodu radcy prawnego

20 kwietnia w sali rozpraw sądowych Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie odbył się finał V Konkursu wiedzy o wykonywaniu zawodu radcy prawnego pod hasłem „Nowe technologie w zawodzie radcy prawnego”. Studenci z całej Polski mogli sprawdzić swoją wiedzę i umiejętności w zakresie przyszłej profesji.

Konkurs był dedykowany studentom II–V roku prawa i składał się z dwóch etapów. Pierwszy polegał na przygotowaniu pracy pisemnej na temat „Nowe technologie w zawodzie radcy prawnego”, zaś drugi, do którego zakwalifikowało się pięć osób, polegał na prezentacji przygotowanej wcześniej pracy i jej „obronie”, czyli odpowiedzi na pytania członków jury, którzy oceniali poprawność merytoryczną, kompleksowość ujęcia zagadnienia i sposób jego prezentacji.

Po naradzie ogłoszono wyniki konkursu. Zwycięzcami zostali: Michał Janik (I miejsce, nagroda: miesięczna płatna praktyka), Kinga Parchem (II miejsce, nagroda: voucher o wartości 500 zł), Dominika Pszczoła (III miejsce, nagroda: voucher o wartości 300 zł), Agnieszka

Fortuna (IV miejsce, nagroda: voucher o wartości 300 zł) oraz Antoni Bukszyński (V miejsce, nagroda: voucher o wartości 300 zł). Nagrodę publiczności otrzymał Michał Janik, student III roku prawa na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Profesji Prawniczych pod merytorycznym patronatem Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych UMCS oraz OIRP w Lublinie.

W skład jury weszli radcowie prawni: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prorektor ds. ogólnych i dziekan rady OIRP w Lublinie; Kamil Klamer, członek zarządu Fundacji OIRP w Lublinie „Znam Prawo”; Tomasz Czapla; Joanna Król oraz Olga Lenarczyk, aplikantka radcowska.

Nagroda główna w postaci miesięcznej płatnej praktyki została ufundowana przez kancelarię 5E Smağa i Wspólnicy. Z kolei sponsorem pozostałych nagród w formie voucherów do Księgarni Naukowej była OIRP w Lublinie.

Klaudia Olender

Promocja nowych kierunków studiów

21 kwietnia na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej można było odwiedzić stoisko promocyjne i zapoznać się z dwoma nowymi kierunkami studiów: geowizualizacją historyczną i archeologiczną oraz geoarcheologią. To międzywydziałowe, interdyscyplinarne kierunki studiów, które od nowego roku akademickiego będą prowadzone wspólnie przez WNoZiGP oraz Wydział Historii i Archeologii.

Zainteresowani mogli również wziąć udział w konkursie zorganizowanym przez WHiA pt. „Zainwestuj w swoją przyszłość”. Zadaniem uczestników było zeskanowanie kodów QR, zapoznanie się z krótkimi opisami kierunków studiów oraz stworzenie logo reklamowego w formie graficznej bądź tekstowej, informującego o tym, co kryje się pod nazwą danego kierunku.

Paulina Litka

Fot. Paulina Litka

Wykład i warsztaty firmy Reckitt

20 kwietnia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki wykład pt. *Why does statistics matter?* wygłosili specjaliści z międzynarodowej firmy Reckitt. W ramach spotkania został przedstawiony profil firmy, jej działów oraz stanowisk zajmujących się prognozowaniem statystycznym. Uczestnicy dowiedzieli się, czym zajmuje się Statistical Forecaster oraz jak wygląda przykładowe użycie zagadnień statystycznych w firmie Reckitt (czyszczenie danych, dopasowanie modelu statystycznego, *naive forecast*). Wykład zainaugurował zastępca dyrektora Instytutu Matematyki dr hab. Przemysław Matuła, prof. UMCS, a poprowadzili go Maciej Chojnacki – Statistical Forecaster, Fikrah El Hifzi Harap – Statistical Forecaster oraz Wojciech Czernik – Europe End2End Planning Hub Lead. W prelekcji wzięło udział ponad 60 osób.

Z kolei 27 kwietnia miały miejsce warsztaty pod tym samym tytułem. Podczas zajęć w praktyczny sposób

został przybliżony zakres obowiązków i kompetencji wymaganych na stanowisku Statistical Forecaster przy użyciu interaktywnego ćwiczenia *case study*. Uczestnicy uczyli się segmentować portfolio za pomocą dostępnych danych historycznych i miar statystycznych, wybierać odpowiednie modele statystyczne, a także sprawdzać dokładność prognozy dla każdego produktu i całego portfolio.

Reckitt Benckiser plc to międzynarodowe przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją oraz promocją dóbr konsumpcyjnych, m.in. artykułów gospodarstwa domowego, leków, środków higieny osobistej. Jego główna siedziba znajduje się w Slough, niedaleko Londynu. W 2008 r. RB uplasował się na 6 miejscu w European Business Week 50, rankingu firm wchodzących w skład europejskiego indeksu S&P 350, publikowanego corocznie przez magazyn „Bloomberg Businessweek”.

Marta Kostrzewa

Warsztaty medialne i komunikacyjne dla uczniów szkół średnich

17 kwietnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyły się warsztaty medialno-komunikacyjne, skierowane do uczniów szkół średnich, a w szczególności tych uczących się w klasach o profilach dziennikarskim i medialnym.

Wydarzenie współtworzone jest przez wykładowców oraz studentów. Uczniowie mają okazję zapoznać się ze specyfiką zajęć dydaktycznych o wymiarze praktycznym, realizowanych na kierunkach dziennikarstwo i komunikacja społeczna, produkcja medialna oraz public relations i zarządzanie informacją – mówiła dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, prodziekan ds. studenckich WPiD.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia w nowo otwartym studiu radiowo-telewizyjnym, które poprowadziły: prof. szt. film. Natasza Ziółkowska-Kurczuk (warsztat telewizyjny „Scenka dialogowa”) oraz red. Agnieszka Józwick (warsztat radiowy „Przygotowanie mikrofonowe do pracy w radiu”).

W pracowni odbył się również warsztat praktyczny pt. „Jak (nie)prezentować się przed kamerą?”, w trakcie którego członkowie Studenckiego Koła Dziennikarskiego podzielili się swoim doświadczeniem w pracy przed kamerą, z mikrofonem i promterem oraz wiedzą o najczęściej popełnianych błędach podczas nagrań.

Licealiści otrzymali ponadto wskazówki dotyczące radzenia sobie ze stresem, a także porady, na co zwrócić uwagę, aby wypaść jak najlepiej przed komisją podczas ustnego egzaminu maturalnego z języka polskiego, których udzieliła dr Elżbieta Pawlak-Hejno w trakcie zajęć pt. „Instrukcja obsługi matury ustnej”.

Jak napisać dobrą informację prasową? Odpowiedzi na to pytanie miłośnicy sztuki słowa pisanego szukali pod opieką dr Agaty Fijuth-Dudek. Z kolei tajniki praktycznego wykorzystania wybranych gatunków dziennikarskich w gazetce szkolnej zgłębiali, uczestnicząc w warsztacie pt. „Gazetka szkolna”, który poprowadzili członkowie Studenckiego Koła Dziennikarskiego.

W ramach wydarzenia Koło Naukowe Public Relations zorganizowało dodatkowo spotkanie z Jakubem

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Smarzem, managerem i ekspertem w obszarze komunikacji korporacyjnej.

W warsztatach wzięły udział klasy z VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie oraz patronacka klasa o profilu medialnym z VII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Lublinie.

Ihor Kolisnichenko

Konferencja na temat wyłudzeń skarbowych

14 kwietnia odbyła się IX Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Wyłudzenia skarbowe – formy przeciwdziałania w prawie podatkowym, prawie karnym skarbowym i prawie rynków finansowych”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego UMCS, w formie stacjonarnej oraz zdalnej. W ramach wydarzenia wygłoszonych zostało 20 referatów obejmujących swym zakresem tematykę wyłudzeń finansowych. Wśród prelegentów wystąpili studenci: Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz – w przeważającej części – studenci, a także adiunkci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Tematyka wyłudzeń skarbowych budzi wiele wątpliwości. Skala tego zjawiska jest coraz większa i problem ten w swych referatach przedstawili prelegenci. Celem konferencji było stworzenie pola do dyskusji na temat środków prawnych ograniczających wyłudzenia skarbowe. Ideą organizowanego wydarzenia nie była wyłącznie ocena skuteczności aktualnie obowiązujących

Archiwum Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego

mechanizmów zapobiegania wyłudzeniom skarbowym, ale również propozycja zmian w tym zakresie.

Wydarzenie patronatem honorowym objął Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie. Partnerem wydarzenia była Kancelaria podatkowa Paczuski Taudul, a patronami: C.H. Beck, Krajowa Izba Doradców Podatkowych, Podatkowa Oficyna Wydawnicza, Przegląd Prawa Administracyjnego, Przegląd Podatkowy oraz Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

Zuzanna Malczewska

Marcel Krueger na Wydziale Filologicznym

W dn. 18–19 kwietnia gościem Katedry Germanistyki był pisarz, redaktor i tłumacz Marcel Krueger. Na spotkaniu autorskim ze studentami i wykładowcami germanistyki niemiecki autor, mieszkający od wielu lat w Irlandii, opowiedział o swojej książce podróżniczo-wspomnieniowej *Babushka's Journey. The Dark Road to Stalin's Wartime Camps*, wydanej w Niemczech pod tytułem *Von Ostpreußen in den Gulag. Eine Reise auf den Spuren meiner Großmutter* (2019 r.) oraz przeczytał fragment publikacji, nad

którą obecnie pracuje, o swoim wujku Franzu Nerowskim. Został on stracony w 1942 r. w Berlinie za pracę szpiegowską na rzecz Polaków, należał do mieszkańców Warmii sympatyzujących z Polakami i przeciwnych nazizmowi i Trzeciej Rzeszy.

M. Krueger opowiadał o swojej pracy jako tłumacz, autor literatury podróżniczej i eseista. Opisana w książce *Babushka's Journey* podróż śladami babci Cecylii, deportowanej z Prus Wschodnich, gdzie mieszkała, do gułagu na Uralu, skąd w 1949 r. wróciła do Niemiec, jest rodzajem rekonstrukcji jej ówczesnej drogi i opisem jego podróży blisko 70 lat później przez Polskę i Rosję. W 2019 r. został mianowany pisarzem miejskim Olsztyna, skąd wywodzi się część jego rodziny.

Podczas wizyty na UMCS poprowadził także warsztaty kreatywnego pisania ze studentami germanistyki z I SUM. Wizyta pisarza była zorganizowana we współpracy z Niemiecką Centralą Wymiany Akademickiej DAAD.

Anna Pastuszka

Fot. Inor Kolsmichenko

Warsztaty na temat staży i kariery w instytucjach UE

21 kwietnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyły się warsztaty pt. „Staże i zatrudnienie w instytucjach Unii Europejskiej”, zorganizowane w ramach projektu „wspólnie.eu” przez Biuro Parlamentu Europejskiego w Polsce i Instytut Sobieskiego, w partnerstwie z WPiD UMCS i wsparciem ze strony Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce oraz sieci Europe Direct. Za organizację przedsięwzięcia ze strony naszego Uniwersytetu odpowiadał dr Andrzej Dumala (Katedra Stosunków Międzynarodowych, Team Europe) oraz dziekan WPiD dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, który otworzył warsztaty.

Zajęcia prowadzone były przez Angelikę Gieraś (Instytut Sobieskiego; Uniwersytet Warszawski) i Juana Luisa Ballesterosa (Komisja Europejska). W trakcie spotkania grupa 35 studentów różnych kierunków studiów na UMCS zapoznała się z kryteriami i procedurami rekrutacji pracowników instytucji UE prowadzonymi przez Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO). Studenci poznali metodologię roz-

Fot. Inor Kolsmichenko

wiązywania testów werbalnych, numerycznych i abstrakcyjnych. Rozwiązali także próbny test z wiedzy o UE, a najlepsi otrzymali nagrody. Największą wartością dodaną warsztatów była prezentacja nowych zasad rekrutacji, jakie EPSO właśnie wprowadza, a które będą zastosowane po raz pierwszy w maju. Jest to tym cenniejsze, że sama EPSO nie udostępniła jeszcze szerszych materiałów na ten temat.

Uczestnicy warsztatów otrzymali wiele informacji i wskazówek dotyczących programów stażowych w instytucjach UE. Mogli również porozmawiać z urzędnikiem Komisji Europejskiej o jego doświadczeniach z rekrutacją i praktycznej stronie pracy w instytucjach UE. Każdy z uczestników otrzymał dodatkowo pakiet materiałów pomocniczych.

Andrzej Dumala

Debiut naukowy studentki UMCS na XXXVI Rzeszowskiej Konferencji Archeologicznej

W dn. 24–25 kwietnia w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie odbyła się XXXVI Rzeszowska Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne prowadzone na terenie południowo-wschodniej Polski, zachodniej Ukrainy i północnej Słowacji”. Miałam przyjemność zadebiutować podczas tego wydarzenia z posterem pt. „Szczątki niemieckich żandarmerii odkryte podczas badań archeologicznych północnej linii okopów z 1944 r. przy ulicy Spokojnej w Lublinie”.

W kwietniu 2021 r. w trakcie nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi związanymi z inwestycją natrafiono na szkielety dwóch niemieckich żandarmerii i towarzyszące im militaria. W związku z tym Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków zarządził przeprowadzenie badań ratowniczych, których dokonał zespół archeologów z firmy Archee kierowany przez dr. Rafała Niedźwiadka. Badania trwały do 2022 r.

Przedmioty znalezione przy szczątkach pozwoliły na podjęcie próby odtworzenia ubioru, komponentów wyposażenia oraz rzeczy osobistych. Najważniejszym z odkrytych zabytków był nieśmiertelnik. Dzięki sygnowaniu możemy przypisać jego właściciela do kompanii szkolnej 1. Zmotoryzowanego Batalionu Żandarmerii SS. Jednostka ta została sformowana we Wschowej 24 czerwca 1942 r. przez Heinricha Himmlera, a jej celem było wysiedlanie gett, wywózki do obozów śmierci, ściganie ludności, która kryła się po lasach, pacyfikacje wsi oraz przeprowadzanie akcji skierowanych przeciwko partyzantom na Lubelszczyźnie, Kielecczyźnie, w Małopolsce oraz Galicji Wschodniej. Jednostka ta jest znana wyłącznie specjalistom. Był to „batalion duchów”, którego wyrzekli się sami Niemcy. Dlatego też odkrycie to jest bardzo ważne i pozwala na wypełnienie jednej z tzw. białych plam w historii Lublina.

Agata Salamucha

Archiwum Instytutu Archeologii

Archiwum Instytutu Archeologii

Wczoraj i dziś przedszkola UMCS. Z historii Przedszkola nr 65

—

Dzieci mają już przedszkole”. Taki tytuł nosiła krótka wzmianka prasowa opublikowana na łamach „Kuriera Lubelskiego” z 7 marca 1982 r., dotyczyła zaś rozpoczęcia funkcjonowania przedszkola dla dzieci pracowników i studentów UMCS, zlokalizowanego przy ul. Langiewicza 3A.

Jego genezy należy doszukiwać się kilka lat wcześniej. Nieliczna zachowana dokumentacja wskazuje na to, że idea utworzenia przyzakładowego przedszkola musiała kształtować się wśród władz UMCS już w 1978 r., wymuszona zaś była zgłaszanymi przez personel Uczelni trudnościami z umieszczeniem dzieci w lubelskich, nielicznych placówkach tego typu. Prawdopodobnie we wrześniu tego właśnie roku rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło zwrócił się do Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych w Lublinie z prośbą o przyznanie dotacji na organizację i wyposażenie przedszkola dla dzieci pracowników Uczelni. Decyzją Prezydium WRZZ z 22 września przekazano na ten cel 500 000 zł, z zastrzeżeniem, że w nowo powstałym obiekcie ma być umieszczona informacja o wykorzystaniu dotacji WRZZ.

Dziękując za otrzymane wsparcie finansowe, Rektor UMCS pisał: „Placówka ta, po jej zorganizowaniu rozwiąże nam częściowo trudności w umieszczaniu dzieci naszych pracowników w przedszkolach na terenie miasta Lublina i jednocześnie stanowić będzie doskonały obiekt do prowadzenia prac badawczych przez pracow-

ników naukowych i studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS”.

Wynika z tego, że władze uniwersyteckie już od samego początku planowały wykorzystanie przedszkola również w charakterze ośrodka ćwiczeń. Z niewiadomych jednak względów, być może z uwagi na problemy z lokalizacją, nie doszło wówczas do podjęcia kolejnych decyzji. Trzeba było na nie czekać dwa lata, gdyż dopiero na zebraniu Kolegium Rektorskiego 16 stycznia 1981 r. przewodniczący Rady Uczelnianej Socjalistycznego Związku Studentów Polskich Zbigniew Majcherek zgłosił postulat studentów, aby w nowo budowanym Domu Studenckim „I” znalazło się miejsce na żłobek.

Sprawą budowy żłobka i przedszkola dla dzieci pracowników i studentów UMCS zainteresował się bliżej uczelniany NSZZ „Solidarność”, który wraz ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego wystąpił na początku czerwca 1981 r. do Rektora UMCS z postulatem utworzenia przedszkola przyzakładowego, podkreślając, że: „(...) Dzieci wielu pracowników UMCS w bieżącym roku nie otrzymały miejsca w przedszkolach; stan taki prawdopodobnie utrzyma się w ciągu najbliższych lat. W tej sytuacji zorganizowanie opieki nad dziećmi staje

—

¹ Archiwum UMCS, S 412, Pismo rektora prof. dr. hab. Wiesława Skrzydły do przewodniczącego WRZZ dr. Bogdana Grabowskiego, b.d. (1978 r.).

↑ Początek roku szkolnego (1984 r.)

← Wizyta rektora UMCS prof. Józefa Szymańskiego z okazji pierwszego uroczystego zakończenia roku przedszkolnego (1983 r.)

się koniecznością (...)”². Na ten cel zaproponowano położony obok Akademickiego Ośrodka Sportowego pawilon zajmowany przez Dział Gospodarczy, pomieszczenia Zakładu Logopedii Wydziału Humanistycznego przy ul. Langiewicza 3A, ewentualnie mieszkanie po prof. Adamie Malickim mieszczące się przy ul. Głowańskiego. To ostatnie miało jednak być tylko rozwiązaniem przejściowym, ponieważ lokal ten mógł pomieścić jedynie 30 dzieci, zaś na miejsce oczekiwało około 80. Tylko dwie pierwsze propozycje mogły więc zapewnić warunki odpowiednie dla pomieszczenia takiej ilości dzieci.

Wszystko wskazywać miało, że sprawa zostanie załatwiona pozytywnie, gdyż 16 lipca 1981 r. Rektor UMCS wydał zarządzenie powołujące przedszkole w pomieszczeniach zajmowanych przez Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe UMCS przy ul. Weteranów 18, do czasu wzniesienia Domu Studenckiego „I”, na parter którego placówka miała być następnie przeniesiona.

Jednakże Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przedstawiła władzom Uczelni propozycje adaptacji na cele przedszkola jeszcze kilka innych obiektów. W związku z tym komisja złożona m.in. z Rektora UMCS, zastępcy dyrektora administracyjnego inż. Wiesława

Klijera, przewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność” dr. Stefana Symotiuka i kierownika Działu Spraw Socjalno-Bytowych mgr Zofii Sidor, przeprowadziła wizję lokalną postulowanych obiektów.

Najbardziej opłacalna, zarówno pod względem finansowym, jak i czasowym, była adaptacja baraku wspomnianego Zakładu Logopedii przy ul. Langiewicza 3A. Wstępnie założono, że będzie on przeniesiony na pl. Litewski 3, gdzie mieścił się już Międzyuczelniany Instytut Nauk Politycznych.

Jednocześnie Rektor UMCS przekazał sprawę ostatecznego rozwiązania tej kwestii prorektorowi prof. dr. hab. Ryszardowi Orłowskiemu. Na 21 lipca zaplanowano spotkanie pod przewodnictwem tego ostatniego, na którym miały zapaść decyzje co do sposobu rozwiązania problemu lokalizacji przedszkola. Udział wzięli w nim ponadto: prof. dr. Leon Kaczmarek – kierownik Zakładu Logopedii, doc. dr. hab. Ziemowit Pietraś – dyrektor Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych oraz dr Stefan Symotiuł z KZ NSZZ „Solidarność”.

Nie udało się znaleźć informacji o przebiegu tego spotkania, ale prawdopodobnie, nawet jeśli doszło do skutku, i tak nie zapadły wówczas żadne ustalenia, ponieważ sprawa utworzenia i lokalizacji przedszkola była następnie dyskutowana na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego 24 lipca. Rozpatrywano mianowicie trzy następujące rozwiązania odnośnie do jego usytuowania:

² Archiwum UMCS, S 268, Pismo ZNP i KZ NSZZ „Solidarność” do Rektora UMCS, 3 VI 1981 r.

- mieszkanie po prof. Malickim,
- część parterowa budynku przy ul. Weteranów 18, zajmowana przez PCKO,
- pomieszczenia Zakładu Logopedii w baraku przy ul. Langiewicza 3A.

Spośród wyżej wymienionych, dwie pierwsze lokalizacje mogły pomieścić po ok. 30 dzieci każde, co nie było rozwiązaniem satysfakcjonującym, gdyż z wystąpienia prorektora prof. dr. hab. Ryszarda Orłowskiego wynikało, że w tym czasie ponad 100 osób oczekiwało na przyjęcie ich dzieci do uniwersyteckiego przedszkola. Z tego względu ostatnią propozycję uznano za najbardziej rokującą. Nie był to jednak koniec, ponieważ teraz problemem było odpowiednie umieszczenie Zakładu Logopedii. Wstępnie planowano jego przeniesienie do pomieszczeń przy pl. Litewskim 3, zajmowanych przez Międzyuczelniany Instytut Nauk Politycznych, co jednak oprostowali jego pracownicy. W toku dyskusji pod uwagę brano również umiejscowienie wspomnianego Zakładu w skrzydle budynku przy pl. Litewskim 3, który zajmował Dział Transportu (miał być przeniesiony do innego budynku), na co jednak nie zgodził się prof. Kaczmarek.

Ostatecznie przyjęto, że przedszkole zostanie zorganizowane w pomieszczeniach po Zakładzie Logopedii, który miał być ulokowany w budynku przy ul. Weteranów 18, z jednoczesnym zapewnieniem mu niezbędnych pomieszczeń pozostałych po przeniesieniu PCKO z parteru na pierwsze piętro tego obiektu. Innego rodzaju problemem związanym z lokalizacją placówki przy ul. Langiewicza 3A był fakt, że część budynku zajmowała Samodzielna Sekcja Zieleni. O przeniesieniu tejże sekcji również dyskutowano 24 lipca, ale z uwagi na brak koncepcji rozwiązania tej kwestii sprawę pozostawiono na czas późniejszy.

Na Kolegium Rektorskim wypowiedział się również przedstawiciel NSZZ „Solidarność” dr Janusz Matusewicz, informując uczestników o planach powołania społecznego komitetu, który współpracowałby z władzami UMCS przy tworzeniu przedszkola. Do współpracy z komitetem wyznaczony został kierownik Działu Socjalnego. Ustalono również, że początkowo na miejscu zostanie zapewniony jeden posiłek, który miał być przygotowywany przez Zespół Stołówek i Bufetów i donoszony do przedszkola w termosach.

Potwierdzeniem podjętych na Kolegium Rektorskim decyzji było zarządzenie Rektora UMCS nr 10/81 wydane

29 lipca 1981 r. (to z 16 lipca zostało anulowane), w którym zapisano, że: „Do czasu oddania do użytku stałych pomieszczeń przedszkola w nowo wznoszonym Domu Studenckim «I» tworzone przedszkole będzie się mieścić w pomieszczeniach zajmowanych dotychczas przez Zakład Logopedii przy ul. Langiewicza³”.

Ostatecznie sprawa organizacji przedszkola w DS „I” upadła, ale jego lokalizacja przy ul. Langiewicza, w centrum miasta i w dodatku na terenie miasteczka akademickiego, okazała się przysłówiowym strzałem w dziesiątkę. Miejsce to posiadało dobry dojazd w każdym kierunku, zaś ukierunkowanie placówki na szeroko zakrojoną współpracę z UMCS, szczególnie ACK, Biblioteką Główną czy też AZS niewątpliwie było i jest w dalszym ciągu poważnym atutem przedszkola i wyróżnia go na tle innych.

Jeszcze 23 lipca prorektor prof. dr hab. Orłowski zwrócił się do Zarządu Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM i AR z prośbą o dofinansowanie zakupu wyposażenia przedszkola. Wstępnie placówka miała być uruchomiona w grudniu tegoż roku, starania Rady Zakładowej ZNP przyniosły pozyskanie dotacji 450 000 zł na niezbędne meble, zabawki i sprzęt. Zapewne ogłoszenie stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. oraz ograniczenia w funkcjonowaniu UMCS (m.in. zawieszono na kilka tygodni zajęcia) miały wpływ na fakt, że przedszkole rozpoczęło swoje funkcjonowanie dopiero 4 marca 1982 r. jako Państwowe Przedszkole nr 65. Z artykułu zamieszczonego w „Kurjerze Lubelskim” można się dowiedzieć, że przyjęto 90 dzieci do trzech grup wiekowych (bez grupy „o”), zaś trzy posiłki dziennie przygotowywać miała stołówka w Chatce Żaka. Wiadomo również, że były duże braki w wyposażeniu. Opiekę nad przedszkolem sprawował UMCS. Pierwszym dyrektorem była Ewa Winiarska, następnie w 2004 r. została nim Lidia Kubala, zaś od 2013 r. funkcję tę pełni Małgorzata Kozłowska.

Zgodnie z planami z 1978 r. decyzją Kuratorium Oświaty i Wychowania w Lublinie, w grudniu 1982 r. przedszkole zostało przydzielone Instytutowi Psychologii jako placówka ćwiczeń, w której realizowano zajęcia laboratoryjne z psychologii rozwoju człowieka.

³ Archiwum UMCS, S 412, Zarządzenie nr 10/81 Rektora UMCS w Lublinie z dnia 29 lipca 1981 r. w sprawie utworzenia przedszkola dla dzieci pracowników UMCS w Lublinie.

Natomiast 30 września 1985 r. zawarto z UMCS umowę patronacką.

W pierwszych latach funkcjonowania placówki zasadniczym problemem był brak miejsca na zorganizowanie grupy „zerowej”, pokoju nauczycielskiego, pomieszczenia socjalnego, szatni czy też gabinetu lekarskiego. W związku z tym dyrekcja przedszkola oraz komitet rodzicielski zwracali się kilkakrotnie od 1985 r. do władz UMCS z postulatem zwiększenia bazy lokalowej o pokoje zajmowane przez Samodzielną Sekcję Zieleni. Motywowano to niepełnym cyklem wychowawczo-dydaktycznym związanym właśnie z brakiem grupy „o”. Podkreślano przy tym, że byłoby to również korzystne dla Instytutu Psychologii i Instytutu Pedagogiki, z którymi przedszkole w dalszym ciągu współpracowało, gdyż w zakresie ich zainteresowań znajdowały się właśnie głównie dzieci w tym wieku. Nie bez znaczenia był fakt, że na 85–90 dzieci z trzech grup wiekowych (3-, 4- i 5-letnich) ok. 85% stanowiły pociechy pracowników UMCS.

Argumentowano również, że zwiększenie bazy lokalowej pozwoli na zlokalizowanie kuchni oraz zaplecza niezbędnego do przygotowywania posiłków na miejscu. Było to istotne, ponieważ po kilku latach doświadczeń stwierdzono, że dowożenie pożywienia ze stołówek UMCS wpływa niekorzystnie na jakość żywienia i ich walory odżywcze. Nie bez znaczenia był również fakt, że pomoc w pracach adaptacyjnych obiecali rodzice.

Z pomocą przedszkolu pospieszył dyrektor Instytutu Psychologii prof. dr hab. Kazimierz Pospiszyl, który 19 stycznia 1988 r. wystosował pismo do ówczesnego rektora UMCS prof. dr hab. Zdzisława Cackowskiego, prosząc go o ponowne przeanalizowanie trudnych warunków pracy placówki i podjęcie próby rozszerzenia możliwości lokalowych w obrębie zajmowanego przez nią budynku. Podkreślał przy tym, że zarówno dyrekcja, jak i kadra pedagogiczna zawsze starali się zapewnić prowadzącym i studentom odpowiednie warunki do realizacji zajęć, w czym jednak przeszkadzał brak odpowiedniej ilości sal dydaktycznych.

Ostatecznie, dzięki staraniom rektora prof. dr hab. Cackowskiego oraz prorektora prof. dr hab. Zygmunta Mańkowskiego, w 1990 r. udało się rozwiązać ten problem i we wrześniu, po przeprowadzeniu niezbędnych prac adaptacyjnych i remontach, przedszkole wreszcie pozyskało pomieszczenia po Samodzielnej Sekcji Zieleni.

Od tego czasu parterowy budynek przy ul. Langiewicza 3A jest wyłączną siedzibą placówki. Utworzono długo oczekiwaną grupę „o”, obecnie przedszkole może poszczycić się czterema wielofunkcyjnymi salami dydaktycznymi, dobrze wyposażonymi w zabawki i kąciki zabaw (po jednej dla każdego z oddziałów), w których znajduje się ogółem miejsce na 100 dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat. Ponadto znajdują się w nim: szatnia dziecięca, przestronny hall, gabinet dyrektora i referenta oraz pomieszczenia kuchenne, w których przygotowuje się na miejscu trzy posiłki: śniadanie, obiad i podwieczorek.

Placówka z powodzeniem kultywuje wspomnianą przez dyrektora Instytutu Psychologii prof. dr hab. Pospiszyla pomocną, życzliwą i przyjazną atmosferę. Główne założenia przyświecające jej działalności to dobro dzieci oraz troska o zapewnienie im bezpieczeństwa, nie bez znaczenia jest również fakt, by z radością spędzały czas ucząc się i bawiąc. Dzieci znajdują się pod opieką specjalistyczną: logopedy, psychologa i pedagoga specjalnego.

Początkowo personel przedszkola był dość nieliczny. W okresie od marca 1982 r. do sierpnia 1990 r. pracowało w nim 15 osób: dyrektor, pięć nauczycielek, intendent, jedna pomoc nauczyciela, trzy kucharki, trzy woźne i dozorca dzienny. Potem sytuacja zaczęła się zmieniać na korzyść. Obecnie sama kadra pedagogiczna składa się z 14 nauczycielek. Posiadają one wykształcenie wyższe z przygotowaniem pedagogicznym, dbają o podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych na studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych. Dzięki odpowiedniemu przygotowaniu i doświadczeniu znają możliwości i oczekiwania dzieci oraz potrafią najbardziej optymalnie uwzględnić ich potrzeby, zainteresowania i uzdolnienia.

Z uwagi na szeroką współpracę z UMCS oraz innymi instytucjami placówka organizuje m.in. ciekawe warsztaty: plastyczne, muzyczne w oparciu o programy autorskie oraz czytelnicze (m.in. w Bibliotece Głównej UMCS) i badawcze (pokazy chemiczne w przedszkolu i na Wydziale Chemii).

W przedszkolu organizowane są kilka razy w miesiącu, tzw. dni nietypowe, czyli ciekawe wydarzenia dla dzieci, a także uroczystości i imprezy wzmacniające więzi rodzinne, teatryki, wycieczki i wyjścia rozwijające umiejętności poznawcze i uzdolnienia.

*Michał Kuchciak
Małgorzata Kozłowska*

Powstanie i pierwszy rok funkcjonowania Studium Zaocznego UMCS w Zamościu (1961–1962). Część I

Wraz z rozwojem kraju pojawiła się potrzeba podnoszenia kwalifikacji przez pracowników przemysłu, szkolnictwa i administracji państwowej. W administracji terenowej większość pracowników nie posiadała wykształcenia wyższego. Jednocześnie wzrastał nacisk na zwiększenie odsetka nauczycieli z ukończonymi studiami wyższymi. Aby ułatwić możliwość zdobycia wykształcenia osobom pracującym, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zaczął tworzyć filie i studia zaoczne. Jednym z takich twórców było Studium Zaoczne w Zamościu. Koncepcję powołania studium podsunęły Komitety: Centralny i Wojewódzki PZPR, co było spowodowane brakiem ok. 150 000 nauczycieli szkół średnich w skali ogólnokrajowej¹.

Zamość został wzięty pod uwagę z co najmniej dwóch powodów. Po pierwsze był miastem akademickim – szczylił się chlubnymi tradycjami Akademii Zamojskiej. Po drugie był centrum południowo-wschodniej Lubelszczyzny. Celem władz UMCS było powiązanie lubelskiej uczelni z prowincją. Nie można zapominać o szybkim rozwoju Uniwersytetu, który prowadził „ekspansję” dydaktyczną na terenie województwa lubelskie-

go i rzeszowskiego. Z perspektywy władarzy miasta było to ogromną szansą. Ośrodek naukowy z pewnością podniósłby znaczenie Zamościa i wpłynął na jego rozwój kulturalny i gospodarczy.

Z inicjatywą powołania Studium Zaocznego w Zamościu wystąpił ówczesny rektor UMCS prof. dr Grzegorz Leopold Seidler. W tej sprawie wspierał go m.in. prof. Jan Dobrzański. Wzory organizacyjne czerpano z działalności studium administracyjnego i ekonomicznego, ale również z obserwacji ośrodków zamiejscowych w Związku Radzieckim i Stanach Zjednoczonych. Duży wpływ na powstanie studium miała potrzeba kształcenia nowych kadr pedagogicznych dla szkół średnich.

28 czerwca 1961 r. na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego UMCS z udziałem dyrektora Departamentu Studiów Uniwersyteckich i Ekonomicznych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego Franciszka Bieleckiego powołano Studium Eksternistyczne w Zamościu. Dwa dni później Senat UMCS zatwierdził uchwałę Kolegium Rektorskiego z założeniem, że zajęcia w Zamościu muszą ruszyć wraz z rozpoczęciem nowego roku akademickiego 1961/1962. Do prawidłowego funkcjonowania ośrodka była konieczna współpraca Uczelni z zamojskimi władzami szkolnymi i dyrekcjami szkół średnich.

W lipcu 1961 r. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Zamościu zadeklarowało szeroką pomoc w zakresie

¹ Protokół z posiedzenia Senatu UMCS z dnia 4.X.1961 r., Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Senat UMCS, Protokoły posiedzeń Senatu (X.1959–III.1963), sygn. 5.

przydziału lokali użytkowych na potrzeby kierownictwa i zakładów naukowych, środków finansowych (m.in. częściowego wynagrodzenia pracowników naukowych i dodatków) oraz sprzętaczki i wyposażenia meblowego. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej ze swej strony zapewniło 28 czerwca 1961 r. przydzielenie samochodu osobowego wraz z kierowcą i sekretarką do dyspozycji kierownictwa ośrodka studiów².

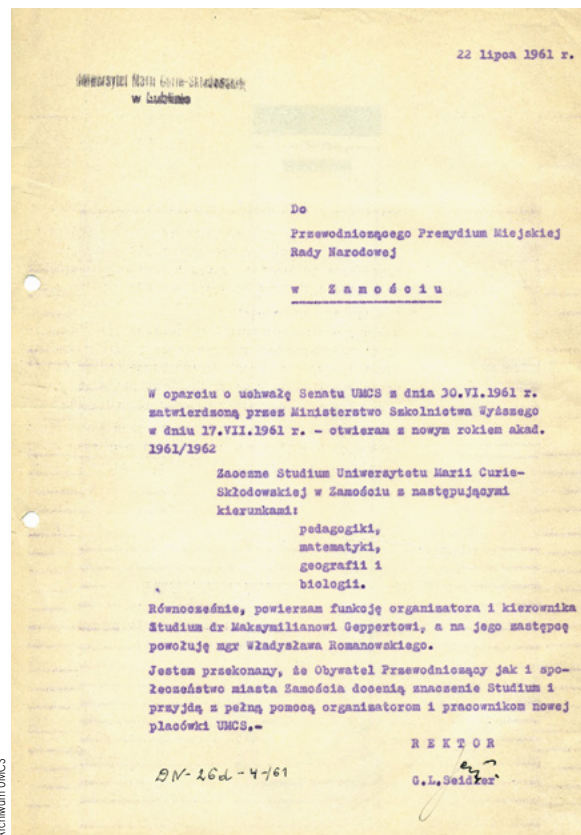
22 lipca rektor prof. Grzegorz L. Seidler oficjalnie otworzył Studium Zaoczne UMCS w Zamościu³. Kształcenie miało odbywać się w zakresie pedagogiki, matematyki, geografii i biologii. Na kierownika i organizatora punktu powołano dr. Maksymiliana Gepperta⁴. Zastępcą kierownika został mgr Władysław Romanowski. Sekretariat mieścił się przy ul. Akademickiej 6 w budynku dawnej Akademii Zamojskiej. Bazą rekrutacyjną miały być docelowo tereny ówczesnych południowych powiatów województwa lubelskiego – zamojskiego, tomaszowskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego, krasnostawskiego, bychawskiego oraz chełmskiego.

Według projektu Instrukcji dla studentów Studium Zaocznego w Zamościu studia miały trwać 5 lub 6 lat, opierając się na programie nauczania studiów stacjonarnych i kończyć się egzaminem magisterskim. Ważnym elementem sprawdzania zdobytej wiedzy były prace kontrolne, odrębne dla każdego z przedmiotów. Warunkiem zaliczenia roku było zdanie wszystkich prac kontrolnych, aktywny udział w sesjach naocznych

² Pismo Prezydium MRN w Zamościu do Rektora UMCS z dn. 1 lipca 1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne i Punkt Konsultacyjny w Zamościu, teczka: Organizacja i działalność Punktu Konsultacyjnego w Zamościu 1960–1982, sygn. 1.

³ Pismo Rektora UMCS do Przewodniczącego Prezydium MRN w Zamościu z dn. 22 lipca 1961 r., ibidem.

⁴ Urodził się 3 września 1909 r. Magisterium z filozofii i pedagogiki zdobył w 1936 r. na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Przed wojną (1936–1939) pracował jako nauczyciel w Gimnazjum Ogólnokształcącym w Tarnobrzegu oraz jako kierownik w Poradni Zawodowej i Pedagogicznej w Przemyślu. W czasie II wojny światowej znajdował się na terenie ZSRR, gdzie od 1941 do 1945 r. służył w Armii Czerwonej. Do 1955 r. pracował w Związku Radzieckim, m.in. jako tłumacz w Akademii Nauk ZSRR we Lwowie. W latach 1955–1958 był aspirantem na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w latach 1958–1960 psychologiem klinicznym w Sanatorium Przeciwgruźliczym w Rabce. 1 października 1960 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Pedagogiki Wydziału Humanistycznego. Od 1 sierpnia 1961 do 24 lutego 1962 r. pełnił funkcję kierownika Studium Zaocznego w Zamościu. Na UMCS pracował do 30 września 1962 r. (zrezygnował z powodów rodzinnych), po czym przeniósł się do Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Krakowie. AUMCS, Akta osobowe byłych pracowników, Geppert Maksymilian, sygn. K 2499.

← Pismo rektora prof. Grzegorza L. Seidlera dotyczące otwarcia Studium Zaocznego w Zamościu

i zaliczenie pracowni oraz złożenie egzaminów i kolokwium przejściowych. Studenci mieli prawo do urlopu dziekańskiego (odbywający służbę wojskową uzyskiwali zwolnienie z zajęć dydaktycznych na ten okres).

Fakt powstania nowej jednostki został odnotowany na łamach prasy. Mówił o tym m.in. artykuł zamieszczony w „Trybunie Ludu” z 20 lipca 1961 r., w którym zrelacjonowano posiedzenie Rektora UMCS z władzami Zamościa. W tekście zaznaczono, że koncepcja powołania filii Uczelni funkcjonowała od kilku lat, a studium będzie pierwszą tego typu placówką w Polsce uruchomioną poza siedzibą uniwersytetu⁵. Z innego artykułu w tej gazecie z 31 lipca można się dowiedzieć, że w przygotowaniu do rozpoczęcia roku akademickiego (m.in. wyposażenie w niezbędny sprzęt i pomoce naukowe) zaangażowany był Obywatelski Komitet Rozwoju Zamościa. Jeśli pracownicy studium na stałe osiadą w mieście, to będą mieli możliwość uzyskania mieszkania w nowym budownictwie⁶. Z poparciem dla

⁵ W Zamościu powstanie Studium Zaoczne UMCS, [w:] „Trybuna Ludu”, nr 168 z 20 lipca 1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne..., teczka: Wycinki prasowe, sygn. 14.

⁶ Ożyją mury Akademii Zamojskiej, [w:] „Trybuna Ludu”, 31 lipca 1961 r., ibidem.

idei powołania filii w Zamościu występował „Sztandar Młodych”, który dwukrotnie w 1961 r. na swoich łamach gorąco popierał projekt i żądał jak najszybszego pomyślnego załatwienia sprawy przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego.

19 sierpnia 1961 r. w „Sztandarze Ludu” – dodatku „Kultura i życie” – pojawiła się informacja, jakoby studium pozbawiło pomieszczeń historyczne zbiory Stanisława Staszica. Władze UMCS wyjaśniły, że ani one, ani kierownictwo punktu nie wiedziało o problemie braku lokalu dla owych zbiorów. Sprawę uzgodniono z dyrektorem Liceum Męskiego w Zamościu Michałem Bojarczukiem w ten sposób, że zbiory miały być przechowywane w gabinecie geograficznym studium. Korzystać z nich miała w godzinach przedpołudniowych również młodzież z ww. liceum⁷.

Studium potrzebowało lokali na pomieszczenie sal wykładowych i zakładów naukowych. W tej sprawie konieczna była współpraca m.in. z zamojskimi zakładami przemysłowymi. Tak było w przypadku laboratorium chemicznego, które chciano ulokować na terenie Zakładów Mięśnych. Po dyskusjach uznano za właściwe zaadaptowanie dla potrzeb UMCS pomieszczeń przy ul. Kilińskiego, w których znajdowało się zaplecze oraz zamieszkiwało kilku lokatorów⁸. Przy studium powstała również biblioteka, która składała się z księgozbioru będącego częściowo własnością UMCS, a w pozostałej mierze władz miejskich Zamościa.

Poza pomieszczeniami punkt potrzebował absolutnie wszystkiego do urządzenia gabinetów i sal wykładowych. Popyt był ogromny – od mebli po pomoce naukowe. Przykładowo Wydział Biologii i Nauk o Ziemi w celu wyposażenia pracowni biologicznej zgłosił zapotrzebowanie na pomoce naukowe o wartości niemal 120 000 zł, a na meble w wysokości 28 700 zł⁹. Pienią-

dze były potrzebne także dla opracowania skryptów do ćwiczeń laboratoryjnych (ok. 500–600 zł). 7 września 1961 r. rektor prof. Grzegorz L. Seidler wystosował prośbę do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o dofinansowanie budżetu na rok 1961 w kwocie 500 000 zł na cele powstałego Studium Zaocznego w Zamościu (m.in. urządzenie gabinetu kierownika, sekretariatu, czytelnicy, pracowni, pokoju gościnnego, zwrot kosztów podróży, wynagrodzenia za zajęcia zleczone, zakup książek itd.)¹⁰.

Niezbędne były książki. Literaturę zakupiono tuż przed rozpoczęciem roku akademickiego. Przykładowo 21 października 1961 r. dla kierunku matematycznego zamówiono osiem podręczników i zbiorów ćwiczeń (195 egzemplarzy) w Księgarni Technicznej „Dom Książki” w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście. Do prawidłowego funkcjonowania studium potrzebne były również środki czystości i materiały biurowe. 22 grudnia 1961 r. mgr W. Romanowski zgłosił do Oddziału Zaopatrzenia UMCS zapotrzebowanie m.in. na 10 mydeł toaletowych, 4 szczotki do podłóg, 50 rolek papieru toaletowego, 100 teczek, 300 arkuszy kalki maszynowej, po 4 ryzy przebitki i papieru maszynowego, 4 butelki atramentu do wiecznych piór itd. Podobnie załatwiono sprawy druków manipulacyjnych.

Kolejnym problemem organizacyjnym była sprawa kształcenia. Ze względu na krótki okres powołania studium UMCS nie posiadał własnych form i planów dla tego rodzaju studiów zaocznych. Stąd Uniwersytet kierował do innych szkół wyższych prośby o dostarczenie potrzebnych materiałów – schematów organizacyjnych, ogólnej siatki godzin, ogólnego programu zajęć oraz materiałów szczegółowych dla studentów. Na kierunku matematycznym i biologicznym prośbę skierowano do wydziałów matematycznych i studiów dla pracujących Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Warszawskiego. Na kierunku pedagogicznym i geograficznym posługiwano się m.in. materiałami Studium dla Pracujących Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie.

Wpisy na inauguracyjny rok akademicki 1961/1962 miały trwać do 31 sierpnia. O przyjęcie na studia zaoczne mogły starać się osoby, które posiadały świadectwo

⁷ Pismo Kierownika Studium Zaocznego w Zamościu do Redakcji „Sztandaru Ludu” w Lublinie z dn. 19 sierpnia 1961 r., ibidem.

⁸ Pismo Dyrektora Zakładów Mięśnych w Zamościu do Przewodniczącego Prezydium MRN w Zamościu z dn. 25 sierpnia 1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne..., teczka: Organizacja i działalność Punktu Konsultacyjnego w Zamościu 1960-1982, sygn. 1.

⁹ Były to m.in. mikroskopy, lupy, różnego rodzaju szkła, klatki hodowlane, terraria, odczynniki, tablice ściennie, preparaty i szkielety zwierząt. Natomiast z mebli m.in. biurka, stoły laboratoryjne, regały, szafy, fotele i wieszaki. Pismo Instytutu Zoologicznego UMCS do Rektora z dn. 26 sierpnia 1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne..., teczka: Budżet i zamówienia (1961–1966), sygn. 13.

¹⁰ Pismo Rektora UMCS do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego z dn. 7 września 1961 r., ibidem.

dojrzałości bądź świadectwo ukończenia szkoły średniej stopnia licealnego, pracowały zawodowo co najmniej trzy lata bądź miały ukończone studium nauczycielskie i dwa lata stażu pracy oraz zostały skierowane na studia przez zakład pracy. Kobiety, które z różnych względów nie pracowały zawodowo, również mogły starać się o przyjęcie do studium.

Do podania należało dołączyć własnoręcznie napisany życiorys, odpis świadectwa urodzenia, odpis aktu małżeńskiego, ankietę osobową poświadczoną przez zakład pracy bądź organ Rady Narodowej w miejscu stałego zamieszkania, oryginał świadectwa dojrzałości, skierowanie z zakładu pracy, zaświadczenie z zakładu zdrowia oraz trzy fotografie. Kobiety nieczynne zawodowo musiały także złożyć oświadczenie o stanie rodzinnym i zaświadczenie z miejsca pracy męża. Kandydaci na studia, którzy byli nauczycielami, składali podania przez kuratorium. Pozostałe osoby dostarczały dokumenty bezpośrednio do sekretariatu studium.

Ogółem na studia zgłosiło się 270 kandydatów. Aż 103 osoby nie przystąpiły do egzaminów wstępnych. W części pisemnej egzaminowano z przedmiotów kierunkowych (w przypadku pedagogiki – z literatury polskiej). W części ustnej dochodziły sprawdziany wiedzy z chemii, fizyki i historii. Do przeprowadzenia testów wstępnych utworzono cztery komisje egzaminacyjne (po jednej dla każdego kierunku). W skład Komisji Doboru Kandydatów wchodził przewodniczący i jego zastępca oraz sekretarz wraz z zastępcą, a także siedmiu egzaminatorów z przedmiotów objętych egzaminem¹¹. W porozumieniu z władzami Zamościa kierownik studium dr Maksymilian Geppert zaproponował włączenie do Komisji Egzaminacyjnej przedstawicieli społeczności miasta, takich jak dyrektora szpitala dr. Tadeusza Onyszkiewicza. Prorektor Adam Paszewski wystawił delegacje poszczególnym członkom komisji, którzy ze względu na konieczność kilkudniowego pobytu w Zamościu mieli zapewnione miejsca w hotelu bądź pokoju gościnnym UMCS. Uczelnia zapewniała transport spod budynku ówczesnego rektoratu przy pl. Litewskim 5.

¹¹ Przewodniczącym komisji został doc. dr Józef Mazurkiewicz, a sekretarzem starszy asystent Władysław Romanowski. Za udział w pracach komisji przysługiwało jej członkom dodatkowe wynagrodzenie. Pismo Rektora UMCS do kierownika Studium Zaocznego UMCS w Zamościu z dn. 22 września 1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne..., teczka: Rekrutacja (1961–1964), sygn. 9.

Egzamin pisemny odbył się 13 października dla wszystkich kierunków. Egzamin ustny na kierunkach matematyka i biologia miał miejsce 14 października, a na pedagogice i geografii – 16 października. Na pedagogice pisemne egzaminy wstępne zdawały 54 osoby, a ustne 51 osób. Z tej puli 33 osoby zdały z wynikiem pomyślnym, z czego na I rok przyjęto 22 osoby. Na matematyce do egzaminu pisemnego przystąpiło 30 osób, a do ustnego 29. Na I rok przyjęto 20 osób. Na biologii egzamin pisemny i ustny zdawało 51 osób, z czego zdały 23, które zostały przyjęte. Na geografii do egzaminu pisemnego zgłosiły się 32 osoby, a do ustnego 31, z czego przyjęto 15. Przygotowanie kandydatów do egzaminów było zróżnicowane (przeważały oceny zadowolające) – dużo osób wykazywało się jednak na egzaminach ustnych słabą znajomością wiedzy. Łącznie przygotowano dla studentów I roku 80 indeksów.

17 października 1961 r. w siedzibie studium odbyło się zebranie z udziałem przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej, kuratora, kierownictwa UMCS, przedstawicieli Komitetu Centralnego PZPR oraz przedstawicieli zamojskich i lubelskich władz terenowych. Dokonano na nim wyboru Rady Naukowo-Społecznej studium (miała czuwać nad rozwojem punktu), której przewodniczącym został Paweł Dąbek (przewodniczący Prezydium MRN w Lublinie), zastępcami – Stanisław Zgrzywa (sekretarz KW PZPR w Lublinie) i Eugeniusz Zgnielec (przewodniczący Prezydium MRN w Zamościu). Sekretarzem rady z ramienia Senatu UMCS został Władysław Romanowski. Pozostałymi członkami byli: Józef Staromłyński, Ksawery Drozd, dr Tadeusz Onyszkiewicz, Stefan Taraszkiewicz, dr Henryk Skotnicki, Michał Bojarczuk i dr Maksymilian Geppert. Głównym punktem zebrania było sprawozdanie z prac organizacyjnych studium i przebiegu egzaminów wstępnych¹².

Adam Borkowski

¹² „Wszyscy dyskutanci podkreślili wielkie zapotrzebowanie społeczne, ofiarność władz i społeczeństwa Zamojszczyzny, ogromny wysiłek organizatorów w tworzeniu tej nowej placówki naukowo-oświatowej. Na zakończenie przedstawiciel KC PZPR dr Witold Stankiewicz wyraził nadzieję, że nowa placówka spełni swoje zadanie i życzył jej szybkiego rozwoju”. Protokół nr 1 z uroczystego posiedzenia Rady Naukowo-Społecznej Studium Zaocznego UMCS w Zamościu odbytego w dniu 17.X.1961 r., AUMCS, Studium Zaoczne..., teczka: Protokoły z posiedzeń Rady Naukowo-Społecznej Studium (1961–1962), sygn. 5.

Jubileusz 70. urodzin prof. dr. hab. Grzegorza Janusza

W dn. 13–14 kwietnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się konferencja naukowa pn. „Państwo – prawa człowieka – mniejszości narodowe”. Za organizację wydarzenia odpowiadały Katedra Systemów Politycznych i Praw Człowieka, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych Oddział w Lublinie oraz Fundacja Europejska Manufaktura Wiedzy. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objęli rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk oraz Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (PTNP).

Konferencja była formą uczczenia jubileuszu 70. urodzin prof. dr. hab. Grzegorza Janusza, prawnika i politologa, byłego dziekana Wydziału Politologii, wieloletniego kierownika Zakładu Praw Człowieka, a obecnie kierownika Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka.

Wydarzenie rozpoczęło się od uroczystości jubileuszowych, w których licznie udział wzięli współpracownicy Profesora oraz jego wychowankowie. Sylwetkę naukową Jubilata przedstawiła dr hab. Ewa Godlewska z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka. Następnie laudację na cześć Profesora wygłosił rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Po nim głos zabrał prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk, który wręczył Jubilatowi honorowe wyróżnienie – medal „Zasłużony dla Miasta Lublin”.

Gratulacje i podziękowania złożyli także dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman oraz dziekani w osobach: dr hab. Wojciecha Ziętary, prof. UMCS i dr hab. Małgorzaty Adamik-Szysiak,

prof. UMCS. Następnie mowę pochwalną wygłosił prof. dr hab. Stanisław Michałowski, były rektor UMCS i wieloletni współpracownik prof. Grzegorza Janusza na Wydziale Politologii (a wcześniej w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych). Do życzeń i gratulacji dołączyli się także obecni na sali goście z innych ośrodków naukowych: prof. dr hab. Tadeusz Wallas, prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przewodniczący Komitetu Nauk Politycznych PAN; prof. dr hab. Magdalena Musiał-Karg, prezes Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych; prof. dr hab.

Teresa Łoś-Nowak, emerytowana profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, doktor *honoris causa* UMCS; prof. dr hab. Arkadiusz Żukowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, były prezes PTNP oraz dr hab. Stefan Duda, prof. UZ.

Prowadząca uroczystość, dr hab. Ewa Godlewska, odczytała listy gratulacyjne nadesłane przez prof. dr hab. Annę Przyborowską-Klimczak, dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMCS, prof. dr hab. Ewę Bujwid-Kurek z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prof. dr hab. Romana Bäckera z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Ważnym momentem uroczystości jubileuszowych była prezentacja książki dedykowanej prof. Grzegorzowi Januszowi. Obszerna monografia naukowa pt. *Państwo – prawa człowieka – mniejszości narodowe* powstała przy udziale blisko 80 autorów reprezentujących wiele ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Książka ukazała się nakładem Wydawnictwa UMCS, a redakcję naukową tomu objęły dr hab. Ewa Godlewska, dr Magdalena Lesińska-Staszczuk oraz dr Marta Michalczyk-Wlizło.

Michał Wallner

Fot. Iner Kolichenko

Wieczór muzyki i poezji

29 marca w małej sali widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka Patrycja Niedziółka i Wiktoria Sadowiak – studentki animacji kultury Wydziału Pedagogiki i Psychologii zaprezentowały autorski program poetycko-muzyczny pt. „(nie)Ludzkie Oblicza”. Zdjęcia, które

Fot. Krzysztof Korobiski

stanowiły ciekawą i dobrze skomponowaną oprawę graficzną spektaklu, wykonał ich kolega Krystian Korneć. Były to czarno-białe portrety studentów. Patrycji Niedziółce na gitarze towarzyszył Kacper Siuś, również student UMCS.

Ten wyjątkowy wieczór zapamiętamy na długo. Największym zaskoczeniem był pełen profesjonalizm, dopracowanie, dbałość o wszystkie elementy i spójność spektaklu. To, co mogliśmy usłyszeć i zobaczyć, wykraczało artystyczną kulturą poza ramy studenckiego przedstawienia, prezentacji utalentowanej młodzieży.

Patrycja Niedziółka wykonała kilka piosenek z repertuaru Edyty Geppert, Przemysława Gintrowskiego, Anny German, Alicji Majewskiej, Krystyny Jandy i Bułata Okudźawy. Były to: *Zamiast* (sł. M. Czapińska, muz. W. Korcz), *Powrót* (sł. J. Kaczmarski, muz. P. Gintrowski), *Człowieczy los* (sł. A. Nowak, muz. A. German), *Mimo to* (sł. W. Kejne, muz. W. Korcz), *Na zakręcie* (sł. A. Osiecka, muz. P. Gintrowski), *Modlitwa* (sł. i muz. B. Okudźawa).

To trudny, wymagający repertuar, po który sięga niewielu muzyków, a Patrycja Niedziółka, nie mając ukończonych studiów muzycznych, zrobiła to, co zawodowy śpiewak powinien zrobić – głęboko weszła w warstwę muzyczną i literacką, dopasowując ją do swojej wrażliwości, emocjonalności i pastelowej barwy głosu. W dobie współczesnej kultury piosenkowej, nagminnych manier wykonawczych, celebrytyzacji sztuki, zjawiska backstage, nadużyć różnych środków wyrazowych, ale i imitacji, podróbek i naśladownictwa jej interpretacje są wyjątkowe. Skupiła się na dynamice, artykulacji, frazowaniu, tempie, barwie. Ta dopra-

cowana warstwa muzyczna była przede wszystkim środkiem do przekazania treści literackiej. Niedziółka tworzy opowieści i – co szalenie ważne – własne interpretacje, wyważone, powściągliwe, dopasowane do subtelnego głosu. Warto też wspomnieć o bardzo dobrze dobranym, z właściwymi proporcjami dynamicznymi akompaniamentem gitarowym Kacpra Siusia.

Piosenki przeplatane były monodramem poetyckim Wiktorii Sadowiak, która prezentowała w formie teatralnych scenek własne wiersze, tematycznie znakomicie łączące się z piosenkami Patrycji.

Spektakl był opisem różnych ludzkich przywar, skłonności, słabości – tego, czego być może nie chcielibyśmy posiadać, ale co jest stałym elementem naszego życia. Poezja Wiktorii Sadowiak wprowadzała lekkie kontrapunkt do piosenek. Spojrzenie młodej poetki i aktorki na różne sprawy było ironiczne. Jej poezja ma wymiar satyry społeczno-obyczajowej, chociaż daleka jest od kabaretu, nie prowokuje do śmiechu, ale do przemyśleń. Porusza treści z natury poważne, jednak prezentuje je „lekkim językiem” w formie zaskakujących maksym i aforyzmów. Rzadko zdarza się, że poeta jest także świetnym interpretatorem, aktorem, a Wiktoria Sadowiak znakomicie łączy te dwie umiejętności.

Wielkie brawa należą się wszystkim wykonawcom, również osobom obsługującym światła i nagłośnienie oraz organizatorom z ramienia Chatki Żaka, bowiem tak przygotowane wydarzenie wymagało ogromnego nakładu pracy. Wykonawcy niewątpliwie mogą czuć satysfakcję i zadowolenie. Słuchacze i widzowie – sądząc po reakcji – doświadczyli wzruszeń i emocji, chwil zadumy, refleksji, ale i uśmiechu.

Obie Panie są gotowe, aby zajmować się tym zawodem (oczywiście pod warunkiem stałej pracy nad warsztatem). Ale czy tak się stanie? Zależy to od czynników zewnętrznych, wrażliwości ludzi i zapotrzebowania na tego typu subtelną sztukę.

Miroslaw Grusiewicz

Fot. Magdalena Michalew

Studencki Przegląd Alternatywnej Muzyki – SPAM 2023

W dn. 31 marca – 1 kwietnia w ACKiM UMCS Chatka Żaka odbył się Studencki Przegląd Alternatywnej Muzyki – SPAM, który powrócił po kilkuletniej przerwie. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS.

SPAM to festiwal muzyczny, który skupia uzdolnionych artystów ze środowiska akademickiego. Daje możliwość zaprezentowania swojej twórczości przed szeroką publicznością, a także zdobycia nagród w postaci m.in. występu na dużej scenie podczas Lubelskich Dni Kultury Studenckiej nagrania singla czy wywiadu w radiu.

W programie wydarzenia znalazły się koncerty ośmiu zespołów oraz wokalistów. XIII edycję SPAM wygrała grupa Snail's Club, II miejsce zajął Dźwiękoston, natomiast III – Patryk Kosmulski. Jury w tym roku postanowiło również przyznać wyróżnienie zespołowi Cloud Ensemble.

Snail's Club tworzy pięciu młodych muzyków. Jak sami siebie określają, grają prosto z serca i nie chcą ograniczać się do konkretnego gatunku. Zależy im na tym, aby ich twórczość poruszała ludzi. *Jesteśmy zaszczytzeni, że to akurat nasz zespół został uznany za godny zagrania na tegorocznych Lublinaliach. Cieszymy się, że nasza muzyka dotrze do szerszego grona odbiorców. Wkładamy serce w tworzenie, a później udoskonalanie naszego materiału, więc możliwość przekazania tego nowego słuchaczom jest nieoceniona i trudno opisać emocje, które nam teraz towarzyszą* – powiedział Szymon Ciołek, członek zwycięskiej grupy.

Weronika Chotojczyk

IV Festiwal „Przez Świat. Spotkania z podróżą”

W dn. 14–16 kwietnia w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się IV edycja Festiwalu „Przez Świat. Spotkania z podróżą”. W tym roku wspólnie wyruszyliśmy w podróż na Wyspę Wielkanocną Rapa Nui, odkryliśmy uroki wyprawy kamperem przez Australię, zbadaliśmy piesze szlaki Panamy i Kanady, a także wybraliśmy się na wirtualną przechadzkę po hiszpańskiej wyspie Gran Canaria.

W ramach festiwalu odbyły się liczne warsztaty, prelekcje oraz spotkania z inspirującymi osobami, m.in. z Moniką Mironowicz, Małgorzatą Telecką, Adamem Wójcikiem, Marią Wielgosz-Matułą, Przemysławem Matułą, Katarzyną Mięsiak oraz Piotrem Wnukiem. Zorganizowano także pokaz prezentacji studenckich Trip Story, podczas którego młodzi globtroterzy mogli pochwalić się swoimi wyprawami. Wyjątkowe przeżycie czekało na gości przy stoisku i strefie chill biura promocji Gran Canarii, gdzie odbywała się wirtualna wycieczka po hiszpańskiej wyspie przy pomocy okularów VR. Oprócz tego pojawiły się także dodatkowe atrakcje, takie jak: warsztaty robienia perfum „Zapachy Świata” prowadzone przez Mushka Perfume Lab, wystawa Ambasady Hiszpanii – Camino de Santiago, pokazy tańca Afro Dance Meeting, Podróżnicza Wymiennikownia, Festiwalowe śpiewanki czy Afterparty. Nie zabrakło również czegoś specjalnego dla naszych milusińskich – najmłodszy odkrywcy wzięli udział w edukacyjnych warsztatach przyrodniczych dla dzieci, przeprowadzonych przez przedstawicieli Akademii Przyrodniczej na Roztoczu.

Julia Małyska

Fot. Krzysztof Kordecki

Dzień Ziemi na UMCS, 21 kwietnia 2023 r.

Fot. Bartosz Proll, Michał Zembrzycki

Fot. Klaudia Olender

VI Akademicki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia Cup 2023”, 27 kwietnia 2023 r.

UMCS

UNIwersytet MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

I FORUM ADMINISTRACJI

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

**20-21 czerwca
2023**

**Wydział Matematyki,
Fizyki i Informatyki**

**Aula D105,
Instytut Informatyki**

sjk@mail.umcs.pl